

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH CONGRESS

TBILISI
AUGUST 23-25, 2023

SCAR

ABSTRACT BOOK

Congress Web Page : <https://kmu.edu.tr/scar>
Mail Address : scarkmu@gmail.com

KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ve AKADEMİK ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
(ULUSLARARASI)
SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)

23-25 AĞUSTOS 2023
TİFLİS - GÜRCİSTAN

KONGRE ÖZET KİTABI

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Nejla CANBULAT ŞAHİNER

Prof. Dr. Ayşe Sonay TÜRKMEN

Doç. Dr. Ahmet Burhan ÇAKICI

Dr. Öğr. Üyesi Kubilay ÖZER

Dr. Öğr. Üyesi Tahir DAĞCI

Dr. Öğr. Üyesi Alper Yusuf KÖROĞLU

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)**

KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ

**BİLİMSEL ve AKADEMİK ARAŞTIRMALAR KONGRESİ
(ULUSLARARASI)
SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)**

KONGRE ÖZET KİTABI

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Nejla CANBULAT ŞAHİNER

Prof. Dr. Ayşe Sonay TÜRKMEN

Doç. Dr. Ahmet Burhan ÇAKICI

Dr. Öğr. Üyesi Kubilay ÖZER

Dr. Öğr. Üyesi Tahir DAĞCI

Dr. Öğr. Üyesi Alper Yusuf KÖROĞLU

ISBN: 978-625-00-8444-1

Authors are responsible both ethically and juridically.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

ONURSAL BAŐKAN

Prof. Dr. Mehmet GAVGALI   **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Rektörü**

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Ahmet Burhan ÇAKICI - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi (Kongre Başkanı)

Prof. Dr. Nejla CANBULAT ŞAHİNER - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Prof. Dr. Ayşe Sonay TÜRKMEN - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Kubilay ÖZER - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Tahir DAĞCI - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Alper Yusuf KÖROĞLU- Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

SEKRETERYA

Dr. Öğr. Üyesi Tahir DAĞCI

Dr. Öğr. Üyesi Alper Yusuf KÖROĞLU

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
BİLİM KURULU**

Professor Imelda COYNE	Trinity College Dublin (İrlanda)
Professor Sarah NEİLL	University of Plymouth (İngiltere)
Associate Professor Fatih ŞEKERCİOĞLU	Toronto Metropolitan University (Kanada)
Associate Professor Katalin PAPP	University of Debrecen (Macaristan)
Prof. Dr. Ahmet KOYUNCU	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Doğan KAPLAN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan SARI	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail MARAKOĞLU	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail SEVİNÇ	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Kamile MARAKOĞLU	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet AKGÜL	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Hayri ERTEN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Emine EFE	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Nurudin KIDIRALIYEV	Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi
Prof. Dr. Şenay ÇETİNKAYA	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Sema YILMAZ	Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Yasin BİLİM	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Ali ÇOBAN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe KACAROĞLU VİCDAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Dilek CİNGİL	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Diler AYDIN	Bandırma 17 Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Duran Ali YILDIRIM	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Doç. Dr. Arif KORKMAZ	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Erol YÜKSEL	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Doç. Dr. Faruk KARAASLAN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma KALPAKLI	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Hamit AKTÜRK	Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Zahit TIRYAKI	İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Doç. Dr. Mehtap ÇAKMAK BARS BAY	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç.Dr.. Mehtap PEKESEN	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Selda ARSLAN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Serpil YÜKSEL	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Ümit SORMAZ	Necmettin Erbakan Üniversitesi

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)**

Doç. Dr. Mustafa ÖZDEMİR	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Doç. Dr. Yılmaz SEÇİM	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Yunus İNANÇ	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Doç. Dr. Ziyaeddin KIRBOĞA	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah DAĞCI	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah TURHAN	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali KELEŞ	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Arzu KURŞUN	Giresun Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Bedia YILDIRIM	Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Çetin ÇOBAN	Sinop Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Dilek MENEKŞE	Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülşen ÇETİN AYDIN	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim NACAĞ	Selçuk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Kemal ARMAGAN	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Ali TEKİN	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BAŞKONAK	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Cüneyt ŞAPCILAR	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KONUK	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ÖZDEMİR	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nasibe KANDEMİR ÖZDİNÇ	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özlem YILMAZ DEMİREL	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Selda ATEŞ BEŞİRİK	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serap SARIBAŞ	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serpil SU	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şerife KURŞUN KURAL	Alanya Alaattin Keykubat Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Canan KELEŞ ERTÜRK	KTO Karatay Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Mehmet Oğuz GÖLE	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Öğr. Gör. Dr. Nurcan ÇETİNER	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)**

DAVETLİ KONUŞMACILAR / INVITED SPEAKERS

Prof. Dr. Sarah NEILL	İngiltere - University of Plymouth
Prof. Dr. Imelda COYNE	İrlanda - Trinity College Dublin
Prof. Dr. Candan ÖZTÜRK	KKTC - Yakın Doğu Üniversitesi
Assist. Prof. Fatih ŞEKERCİOĞLU	Kanada - Toronto Metropolitan University
Dr. Katalin PAPP	Macaristan - University of Debrecen
Dr. Arjan Gjini	Arnavutluk - Gjirokastra Üniversitesi
Dr. Nur Laila ACEH	Endonesia - Universitas Sumatera
Doç. Dr. Ümit SORMAZ	Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi Türkiye - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Ozan YILMAZ	Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi Türkiye - Necmettin Erbakan Üniversitesi

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

Evrak Tarih ve Sayısı: 14.08.2023-142278

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı :E-97863528-903.07.02-142278
Konu :Kurumdışı Görevlendirme

14.08.2023

Sayın Doç. Dr. Ahmet Burhan ÇAKICI

23/08/2023-25/08/2023 tarihleri arasında Tiflis/Gürcistan'da gerçekleştirilecek olan Uluslararası Bilimsel ve Akademik Araştırmalar Kongresi'nde (International Scientific and Academic Research Congress) düzenleme kurulunda Üniversitemizi temsilen görevlendirilmeniz uygun görülmüştür. Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Mehmet GAVGALI
Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSLB0J92HC

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/karamanoglu-mehmetbey-universitesi-ebys>

Adres :Yunus Emre Yerleşkesi 70100/KARAMAN

Tel:0338 226 20 42 Belgegeçer :0338 226 20 40

E-Posta :personel@kmu.edu.tr Elektronik Ağ :<https://kmu.edu.tr/personel>

Kep Adresi: kmu.rektorluk@hs01.kep.tr

Bilgi için: Mehmet Uçar

Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

Tel No: 0 338 226 2000-2045

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

KONGREYE DAVET

Değerli Bilim İnsanları,

Bu yıl **ikincisini** düzenleyeceğimiz **Bilimsel ve Akademik Araştırmalar Kongresi**'ne (23-25 Ağustos 2023) sizleri davet etmekten onur duyarım. Kongremiz sağlık, sosyal, fen ve güzel sanatlar alanlarında yapılmış araştırmaların duyurulması ve paylaşımlarını amaçlamaktadır. Ayrıca alanında uzman konuşmacılar kendi alanları ile ilgili güncel konuları katılımcılarla paylaşacaktır.

Uzaktan erişimle gerçekleştirilecek kongremize bildiri gönderen katılımcılarımız isterlerse kongre sonrasında çıkarılacak olan **uluslararası kitap bölümünde** yazar olarak yer alabilecek ya da bildirilerin makalelerini ilki Aralık 2023 tarihinde yayınlanacak olan **Scientific and Academic Research (SCAR)** dergimizde hakem sürecinden geçtikten sonra yayımlatabileceklerdir. Sizleri kongremizde görmekten mutluluk duyarız.

Düzenleme Kurulu Adına:

Doç. Dr. Ahmet Burhan ÇAKICI

(Kongre Başkanı)

INVITATION TO THE CONGRESS

Dear Scientists,

I am honored to invite you to the Scientific and Academic Research Congress (23-25 August 2023), which we will organize for the second time this year. Our congress aims to announce and share researchers in the fields of health, social, science and fine arts. In addition, speakers who are experts in their fields will share current issues related to their fields with the participants.

Participants who submit papers to our congress that will be held via remote access will be able to take place as an author in the international book section to be published after the congress, or have the articles of the papers published in our Scientific and Academic Research (SCAR) journal, the first of which will be published in December 2023, after passing the referee process. We will be happy to see you at our congress.

On behalf of the Organizing Committee:

Doç. Dr. Ahmet Burhan ÇAKICI

(President of Congress)

WEDNESDAY 23 AUGUST 2023			
09:00	OPENING SERAMONY		
09:30-12:00	HALL 1 Chair: Prof. Candan OZTURK	HALL 2 Chair: Assac. Prof. Ahmet Burhan CAKICI	HALL 3 Chair: Prof. Ayşe Sonay TURKMEN
09:30-10:00	The Projection of The Culture on Education Professor Candan OZTÜRK Near East University, Cyprus	Development of Digital Health Management Systems in the Post-COVID-19 Era Assistant Professor Fatih ŞEKERCİOĞLU Toronto Metropolitan University, Canada	Turkology From Past to Present Prof. Dr. Ozan YILMAZ Manas University, Kyrgyzstan
10:00-10:30	Skills of Elderly Professor Katalin PAPP University of Debrecen, Hungary	Pediatric care in Indonesia Dr. Nur Laila ACEH Universitas Sumatera, Indonesia	ORAL PRESENTATION
			OP-P1 OP-P2 OP-P3 OP-P4 OP-P5 OP-P6
10:30-10:45	COFFEE BREAK		
			ORAL PRESENTATION
10:45-11:15	Gastronomy Tourism and Türkiye Doç. Dr. Ümit SORMAZ Manas University, Kyrgyzstan	Family Centred Care for Children in Hospital Professor Imelda COYNE Trinity College Dublin, Ireland	Chair: Prof. Dr. Nurudin KIDIRALIYEV OP-51 OP-52
11:15-11:45	The Impact of Communication Styles During Parent and Health Professional Interaction Professor Sarah NEILL University of Plymouth, England		
11:45-12.00	Effectiveness of Governance of Employment Policies in Albania Dr. Arjan GJINI "Eqrem Çabej" University, Albania		
LUNCH TIME			

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)**

13:00-16:00	HALL 1 Chair: Assist. Prof. Kubilay OZER	HALL 2 Chair: Assist. Prof. Tahir DAĞCI	HALL 3 Chair: Assist. Prof. Alper Yusuf KOROGLU
13:00-13:30	OP1-5	OP6-10	OP11-15
14:00-14:30	OP16-20	OP21-23	OP24-28
15:00-15:30	OP29-33	OP34-38	OP39-41
16:00-16:30	OP42-46	OP47-50	
17:00	CLOSING		

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

ORAL PRESENTATION-PHYSICAL PARTICIPATION LIST		
NUMBER	AUTHORS	PRESENTATION TITLE
OP-P1	Ahmet Burhan ÇAKICI, Mehmet ERKMEN	DEVELOPMENT AND POTENTIAL OF HEALTH TOURISM IN TURKEY
OP-P2	Alper Yusuf KÖROĞLU	SMARTPHONE ADDICTION IN EARLY CHILDHOOD
OP-P3	Tahir DAĞCI	NEGATIVE REFLECTIONS OF THE PANDEMIC PROCESS ON RELIGION AND RELIGIOSITY
OP-P4	Selman ŞAHİNER, Hüseyin KUTBAY	THE EFFECT OF EXPORT INCENTIVES THAT COMPANIES BENEFIT FROM ON THE PERFORMANCE OF COMPANIES IN KARAMAN PROVINCE
OP-P5	Selman ŞAHİNER, Hüseyin KUTBAY	THE EFFECT OF EXPORT INCENTIVES ON EXPORT PERFORMANCE OF FIRMS
OP-P6	Nilay ŞANLI, Gizem KERİMOĞLU YILDIZ	DETERMINATION OF HEALTH LITERACY AND ANXIETY LEVELS OF PARENTS WITH DISABLED CHILDREN

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP1	Fadime TAŞPINAR, Ayşe Sonay TÜRKMEN	THE EFFECT OF KALEIDOSCOPE ON PAIN AND FAIR DURING SUTURING IN CHILDREN
OP2	Zühal ÇAMUR, Deniz AKYILDIZ	THE EFFECT OF KANGAROO MOTHER CARE ON TRANSITION TO ENTERAL FEEDING AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN PRETERM INFANTS: A CASE-CONTROL STUDY
OP3	Mehmet SELÇUK, Ali KELEŞ	ANATOMY AND CLINICAL IMPORTANCE OF THE LINGUAL NERVE
OP4	Ali KELEŞ, Mehmet SELÇUK	INVESTIGATION OF ANATOMICAL VARIATIONS OF SUPERIOR THYROID ARTERY
OP5	Nesrin GÖK, Nejla CANBULAT ŞAHİNER	THE EFFECT OF BLACK AND WHITE IMAGES ON REDUCING PAIN DURING BLOOD COLLECTION IN BABIES
ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP6	Sonay BİLGİN, Esra BAYRAKÇEKEN, Gökhan BİLGİN	IMPORTANCE OF DISASTER MANAGEMENT AND DISASTER NURSING
OP7	Özlem ÖZGÜN, Sebahat ALTUNDAĞ	THE IMPACT OF CLINICAL DECISION-MAKING SKILLS ON CARE IN NURSING STUDENTS
OP8	Büşranur SARI, Ayşe Sonay TÜRKMEN	CYBERBULLYING FROM A PEDIATRIC NURSING PERSPECTIVE
OP9	Volkan GÖREKE	A DEEP LEARNING BASED METHOD FOR DETECTING PARKINSON'S DISEASE FROM SPEECH SIGNAL
OP10	Nurcan ERBAY, Nejla CANBULAT ŞAHİNER, Mehmet Fatih AYDIN	INVESTIGATION OF HERBAL TREATMENT METHODS USED BY PARENTS OF CHILDREN WITH CANCER FOR SYMPTOM MANAGEMENT IN THE CHEMOTHERAPY PROCESS

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP11	Ezgi POLAT, Kubilay ÖZER	EVALUATION OF CENTRAL PHYSICIAN APPOINTMENT SYSTEM IN TERMS OF PATIENT SATISFACTION
OP12	Azime HACIOĞLU GÜVEN, Sebahat ALTUNDAĞ	ART THERAPY APPLICATIONS IN PEDIATRIC ONCOLOGY PATIENTS: A SYSTEMATIC REVIEW
OP13	Sevgi COŞKUN YILMAZ	HOW DOES LABOR MARKET FLEXIBILITY IMPACT EMPLOYMENT IN DEVELOPED AND DEVELOPING COUNTRIES?
OP14	Hacer ÖZTÜRK, Ayşe Sonay TÜRKMEN	THE RELATIONSHIP BETWEEN CAREGIVERS' DEFINITION OF PEER BULLYING AND THEIR EXPOSURE TO PEER BULLYING AND BEING A BULLY (THE CASE OF NIĞDE PROVINCE)
OP15	Tülay SEYFİ, Dilek MENEKŞE	MULTIPLE SCLEROSIS AND BREASTFEEDING

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP16	Çağrı Hüsam YAZAREL	DIGITALIZATION AND MONETARY CRISES
OP17	Ömer Fazıl EMEK	EXAMINATION OF THE EFFICIENCY OF BANK LOAN CHANNEL IN TURKEY: EXIST ANALYSIS FOR COMMERCIAL BANKS
OP18	Seren BÜR, Okan GÜLEÇ	THE EFFECT OF R&D EXPENDITURES ON ECONOMIC GROWTH: EXAMPLE OF TÜRKİYE
OP19	Muhammed Fatih YÜRÜK	ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING TURKISH AIRLINES STOCK VALUE BY LEAST SQUARES METHOD
OP20	Mehmet Ali CANBOLAT	CONTENT ANALYSIS OF MANAGEMENT AND ORGANIZATION GRADUATE THESIS PUBLISHED IN 2023

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP21	Cihan ÜNVER ÇABUK, Hüseyin PARPUCU	A STUDY ON ACADEMICIANS WORKING IN THE FIELD OF MUSIC IN TÜRKİYE
OP22	Mehmet KURTCEBE	THE EFFECTS OF MODERNIZATION ON WOMEN'S LIVES IN THE LAST PERIOD OF THE OTTOMAN STATE: WOMEN IN ALİ SAMİ AKÖZER PHOTOGRAPHS
OP23	Mehmet KURTCEBE	DIGITAL ART WITHIN THE FRAMEWORK OF SCIENCE, TECHNOLOGY AND SOCIETY STUDIES

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP24	Dilara ŞAHİN, Meral BAYAT, Öznur BAŞDAŞ	EXOGENOUS OBESITY AND PHYSICAL ACTIVITY IN ADOLESCENT PERIOD
OP25	Dilara ŞAHİN, Meral BAYAT	PERCEPTION OF DEATH IN THE CHILD, THE CHILD WITH TERMINAL DISEASE AND THE NURSING APPROACH
OP26	Ali Taner YAPAR, Nejla CANBULAT ŞAHİNER	INVESTIGATION OF ATTITUDES TOWARDS RATIONAL DRUG USE AND HEALTH LITERACY STATUS OF MOTHERS WITH 0-6 YEAR OLD CHILDREN
OP27	N. Ecem OKSAL GÜNEŞ, Şenay ÇETİNKAYA	THE EFFECT OF THE CHILDREN'S YOGA PROGRAM APPLIED TO PEDIATRIC ONCOLOGY PATIENTS ON THE CHILD'S QUALITY OF LIFE AND CORTISOL LEVELS
OP28	Bahar YILDIZ, Ayşe Sonay TÜRKMEN	MOTHERS' KNOWLEDGE AND TRADITIONAL METHODS FOR THE TREATMENT OF ACUTE DIARRHEA

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP29	Nazan ÇAKIRER ÇALBAYRAM, Sıdıka ÇELİK	STEM CELL DONATION: SOCIAL AWARENESS
OP30	Melda ESGİN, Nazan ÇAKIRER ÇALBAYRAM	WHY RATIONAL MEDICATION USE?
OP31	Abdullah DAĞCI	FORGIVING TENDENCIES IN YOUTH
OP32	Abdullah DAĞCI	DEATH ANXIETY IN YOUTH
OP33	Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR, Gülsün AYRAN, Çetin TOPUZ	PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION OF THE PARENTAL EFFICACY SCALE FOR PARENTS OF CHILDREN WITH AUTISM

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP34	Hüseyin GÖKALP	WHEN DOES HISTORY BEGIN?
OP35	Yunus Emre KARASU	BITLIS CASTLE AND ITS CURRENT STATUS ACCORDING TO EVLIYA CELEBI TRAVELNAME
OP36	Recep BOZ	EPISTEMOLOGICAL COMPARISON OF SUFISM WITH KALAM AND PHILOSOPHY IN THE CONTEXT OF THE CLAIM OF "IMAGINARY POEMS"
OP37	Meryem BOZ	"ISTANBUL" IN MODERN PERIOD ARABIC AND TURKISH LITERATURE YAHYA KEMAL BEYATLI, THE EXAMPLE OF AHMET ŞEVKI
OP38	Mehmet Akın BULUT, Atilla ARKAN	CRITICAL INSIGHTS AND MEASURES IN LEARNING, TEACHING AND ASSESSMENT THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP39	Zekeriya SARIHAN	A COMPARATIVE ANALYSIS ON REFLECTION OF 2023 PRESIDENTIAL ELECTION RESULTS ON NEWSPAPER HEADLINES
OP40	Mehmet YILDIZ	PRESIDENTIAL OFFICES DIGITAL TRANSFORMATION OFFICES TRUCTURE AND ACTIVITIES
OP41	Ali TOSUN	THE LAST LINK OF CHANGING PUBLIC ADMINISTRATION: NEW PUBLIC SERVICE

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP42	Pınar BEKAR, Emine EFE	THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION AND HEALTH LITERACY İN SECONDARY SCHOOL STUDENTS
OP43	Dilek KIRNIK, Hacı Orhan AYSÖNDÜ	OPINIONS OF FIRST CLASS PARENTS ON HOMEWORKS
OP44	Dilek KIRNIK, Hacı Orhan AYSÖNDÜ	PARENT OPINIONS REGARDING THE SCHOOL ADAPTATION OF FIRST YEAR STUDENTS
OP45	Zeynep KİSHALI, Aslı BALCI	TYPES OF PEER BULLYING AND REACTIONS TO BULLYING İN PRESCHOOL PERIOD: A META-SYNTHESIS STUDY
OP46	Ahmet DAĞCI, Şevket EMEKLİ	CRUSH SYNDROME AND MANAGEMENT İN THE PRE-HOSPITAL PERIOD

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP47	Şevket EMEKLİ, Ahmet DAĞCI	112 SOCIAL FUNCTIONAL STATUS OF EMERGENCY AID AMBULANCE SERVICES
OP48	Mine KARANUH	COMMUNICATION PROBLEMS BETWEEN HEALTH PROFESSIONALS AND İTS REFLECTION TO PATIENTS
OP49	Ferda Büşra BÜYÜKKARAKURT	ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF SUBCONTRACTOR SYSTEM İN PRE-HOSPITAL EMERGENCY HEALTH SERVICES
OP50	İbrahim YÜCEL, Ahmet Burhan ÇAKICI, Tuğba TÜRKKAN	ANONYMOUS HEROES: A REVIEW OF THE ROLES OF TEACHERS AFTER NATURAL DISASTERS

ORAL PRESENTATION-ONLINE PARTICIPATION LIST		
OP51	Elvira ABDRAZAKOVA, Ümit SORMAZ, Dinara İSAKOVA	A RESEARCH ON THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE AND HIERARCHY OF HOTEL BUSINESSES
OP52	Aycan MELİSOVA, Ümit SORMAZ, Sapargül TURDUBEKOVA	THE STATUS OF INCLUDING LOCAL DISHES İN THE MENUS OF TOURISM ENTERPRISES: BİSHKEK EXAMPLE

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

EFFECTIVENESS OF GOVERNANCE OF EMPLOYMENT POLICIES IN ALBANIA

Dr. Arjan GJINI¹

¹"Eqrem Çabej" University, Faculty of Economics, rektori@uogj.edu.al, Gjirokastrë,
Albania.

Abstract: Employment is a possibility of the consciousness of the vital human activity. Protection at work is protected by law. The forms of employment are today under the pressure of technological development. The role of public policies remains the same. The power of the role of a country's government is appearing incomplete and incoherent. There are some limiting factors such as; labor force movement, technological developments, the effects of the European Union and globalist policies on employment. New forms are required for market regulation. The well-being of life created through employment is one of the effective measures of care at work. Reducing working hours, increasing annual vacations, professional development of employees, creating an attractive workplace environment. This would bring an understanding and effective realization in the society as policies on employment bring happy jobs and maximize productivity. The historical description has recorded heavy work, life-risk work, work with extended hours, informal and illegal work. Researchers in the field as well as public opinion distinguish the existence today of the lack of labor force in specific fields with increasing trends. Unemployment in traditional fields of employment is also clearly distinguished. An ascertained phenomenon is the one where young people are not engaged neither in work nor in school or professional training. Work is a contract known to the individual's own development. Its rights, opportunities, developments and global perspectives are well studied. This has not been able to have the right effect on employment and sharp problems appear. The study of some aspects that today are not limited by the public policy of a single country, but that aim at the effective implementation of labor law in this territory. Modern developments have been implemented and are improving life today in this region. Public employment policies are a very serious challenge not only in Albania.

Keywords: Employment Policy, Administration, Law, Research.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P1**

TÜRKİYE’DE SAĞLIK TURİZMİNİN GELİŞİMİ VE POTANSİYELİ

Ahmet Burhan ÇAKICI¹, Mehmet ERKMEN²

¹ *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
ahmetburhan@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

² *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Tezli
Yüksek Lisans Öğrencisi, erkmenbey@gmail.com.tr, Karaman / Türkiye*

Öz: Günümüzde küreselleşmenin ve teknolojinin gelişmesiyle bireylerin sosyo-ekonomik ve refah seviyeleri önemli ölçüde artmıştır. Günümüzde gelir seviyesinin önemli ölçüde artması ile birlikte; çalışma imkanlarının iyileşmesi, çalışma sürelerinin kısalması ve buna bağlı olarak boş zaman olarak nitelendirilebilecek zamanların artması insanların turistik, kültür, eğitim gibi alanlarda tatil yapma imkânı sunmuştur. Aynı zamanda gelişmekte olan ülkeler turizmin döviz kazandırıcı özelliğini keşfetmiş ve bu durumu ülkeleri için ümit ışığı haline dönüştürmüştür. Yaşadıkları ülkelerde sağlık hizmetlerinin sınırlı olması veya sağlık hizmetlerinin çok pahalı olması gibi nedenlerle farklı ülkelere sağlık hizmeti alma kavramına "Sağlık Turizmi" denilmektedir. Son yıllarda yapılan sağlık reformları sonucunda ülkemize sağlık turizm alanında talep artmıştır. Bu çalışmanın amacı; Sağlık turizmi kavramı hakkında bilgi vermek ve Türkiye’de sağlık turizminin gelişimi, nedenleri, çeşitleri, fayda ve zararlarını açıklamaktır. Sağlık turizmi gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelere yeni bir pazar oluşturduğu için ekonomik olarak büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle Türkiye diğer ülkelere kıyasla sağlık turizm alanında cazip bir ülke konumundadır bu bağlamda sağlık turizm alanı hakkında farkındalık oluşturulup bu alanın ülkemiz için önemi vurgulanmak istenmiştir. Araştırma sonucunda, sağlık turizminin gelişmekte olan ülkeler için döviz getirisi bağlamında katma değeri yüksek bir ekonomik pazar olduğu anlaşılmıştır. Sağlık Turizminin aktif olarak kullanıldığı ülkelere, döviz girişi, ekonomik olarak istihdam, milli gelir artışı, dış ödemeler dengesine olumlu katkısı olduğu görülmüş ve bu sektörün gün geçtikçe öneminin arttığı vurgulanmıştır. Covid-19 pandemisinde uluslararası hasta potansiyelinin yükseldiği ve sağlıkta dijitalleşme ile sağlık turizminin potansiyelinin artacağı belirtilmiştir. Türkiye’nin sağlık turizmi hakkında mevzuat, destek ve kuruluşların olduğu, ancak sağlık turizminden istenilen düzeyde gelir elde edemediği sonucuna varılmış, ülke avantajı olarak görülen konular üzerine odaklanması ile etkinliğin artacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıkta Dönüşüm Programı, Sağlık Hizmetleri, Sağlık Turizmi

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P1**

DEVELOPMENT AND POTENTIAL OF HEALTH TOURISM IN TURKEY

Ahmet Burhan ÇAKICI¹, Mehmet ERKMEN²

¹ *Karamanoğlu Mehmetbey University, Health Sciences Faculty,
ahmetburhan@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

² *Karamanoğlu Mehmetbey University, Health Sciences Institute, Health Management
Master's Student with Thesis, erkmenbey@gmail.com.tr, Karaman / Türkiye*

Abstract: Today, with the development of globalization and technology, the socio-economic and welfare levels of individuals have increased significantly. Today, with the significant increase in income level; The improvement of working opportunities, the shortening of working hours and the increase in the time that can be described as leisure time have provided the opportunity for people to have a holiday in areas such as tourism, culture and education. At the same time, developing countries discovered the foreign exchange earning feature of tourism and turned this situation into a beacon of hope for their countries. As a result of the health reforms made in recent years, the demand for our country in the field of health tourism has increased. The aim of this study; To give information about the concept of health tourism and to explain the development, causes, types, benefits and harms of health tourism in Turkey. Health tourism is of great economic importance as it creates a new market in developing and developed countries. For this reason, Turkey is an attractive country in the field of health tourism compared to other countries. As a result of the research, it has been understood that health tourism is an economic market with high added value in the context of foreign exchange income for developing countries. It has been observed that health tourism has a positive contribution to foreign currency inflows, economic employment, increase in national income, and the balance of foreign payments to the countries where it is actively used, and it has been emphasized that the importance of this sector is increasing day by day. It has been stated that the international patient potential has increased in the Covid-19 pandemic and the potential of health tourism will increase with digitalization in health. It has been concluded that Turkey has legislation, support and organizations on health tourism, but it cannot obtain the desired level of income from health tourism, and it is thought that efficiency will increase by focusing on the issues that are seen as the advantage of the country.

Keywords: Health Transformation Program, Health Services, Health Tourism

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P2**

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI

Alper Yusuf KÖROĞLU¹,

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, aykoroglu@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Öz: İçerisinde bulunduğumuz yüzyılın en önemli dijital araçlarından birisi olan akıllı telefonlar sahip oldukları çok fonksiyonlu işlevleri nedeniyle günlük hayatlarımızda her an yanımızda bulunan dijital cihazlardan birisidir. Öyle ki akıllı telefonların kullanım alanları yalnızca iletişim işleviyle sınırlı kalmayıp eğitimden eğlenceye, mali işlemlerden alışverişe geniş bir yelpazede yer almaktadır. Her ne kadar sahip oldukları işlevler nedeniyle insan hayatını büyük oranda kolaylaştırma etkisine sahip olsalar da aşırı ve hatalı kullanımlarda insan hayatını olumsuz şekilde etkilemektedir ve hatta bu durum bağımlılık kapsamında bile ele alınabilmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı konusunda özellikle yetişkinler ile ilgili birçok çalışma ile karşılaşılmasına rağmen; erken çocukluk döneminde akıllı telefon bağımlılığı konusunda çok az şey bilinmektedir. Bu bağlamda, bu çalışma erken çocukluk döneminde akıllı telefon kullanımının etkilerini göz önünde bulundurarak aileler, eğitimciler ve toplumun diğer paydaşları için bilinçli yaklaşımların geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Erken çocukluk dönemindeki bireylerin akıllı telefon kullanımına yönelmesinin nedenleri “Ebeveynlere bağlı nedenler”, “Çocuğa bağlı nedenler” ve “Çevreye bağlı nedenler” olarak kategorize edilebilir. “Ebeveynlere bağlı nedenler” arasında ebeveynlerin yaşı, eğitim durumu, gelir ve çalışma durumu, akıllı telefon kullanım alışkanlıkları vb. sayılabilir. “Çocuğa bağlı nedenler arasında” çocukların yaşı, cinsiyeti, kardeş durumu ve ilişkileri, eğitim durumu ve devamı, duygusal ihtiyaçları, akran ilişkileri vb. sayılabilir. “Çevreye bağlı nedenler” olarak ise çevredeki diğer yetişkinlerin rol modelliği, akranların etkisi, dijital cihazlara erişim, yönlendirici ve teşvik edici reklamlar vb. sayılabilir. Erken çocuklukta akıllı telefon bağımlılığının olumsuz birçok etkisi bulunmaktadır. Ancak gelişim alanları açısından ele alındığında ise en çok fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişim alanlarında zararlı etkileri olduğu söylenebilir. Erken çocukluk döneminde akıllı telefon bağımlılığının önlenmesi konusunda ise birey temelli, aile temelli, kurum temelli ve toplum temelli stratejiler geliştirilerek uygulamaya konulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Dönemi, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Teknoloji

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P2**

SMARTPHONE ADDICTION IN EARLY CHILDHOOD

Alper Yusuf KÖROĞLU¹,

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, aykoroglu@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Abstract: One of the most important digital tools of the current century is smartphones, which are constantly by our side in our daily lives due to their multifunctional capabilities. Smartphones have diverse applications, extending beyond communication to include education, entertainment, financial transactions, and shopping. Despite their significant potential for simplifying human life, excessive and improper use can have negative effects, even leading to addiction. While there have been many studies on smartphone addiction, particularly among adults, very little is known about smartphone addiction in early childhood. In this context, this study aims to contribute to the development of informed approaches for families, educators, and other stakeholders by considering the effects of smartphone use in early childhood. The reasons for early childhood individuals turning to smartphone use can be categorized as "parent-related reasons," "child-related reasons," and "environment-related reasons." Parent-related reasons include parents' age, education level, income, work situation, smartphone use habits, and more. Child-related reasons encompass the child's age, gender, sibling status, relationships, education level, emotional needs, peer relationships, and others. Environment-related reasons include the role modeling of adults in the environment, peer influence, access to digital devices, directive and encouraging advertisements, and so on. Smartphone addiction in early childhood has various negative effects. However, when examined in terms of developmental domains, it is particularly harmful to physical, cognitive, and social-emotional development. Preventing smartphone addiction in early childhood requires the implementation of individual-based, family-based, institution-based, and community-based strategies.

Keywords: Early Childhood, Smartphone Addiction, Technology

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP-P3

PANDEMİ SÜRECİNİN DİN VE DİNDARLIK ÜZERİNDE BIRAKTIĞI OLUMSUZ YANSIMALAR

Tahir DAĞCI¹

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, tahirdagci@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Öz: Toplumsal bir olgu olan din, temelde bir inanç olmasına rağmen ibadetler ve pratikleriyle gündelik hayatı kapsayan ve onu biçimlendiren bir etkiye sahiptir. Bu açıdan din değer dünyasıyla ve sosyal görünümüleriyle bireyin toplumsallaşmasını ve toplumla bütünleşmesini sağlar. Türk toplumunda din gündelik hayatın oluşumunda ve sürdürülmesinde en önemli kurumlardan birisidir. Hayat ve din arasındaki bu kuvvetli ilişki salgın sürecinde nasıl bir seyir izlemiştir? Çalışmaya bu soru ile başlanmış, konu ile ilgili yapılan çalışmalar rehberliğinde cevaplar aranmıştır. Bu bağlamda çalışmada din ve pandemi hakkında betimsel analizler söz konusu olacaktır. Toplum tarafından içselleştirilmiş din olgusu değişme, dönüşme, yabancılaşma, yalnızlaşma, bireyselleşme gibi değişkenlerin merkezinde yer alır. Covid-19 virüsü nedeniyle ilan edilen pandemi döneminde diğer kurumlar gibi din kurumu da etkilenmiş, söz konusu değişimlere maruz kalmıştır. Bu etkilenmelerin boyutları farklı olmakla birlikte, gündelik dini ibadetlerde ve dini yaşam alanlarında doğrudan karşımıza çıkmaktadır. Salgın döneminin başlamasıyla birlikte farklı alanlarda kısıtlamalar da başlamıştır. Dinle ilişkisi bakımından camilerde topluca kılınan Cuma namazı ve vakit namazlarına resmi olarak ara verilmiş, grup olarak yüz yüze yapılan dini toplantı ve seminerler yasaklanmıştır. Dinin emrettiği yakın akraba, komşu ve arkadaş ziyaretleri ertelenmiş, yakın dahi olsa hasta ziyaretlerine izin verilmemiştir. Cenaze defin işlemlerine yalnızca görevli kişiler katılabilmiş, birinci derece akrabalar haricindeki kişilerin katılması men edilmiştir. Sosyal bağları kuvvetlendirme esasına dayanan dini bayramlarda sosyal mesafe kuralları aynı şekilde uygulanmıştır. Ayrıca gönüllülük esaslı sosyal yardım işi yürüten dernek çalışmaları da askıya alınmıştır. Bu kısıtlamaların elbette faydası görülmüş ve salgının önlenmesinde ilerleme kaydedilmiştir. Fakat sosyal kısıtlamaların kalkmasından sonra dini ritüellerde ve dindarlığın sosyal görünümünde değişimler meydana gelmiştir. Örneğin Cuma namazları camilerde yeniden kılınmaya başlamış ancak cemaat sayısında pandemi öncesine göre bir azalma meydana gelmiştir. Toplu kılınan namazlarda saflar arasındaki mesafeler kaldırılrsa bile insanlar aralarına mesafe koymaya devam etmişlerdir. Akraba ve komşu ziyaretleri salgın öncesine göre zayıflamış, sosyal birlikteliklerde isteksizlik veya azalma meydana gelmiştir. Toplu yapılan dini seminerler yasaklar kalkmasına rağmen eski canlılığını kazanamamıştır. Geniş ölçekli baktığımızda salgın zamanlarında sosyal yakınlığın zorunlu olarak ortadan kaldırılması dindar olsun veya olmasın insanların yalnızlaşmasını beraberinde getirmiştir. Özellikle salgında yaşlıların en yüksek etkiye maruz kalması onları sosyal ve dini açıdan dezavantajlı bir konuma itmiştir. Yaşlıların en yakınları bile ziyarete veya yardıma gelememiştir. İnsanların salgın döneminde evlerde yaşamaya mecbur kalması nedeniyle, birbirlerine destek olmaları ve dayanışma göstermeleri gereken bir dönemde insanlar bir araya toplanamamışlardır. Bu noktada bireyler sosyalleşmenin azalması nedeniyle yalnızlaşma sendromu ile karşı karşıya kalmışlardır. Bu yalnızlık duygusu bireylerin ve özellikle yaşlıların manevi direncinde bir zayıflama meydana getirmiştir. Türkiye’de yapılan bir alan araştırmasında insanların büyük çoğunluğu (%90) pandemi döneminde manevi desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. İnsanların yarısından fazlası salgın nedeniyle dünyayı, hayatı ve yaşam biçimini sorgulamaya başlamıştır. Toplum içinde yaşayan bireyler yaşam boyunca sosyalliği üreten ve onu yönlendiren bir fonksiyona sahiptir. Bireylerin bu sosyalleşme işlevi zayıfladığında yabancılaşma sendromu kendini göstermeye başlar. Çünkü kendini toplumun bir parçası olarak

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

görmeyen birey, kendini pasif bir nesne gibi görmeye başlar. İnsanın toplumsal düzlemdeki varlığı anlamını yitirir. Nitekim salgın zamanlarında bu durum kendini açıkça göstermiştir. Salgın nedeniyle yapılan kısıtlamalar varoluş sorununu beraberinde getirmiştir. Bu varoluş sorunu yaşam üzerindeki kaygıyı da artırmıştır. Sonuç olarak salgın dönemlerinde yapılan kısıtlamalar insanların yalnızlaşmasına ve giderek bireyselleşmesine neden olmuştur. Bu yalnızlaşma durumu varoluş sorununun beraberinde getirmiştir. Dünyevileşme ivmesinin yüksek olduğu modern zamanlarda insanların dini pratiklere ve dindarlığa yaklaşımlarında bir zayıflama söz konusu olmuştur. Bu durumun bir yansıması olarak salgın dönemindeki kısıtlamaların dünyevileşme hızını artırdığı ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Din Sosyolojisi, Din, Pandemi, Yalnızlaşma

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP-P3

NEGATIVE REFLECTIONS OF THE PANDEMIC PROCESS ON RELIGION AND RELIGIOSITY

Tahir DAĞCI¹

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, tahirdagci@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Abstract: Although religion, which is a social phenomenon, is basically a belief, it has an effect that covers and shapes daily life with its worships and practices. In this respect, religion, with its world of values and social appearances, ensures the socialization of the individual and integration with the society. Religion in Turkish society is one of the most important institutions in the formation and continuation of daily life. How did this strong relationship between life and religion follow during the epidemic process? The research started with this question, and answers were sought under the guidance of studies on the subject. In this context, there are descriptive analyzes about religion and pandemic in the study. The phenomenon of religion internalized by the society is at the center of variables such as change, transformation, alienation, isolation and individualization. During the pandemic period announced due to the Covid-19 virus, the religious institution was also affected, like other institutions, and was exposed to the aforementioned variables. Although the dimensions of these influences are different, they are directly encountered in daily religious worship and religious life areas. With the onset of the epidemic period, restrictions began in different areas. Friday prayers and time prayers were officially suspended, and face-to-face religious meetings and seminars as a group were prohibited. Visits to close relatives, neighbors and friends ordered by religion were postponed and visits to the sick were not allowed. Only authorized persons could attend funerals, and persons other than first-degree relatives were prohibited from attending. Social distance rules were applied in the same way during religious holidays based on strengthening social ties. In addition, the activities of associations that carry out voluntary social assistance work have also been suspended. These restrictions have proven beneficial and progress has been made in preventing the outbreak. However, after the removal of social restrictions, transformations occurred in religious rituals and social aspects of religiosity. For example, Friday prayers have started to be performed again in mosques, but the number of congregations has decreased. Even though the distances between the rows were removed in the collective prayers, people continued to distance themselves. Visits to relatives and neighbors have weakened compared to the pre-epidemic, and there has been a reluctance or decrease in social associations. Mass religious seminars could not regain their former vitality even though the prohibitions were lifted. The obligatory elimination of social intimacy in times of epidemic has brought about the isolation of people whether they are religious or not. In particular, the exposure of the elderly to the highest impact during the epidemic pushed them to a disadvantaged position in social and religious terms. Even the closest relatives of the elderly could not come to visit or help. During the epidemic of people, people could not come together. Individuals faced loneliness syndrome due to decreased socialization. This sense of loneliness has caused a weakening in the moral resistance of individuals and especially the elderly. In a field study conducted in Turkey, the vast majority of people (90%) stated that they needed moral support during the pandemic period. More than half of people have started to question the world, life and way of life due to the epidemic. Individuals have a function that produces and directs sociality throughout life. When the socialization function of individuals weakens, alienation syndrome manifests itself. Because the individual, who does not see himself as a part of the society, starts to see it as a passive object. The existence of man on the social plane loses its meaning. As a matter of fact, this situation has clearly manifested itself in times of epidemics.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

Restrictions made due to the epidemic brought about the problem of existence. This existence problem has also increased the anxiety over life. As a result, the restrictions made during epidemic periods caused people to become lonely and increasingly individualized. This state of isolation brought about the problem of existence. In modern times, when the acceleration of secularization is high, there has been a weakening in people's approaches to religious practices and religiosity. As a reflection of this situation, it can be stated that the restrictions during the epidemic period increase the speed of secularization.

Keywords: Sociology of Religion, Religion, Pandemic, Loneliness

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P4**

**KARAMAN İLİ ÖZELİNDE FİRMALARIN FAYDALANDIĞI İHRACAT
TEŞVİKLERİNİN FİRMALARIN PERFORMANSLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ***

Selman ŞAHİNER¹, Hüseyin KUTBAY²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBE, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yüksek
Lisans Mezunlu, selmansahiner@icloud.com, ORCID: 0000-0002-7121-2188*

²*Doç. Dr. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
hkutbay@kmu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8819-1846*

Öz: İhracat teşvikleri, kısa sürede döviz gelirlerinin artmasını kolaylaştırarak ülke varlıklarını ihracat sektörlerine yönlendirmek için uzun zaman sürecinde bir dizi önlemleri ifade etmektedir. Bu çalışma, ülke ekonomisi açısından son derece önemli olan ihracatın, Karaman'daki faaliyet gösteren firmaların performanslarına etkisi, karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve faydalandıkları devlet destekleri hakkında bilgilerin ortaya konulması, Karaman İli özelinde firmaların faydalandığı ihracat teşviklerinin firmaların performansları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla kesitsel türde tanımlayıcı bir çalışma olarak planlandı. Araştırma, Karaman İli Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan ve 2020 yılı içerisinde herhangi bir ihracat teşvikinden en az bir kez yararlanmış olan toplam 75 firma ile yürütüldü. Araştırmada firmaların tanıtıcı özellikleri, yararlandıkları ihracat teşviki ile ilgili bilgileri içeren ve firmanın ihracat teşvikinin ihracat performansı üzerinde etkisini belirlemeye yönelik olan araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda oluşturulan anket formu kullanıldı. Elde edilen veriler, tanımlayıcı istatistikler, faktör analizleri, normallik testleri, ANOVA testi ile değerlendirildi. Yapılan testler sonucunda verilerin normal dağılıma uyduğu, iyi uyum değerlerine sahip olduğu ve modelin fit olduğu belirlendi. İhracat teşviklerinin firmalara sağladığı katkıların likert sorularının ortalama ve standart sapma değerleri $40,78 \pm 14,68$ (min=13, maks=65) ve Chronbach alfa katsayısı .97 olup (13 madde) oldukça yüksek bulundu. Firmaların bazı özellikleri ile ihracat teşviklerinin firmalara sağladığı katkıları ve firmaların ihracat teşvikleri kullandıklarında karşılaştıkları sorunları içeren likert tipteki sorulara verdikleri yanıtların puan ortalamalarının karşılaştırmasına göre; firmaların hukuki yapıları ve faaliyet alanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu ($p < 0,05$).

Anahtar Kelimeler: Karaman İli OSB, İhracat Teşvikleri, Firma Performansı

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P4**

**THE EFFECT OF EXPORT INCENTIVES THAT COMPANIES BENEFIT FROM
ON THE PERFORMANCE OF COMPANIES IN KARAMAN PROVINCE***

Selman ŞAHİNER¹, Hüseyin KUTBAY²

¹Karamanoglu Mehmetbey University, Institute of Social Science, International Trade and Logistics Graduate, selmansahiner@icloud.com, ORCID: 0000-0002-7121-2188,

²Assoc. Prof. Karamanoglu Mehmetbey University, School of Applied Science, hkutbay@kmu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8819-1846

Abstract: Export incentives refer to a series of measures over a long period of time to direct the country's assets to export sectors by facilitating the increase in foreign exchange revenues in a short time. This study is a cross-sectional descriptive study in order to determine the effect of exports, which is extremely important for the country's economy, on the performance of companies operating in Karaman, to identify the problems they encounter and to reveal information about the state supports they benefit from, and to examine the effect of export incentives benefited by companies in Karaman Province on the performance of companies. Planned as a study. The research was carried out with a total of 75 companies located in the Organized Industrial Zone of Karaman Province and benefited from any export incentive at least once in 2020. In the research, a survey form, which contains information about the introductory features of the companies, the export incentives they benefit from, and which aims to determine the effect of the export incentive of the company on the export performance, was used by the researcher in line with the literature. The obtained data were evaluated with descriptive statistics, factor analysis, normality tests, ANOVA test. As a result of the tests, it was determined that the data fit the normal distribution, had good fit values and the model was fit. The mean and standard deviation values of the Likert questions of the contributions of export incentives to the companies were 40.78 ± 14.68 (min=13, max=65) and the Chronbach alpha coefficient was .97 (13 items), which was quite high. According to the comparison of the average scores of the answers given to the likert type questions, which include some characteristics of the companies, the contributions of the export incentives to the companies and the problems faced by the companies in the use of export incentives; A statistically significant difference was found between the legal structures and fields of activity of the companies ($p < 0.05$).

Key Words: Karaman Province OIZ, Export Incentives, Firm Performance

* This study is based on the first author's master's thesis under the supervision of the second author.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P5**

**İHRACAT TEŞVİKLERİNİN FİRMALARIN İHRACAT PERFORMANSLARINA
ETKİSİ**

Selman ŞAHİNER¹, Hüseyin KUTBAY²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBE, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Yüksek Lisans Mezunlu, selmansahiner@icloud.com, ORCID: 0000-0002-7121-2188*

²*Doç. Dr. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, hkutbay@kmu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8819-1846*

Öz: İhracat, bir ülkenin sınırları dahilinde serbest dolaşımda bulunan mal ve hizmetlerin diğer ülkelere satılması ya da gönderilmesini ifade etmektedir. Türkiye'deki ihracat teşvik politikaları; gerek ülke sanayisinin kurulması ve korunmasında, gerekse ihracat oranlarının istenen seviyeye ulaşmasında destekleyici ve koruyucu fonksiyonlara sahip olmakla birlikte; dünya ihracatında Türkiye'nin payının yükseltilmesi, ihraç pazarlarının geliştirilmesi ve uluslararası piyasalara sahip firmaların rekabet güçlerinin artırılması bakımından da önem arz etmektedir. İhracata dayalı büyüme varsayımının ülkemiz için geçerli olduğu ve Türkiye'nin ihracat artışının ekonomik büyümeye canlılık getiren bir faktör olduğu ortaya koyan çalışmalar literatürde mevcuttur. Türkiye'deki ihracat teşvik uygulamaları tarihsel süreç içerisinde çeşitli şekillerde uygulanmıştır. Halihazırda yürürlükte olan ihracat teşvikleri, devlet yardımları; kamu destekli ihracat finansmanı (Türk Eximbank'ın sağladığı kredi); dâhilde ve hariçte işleme rejimi; ihracatta harç, vergi ve resim istisnaları; ihracatta KDV istisnası başlıkları altında incelenebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İhracat, İhracat Teşvikleri, İhracat Performansı

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP-P5

THE EFFECT OF EXPORT INCENTIVES ON EXPORT PERFORMANCE OF FIRMS

Selman ŞAHİNER¹, Hüseyin KUTBAY²

¹Karamanoglu Mehmetbey University, Institute of Social Science, International Trade and Logistics Graduate, selmansahiner@icloud.com, ORCID: 0000-0002-7121-2188,

²Assoc. Prof. Karamanoglu Mehmetbey University, School of Applied Science, hkutbay@kmu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8819-1846

Abstract: Export refers to the sale or shipment of goods and services in free circulation within the borders of a country to other countries. export promotion policies in Turkey; Although it has supportive and protective functions both in the establishment and protection of the country's industry and in reaching the desired level of export rates; Increasing Turkey's share in world exports is also important in terms of developing export markets and increasing the competitiveness of companies with international markets. There are studies in the literature showing that the export-led growth assumption is valid for our country and that Turkey's export growth is a factor that stimulates economic growth. Export incentive practices in Turkey have been applied in various ways in the historical process. Export incentives, state aids currently in effect; publicly supported export financing (loan provided by Turk Eximbank); inward and outward processing regime; duty, tax and duty exemptions on export; can be examined under the headings of VAT exemption in exports.

Keywords: Export, Export Incentives, Export Performance

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP-P6**

**ÖZEL GEREKSİNİMİ OLAN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN SAĞLIK
OKURYAZARLIĞI VE KAYGI DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ**

Nilay ŞANLI¹, Gizem KERİMOĞLU YILDIZ²

*¹ Hemşire, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
nly.ocakk@gmail.com, Hatay/ Türkiye*

*² Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
Bölümü, gizemkerimogluwildiz@mku.edu.tr, Hatay/Türkiye*

Öz: Sağlık okuryazarlığı, bireylerin kendi sağlığını tanımlayabilmesi, sağlıkla ilgili bilgiyi yorumlayıp karar verebilmesi, sağlık sisteminden nasıl yararlanacağını bilmesidir. Kaygı ise, kişinin belirsizlik durumunda başına tehlike gelebileceği duygusu, huzursuzluk ve korku gibi hoş olmayan duygusal bir durumdur. Bu çalışmanın amacı, özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin sağlık okuryazarlığı ile durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini ve bunları etkileyen faktörleri belirlemektir. Ayrıca çalışma, ebeveynlerin sağlık okuryazarlık düzeyi ve kaygıları arasındaki ilişkiyi değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Aralık 2022-Şubat 2023 tarihleri arasında Hatay'da bulunan iki Özel Eğitim ve Rehabilitasyon merkezinde yapılmıştır. Bu merkezlere devam eden 0-18 yaş arası 56 çocuğun ebeveynlerine Ebeveyn Bilgi Formu, Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği Kısa Formu ve Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri uygulanmıştır. Ebeveynlerin %87,5'i anne, %5'i lisans mezunu ve %39,3'ü ilkokul mezunudur. Okuryazar olmayan ebeveyn sayısı %10,7'dir. Ebeveynler sağlıkla ilgili bilgileri %67,9'u sağlık çalışanından, %66,1 internetten, %35,7'si çevreden, ve %5,4'ü kitaptan edindiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların durumluk kaygı ölçeği toplam puan ortalaması 45,69±5,70 sürekli kaygı ölçeği toplam puan ortalaması 50,92±7,66, sağlık okuryazarlık ölçeği toplam puan ortalaması ise 47,48±8,77 bulunmuştur. Sağlık okuryazarlığı ile durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (r:0,19, p:0,158 ve r:0,12, p:0,354). Ancak, evde özel eğitim ihtiyacı olan başka çocukların olması (p:0,001), ebeveynlerin eğitim durumu (p:0,000), gelir durumu (p:0,024) gibi değişkenlerin sağlık okuryazarlığı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisi olduğu bulunmuştur. Özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlerin sağlık okuryazarlığı ve kaygı düzeyleri arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bununla birlikte, sağlık okuryazarlığı üzerinde, eğitim durumu ve gelir durumu gibi demografik değişkenlerin etkisi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Sağlık Okuryazarlığı, Kaygı, Engelli Çocuklar

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP-P6

DETERMINATION OF HEALTH LITERACY AND ANXIETY LEVELS OF PARENTS WITH DISABLED CHILDREN

Nilay ŞANLI¹, Gizem KERİMOĞLU YILDIZ²

¹Nurse, Hatay Mustafa Kemal University, Training and Research Hospital,
nly.ocakk@gmail.com, Hatay/Türkiye

²Assistant Professor, Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Health Sciences,
Nursing Department, gizemkerimogluwildiz@mku.edu.tr Hatay/Türkiye

Abstract: Health literacy refers to individuals' ability to define their own health, interpret health-related information, make decisions, and understand how to use the healthcare system. Anxiety, on the other hand, is an unpleasant emotional state characterized by feelings of potential danger in uncertain situations, restlessness, and fear. The aim of this study is determination of health literacy levels and state-trait anxiety levels of parents who have children with special needs, as well as to identify the factors influencing these levels. Additionally, the study aims to evaluate the relationship between parents' health literacy and anxiety levels. The study was conducted between December 2022-February 2023 at two Special Education and Rehabilitation centers in Hatay. A total of 56 parents of children aged 0-18, who were attending these centers, were administered the Parent Information Form, European Health Literacy Short Form, and State-Trait Anxiety Inventory. 87.5% of parents were mothers, 5% had a Bachelor's degree, while 39.3% had completed primary school. The percentage of illiterate parents was 10.7%. Parents reported obtaining health-related information from healthcare professionals (67.9%), internet (66.1%), their social environment (35.7%), and books (5.4%). The mean score for state anxiety was 45.69 ± 5.70 , for trait anxiety was 50.92 ± 7.66 , and for health literacy was 47.48 ± 8.77 . There was no statistically significant correlation between health literacy and state anxiety levels ($r:0.19$, $p:0.158$) or trait anxiety levels ($r:0.12$, $p:0.354$). However, variables such as the presence of other children in need of special education ($p:0.001$), parents' educational status ($p:0.000$), and income level ($p:0.024$) were found to have a statistically significant effect on health literacy. There was no relationship between health literacy and anxiety levels among parents with children with special needs. However, it was determined that demographic variables such as educational status and income level have an impact on health literacy.

Keywords: Health Literacy, Anxiety, Children With Disabilities

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OPI**

**ÇOCUKLARDA SÜTUR ATMA İŞLEMİ SIRASINDA OLUŞAN AĞRI VE
KORKUYA KALEYDOSKOP KULLANMANIN ETKİSİ**

Fadime TAŞPINAR¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans
Öğrencisi, fadime_taspinar@hotmail.com, Karaman Türkiye*

*²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
asonaykurt@gmail.com, Karaman / Türkiye*

Öz: Bu çalışma, çocuk acil servisine sütür işlemi için başvuran 4-12 yaş grubundaki çocukların korku ve ağrı düzeyine kaleydoskopun etkisini belirlemek amacıyla randomize kontrollü deneysel araştırma türünde yapılmıştır. Örneklem büyüklüğü toplamda 112 olarak hesaplanmıştır. Veriler “Bilgi formu”, “Children’s Fear Scale (CFS), Wong Baker Ağrı Skalası, Kaleydoskop ve Kronometre” ile toplanmıştır. Veriler bilgisayar ortamında yüzde, ortalama, standart sapma, ki kare, t testi, korelasyon analizi ve Kruskal Wallis testi ile değerlendirilmiştir. Çocukların %60,7’si erkek olup yaş ortalaması $7,75 \pm 2,79$ yıldır. Hastaneye geliş nedenleri baş ya da uzuv yaralanmalarıdır. İşlem öncesi çocukların demografik değişkenler, korku ve ağrı puan ortalamaları benzerdi ($p > 0,05$). İşlem sonrası çocukların korku puan ortalaması kaleydoskop grubu için $1,71 \pm 1,27$ iken kontrol grubu için $3,23 \pm 0,89$ olarak belirlenmiş, gruplar arası fark anlamlı bulunmuştur ($p < 0,01$). Çocukların ağrı durumu açısından gruplar arası fark incelendiğinde ise; kaleydoskop grubundaki çocukların ağrı düzeyinin ($1,77 \pm 1,12$) kontrol grubundaki çocukların ağrı düzeyinden ($3,30 \pm 0,91$) anlamlı derecede daha düşük olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Sonuç olarak; sütür atma işlemi sırasında kaleydoskop kullanımının çocukların korku ve ağrı düzeyini düşürdüğü bulunmuştur. Bu nedenle, sütür atma işlemi sırasında kaleydoskop kullanımının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Çocuk Acil, Kaleydoskop, Sütür.

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP1**

**THE EFFECT OF KALEIDOSCOPE ON PAIN AND FAIR DURING SUTURING IN
CHILDREN**

Fadime TAŞPINAR¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Institute of Health Sciences, Master's Student,
fadime_taspinar@hotmail.com, Karaman Türkiye*

*²Karamanoğlu Mehmetbey University, Health Science Faculty, asonaykurt@gmail.com,
Karaman / Türkiye*

Abstract: This study was conducted as a randomized controlled experimental research to determine the effect of kaleidoscope on the fear and pain levels of children aged 4-12 years who applied to the pediatric emergency department for suturing. The sample size was calculated as 112 in total. Data were collected with "Information form", "Children's Fear Scale (CFS), Wong Baker Pain Scale, Kaleidoscope and Stopwatch". The data were evaluated by percentage, mean, standard deviation, chi-square, t test, correlation analysis and Kruskal Wallis test in computer environment. Of the children, 60.7% were male and the mean age was 7.75 ± 2.79 years. The reasons for hospitalization were head or limb injuries. Demographic variables, fear and pain mean scores of the children were similar before the procedure ($p>0.05$). After the procedure, the mean fear score was 1.71 ± 1.27 for the kaleidoscope group and 3.23 ± 0.89 for the control group, and the difference between the groups was found to be significant ($p<0.01$). When the difference between the groups in terms of pain status of the children was analyzed, it was found that the pain level of the children in the kaleidoscope group ($1,77 \pm 1,12$) was significantly lower than the pain level of the children in the control group ($3,30 \pm 0,91$) ($p<0,05$). In conclusion, it was found that the use of kaleidoscope during suturing procedure decreased the fear and pain levels of children. Therefore, it is recommended that the use of kaleidoscope during suturing should be generalized.

Keywords: Kaleidoscope, Pain, Pediatric Emergency, Suture

* This study is based on the first author's master's thesis under the supervision of the second author.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP2**

**KANGURU BAKIMININ PRETERM BEBEKLERDE ENTERAL BESLENMEYE
GEÇİŞ VE FİZYOLOJİK PARAMETRELERE ETKİSİ: VAKA-KONTROL
ÇALIŞMASI**

Dr. Öğr. Üyesi Zühal ÇAMUR¹, Dr. Öğr. Üyesi Deniz AKYILDIZ²

¹Karabük Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,

²Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

Öz: Araştırmanın amacı kanguru bakımının preterm yenidoğanlarda beslenme, fizyolojik parametreler ve tedavi sürecine etkisini incelemektir. Mart 2019 ve Mart 2021 tarihlerinde vaka-kontrol araştırma deseninde olarak yürütülen araştırmaya olasılıksız örnekleme yöntemi ile 169 preterm yenidoğan alındı. Araştırma bir kamu hastanesinin Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde (YYBÜ) yatan 30-34 gestasyon hafta arasında doğan pretermlemlerle yürütüldü. Bu hastanenin YYBÜ'nde Covid-19 pandemi sürecinde hiç bir yenidoğana enfeksiyon tedbiri kapsamında kanguru bakımı (KB) uygulanmamıştır. Araştırmanın vaka grubunu (KB grubu) Mart 2019-Nisan 2020 tarihleri arasında YYBÜ'de yatan ve KB uygulanan pretermlemler (n=78); kontrol grubunu ise Mart 2020-Nisan 2021 tarihlerinde Covid-19 pandemisinde aynı YYBÜ'de yatan ve KB uygulanmayan pretermlemler (n=91) oluşturmuştur. Veriler, bir anket formu ile retrospektif olarak hasta kayıtlarına dayalı toplanmıştır. Verilerin analizinde ki-kare, fisher exact ve t testi kullanılmıştır. Araştırmada KB grubundaki yenidoğanların tam oral beslenmeye başlama süre ortalamasının (MD=4,58, 95% CI=0,61-8,43, p=0,020) kontrol grubundakilere göre daha erken sürede olduğu görüldü. Ayrıca KB grubuyla karşılaştırıldığında kontrol grubundaki yenidoğanlarda tekrar gavajla beslenmeye dönme (OR=6,59, 95% CI=2,98-14,58, p=0,000) ve rezüdü (OR=3,36, 95% CI=1,59-7,09, p=0,001) oranları daha yüksekti. Fizyolojik parametreler bakımından karşılaştırıldığında KB grubundaki yenidoğanlarda apne atağı (OR=3,29, 95% CI=1,52-7,09, p=0,002), taşikardi (OR=4,43, 95% CI=1,54-12,76, p=0,004) ve desaturasyon (OR=3,43, 95% CI=1,70-6,93, p=0,000) görülme oranları kontrol grubuna göre anlamlı şekilde daha düşüktü. Bu araştırma pretermlemlerde uygulanan KB'nin yenidoğanların beslenme ve fizyolojik parametreleri üzerinde olumlu etkileri olduğu sonuçlarını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Kanguru Bakımı, Yenidoğan, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, Preterm

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP2

THE EFFECT OF KANGAROO MOTHER CARE ON TRANSITION TO ENTERAL FEEDING AND PHYSIOLOGICAL PARAMETERS IN PRETERM INFANTS: A CASE-CONTROL STUDY

Assistant Professor Zühal ÇAMUR¹, Assistant Professor Deniz AKYILDIZ²

¹Karabuk University, Faculty of Health Sciences, Department of Midwifery

*²Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Health Sciences, Department of
Midwifery*

Abstract: The aim of the study is to examine the effects of kangaroo care on nutrition, physiological parameters and treatment process in preterm newborns. 169 preterm newborns were included in the study, which was carried out in a case-control study design between March 2019 and March 2021, using the improbable sampling method. The study was conducted with preterms born between 30-34 weeks of gestation in the Neonatal Intensive Care Unit (NICU) of a public hospital. In the NICU of this hospital, kangaroo mother care (KMC) was not applied to any newborn as part of the infection precaution during the Covid-19 pandemic. The case group of the study (PD group) consisted of preterms (n=78) hospitalized in the NICU between March 2019 and April 2020; The control group consisted of preterms (n=91) who were hospitalized in the same NICU during the Covid-19 pandemic between March 2020-April 2021 and did not receive BP. Data were collected retrospectively based on patient records with a questionnaire. Square, fisher exact and t-test were used in the analysis of the data. In the study, it was observed that the mean time to start full oral feeding (MD=4.58, 95% CI=0.61-8.43, p=0.020) of newborns in the KMC group was earlier than those in the control group. In addition, conversion to gavage feeding (OR=6.59, 95% CI=2.98-14.58, p=0.000) and residual (OR=3.36, 95% CI=1.59) in newborns in the control group compared to the BP group -7.09, p=0.001) rates were higher. When compared in terms of physiological parameters, apnea attack (OR=3.29, 95% CI=1.52-7.09, p=0.002), tachycardia (OR=4.43, 95% CI=1.54-12) in newborns in the BP group .76, p=0.004) and desaturation (OR=3.43, 95% CI=1.70-6.93, p=0.000) incidence rates were significantly lower than in the control group. This study revealed that BP applied in preterms has positive effects on the nutritional and physiological parameters of newborns.

Keywords: Kangaroo Mother Care, Newborn, Neonatal Intensive Care Unit, Preterm

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP3**

NERVUS LINGUALIS'İN ANATOMİSİ VE KLİNİK ÖNEMİ

Mehmet SELÇUK¹, Ali KELEŞ²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
mehmetselecuk@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

²*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı,
alikeles@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

Öz: Nervus (n.) lingualis (NL), afferent ve efferent lifler içeren, n. trigeminus'un mandibular kısmından çıkan bir sinir olup cranium'u foramen ovale yoluyla terkeder. Ganglion oticum'dan başlayıp cranium tabanından 5-10 mm aşağıda n. alveolaris inferior'dan ayrılmaktadır. Musculus (m.) tensor veli palatini ile m. pterygoideus lateralis arasındaki fossa infratemporalis'te ortaya çıkar ve burada genellikle chorda tympani ile birleşir. Daha sonra ramus mandibula ve m. pterygoideus medialis arasında öne ve aşağı iner. M. constrictor pharyngis superior ve m. stylohyoideus'u oblik olarak çaprazlar ve dilin yan tarafına erişir. Daha sonra ductus submandibularis'i de lateralden çaprazlayarak apex lingua'ya uzanır. Dilin ön üçte ikisine, diş etine ve ağız mukozasına genel somatik afferent duyu sağlar. Dilin ön üçte ikisinde tat duyusundan sorumlu chorda tympani'den özel viseral afferent (SVA) lifleri ve glandula (gl.) sublingualis ile gl. submandibularis'lerin sekretomotor innervasyonundan sorumlu genel viseral efferent (GVE) lifleri taşır. NL seyirinde varyasyonlara sahiptir. Processus alveolaris, ductus submandibularis ve ağız tabanındaki ilgili kaslarla olan ilişkisinde de varyasyonları vardır. NL'nin üçüncü molar bölgeye komşuluğu bulunur. Burası birçok neoplazmanın, ameliyat ve diğer periodontal operasyonların yeridir. NL'nin aynı zamanda tükürük beziyle ilişkisi bulunur. Bu ilişkilerinden dolayı ameliyat sırasında oluşabilecek komplikasyonları önlemek için bölge cerrahisinde sinirin varyasyonları hakkında bilgi sahibi olunması amaçlanmıştır. NL'nin anatomik varyasyonları hakkında bilgi sahibi olmak oral ve maksillofasial cerrahide çok önemlidir. Bu sinir, en sık alt üçüncü molar dişlerin çekimi cerrahisi sırasında yaralanmalara açıktır. Bu durum oral cerrahi sırasındaki en önemli komplikasyonlardan biridir. Ayrıca silah yaralanmalarında, çene kırıklarında, bölgede uygulanan cerrahi ortognatik girişimlerde, lokal anestezide, kist ve tümör operasyonlarında, entübasyonda, tonsillektomide ve tükürük bezi cerrahisinde de bu yapıların zarar görebildiği bildirilmiştir. NL hasarının diğer sık görülen nedeni, n. alveolaris inferior blokları sırasında olduğu gibi anestezi uygulaması sırasında sinirin travmaya bağlı olarak yaralanmasıdır. NL'nin anatomik bilgisine sahip olmak alt üçüncü molar bölgedeki gelişebilecek gereksiz komplikasyonlardan kaçınmak için diş hekimleri ve ağız cerrahları açısından kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Anatomi, Nervus lingualis, Nervus Trigeminus, Varyasyon

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP3

ANATOMY AND CLINICAL IMPORTANCE OF THE LINGUAL NERVE

Mehmet SELÇUK¹, Ali KELEŞ²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey University, Vocational School of Health Services,
mehmetselecuk@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

²*Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy,
alikeles@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

Abstract: Lingual nerve (LN) is a nerve containing afferent and efferent fibers, arising from the mandibular part of the trigeminal nerve and leaving the cranium through the foramen ovale. It starts from the ganglion oticum and diverges from the inferior alveolar nerve 5-10 mm below the base of the cranium. It arises in the infratemporal fossa between tensor veli palatini muscle and lateral pterygoid muscle, where it usually joins the chorda tympani. It then descends forward and downward between the ramus of mandible and the medial pterygoideus muscle. It obliquely crosses the superior constrictor muscle and stylohyoid muscle and reaches the lateral side of the tongue. It then crosses the submandibular duct laterally and reaches the apex of tongue. It provides general somatic afferent sensation to the anterior two-thirds of the tongue, gingiva and oral mucosa. In the anterior two-thirds of the tongue, it carries special visceral afferent (SVA) fibers from the chorda tympani responsible for taste sensation and general visceral efferent (GVE) fibers responsible for secretomotor innervation of sublingual gland and submandibular gland. LN has variations in its course. It also has variations in its relationship with alveolar process, submandibular duct and related muscles at the floor of the mouth. The LN is adjacent to the third molar region. This is the site of many neoplasms, surgeries and other periodontal operations. The LN is also associated with the salivary gland. Because of these relationships, it is aimed to have information about the variations of the nerve in regional surgery in order to prevent complications that may occur during surgery. Knowledge of the anatomical variations of the LN is very important in oral and maxillofacial surgery. This nerve is most vulnerable to injury during surgery for the extraction of the lower third molars. This is one of the most important complications during oral surgery. It has also been reported that these structures can be damaged in gunshot wounds, jaw fractures, surgical orthognathic procedures, local anesthesia, cyst and tumor operations, intubation, tonsillectomy and salivary gland surgery. Another common cause of LN injury is traumatic injury to the nerve during anesthesia, such as during inferior alveolar nerve blocks. Knowledge of the anatomy of the LN is critical for dentists and oral surgeons to avoid unnecessary complications in the lower third molar region.

Keywords: Anatomy, Lingual Nerve, Trigeminal Nerve, Variation

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP4

ARTERIA THYROIDEA SUPERIOR'UN ANATOMİK VARYASYONLARININ ARAŞTIRILMASI

Ali KELEŞ¹, Mehmet SELÇUK²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı,
alikeles@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

²*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
mehmetselecuk@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

Öz: Arteria (a.) thyroidea superior (ATS), glandula thyroidea'nın beslenmesinden sorumlu ana arterlerden birisidir. ATS'nin orijininde çok sayıda anatomik varyasyon ile karşılaşmaktadır. Klasik anatomi kitaplarında ATS'nin daha çok a. carotis externa (ACE)'den köken aldığı bildirilmektedir. Literatür incelendiğinde, araştırmacıların ATS'nin orijini ile ilgili heterojen sonuçlar elde ettikleri görülmüştür. ATS'nin ACE dışında a. carotis communis (ACC), bifurcatio carotidis'ten ve a. carotis interna (ACI)'dan da köken aldığını bildiren çok sayıda çalışma mevcuttur. Bunlara ek olarak ATS'nin hiç görülmediğini bildiren araştırmacılar da bulunmaktadır. Türkiye de yapılan 2 ayrı kadavra çalışmasında ATS'nin en çok bifurcatio carotidis'ten köken aldığı görülürken, anjiyografi kullanılarak yapılan 2 ayrı çalışma da ise en çok ACE'den köken aldığı görülmüştür. Bu durumun Türk popülasyonunun bölgesel farklılıklarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Japonya, Hindistan, Meksika, Arabistan, Birleşik Krallık, İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerin popülasyonları üzerinde yapılan çalışmalarda ATS'nin daha çok ACE'den orijin aldığı görülmektedir. Bunun dışında ATS'nin Yunan ve Hırvatistan popülasyonunda daha çok ACC'den, Yeni Zelanda popülasyonunda ise bifurcatio carotidis'ten köken aldığı görülmüştür. ATS'nin ACI'dan köken alma oranlarını sırayla Gupta ve ark. %4, Ghosh ve ark %1,02 olarak bildirmişlerdir. Fakoya ve ark. ATS'nin ACI'dan orijinli bir vaka bildirmiştir. Esen ve ark. %1,4, Alzahrani ve ark. %2, Herrera-Núñez ve ark. %1,3 ve Zulfiqar ve ark. %2 oranında ATS'nin olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca literatürde ATS'nin olmadığını bildiren vaka çalışmaları da mevcuttur. Poutoglidis ve ark. 2023 yılında yaptıkları çalışmalarında, literatürde daha önce çalışılmış 5488 ATS'yi incelemiş, ATS'nin %55'nin (n=3015) ACE'den, %27,5'inin (n=1509) oranında bifurcatio carotidis'ten, %17'sinin (n=937) ACC'den, %0,05'inin (n=3) ACI'dan köken aldığını ve %0,45'inin (n=24) ise hiç olmadığını bildirmiştir. Baş ve boyun cerrahisinde ATS'nin dallanma modelindeki değişkenlik önem arz etmektedir. Cerrahi ve radyolojik prosedürler uygulanırken ortaya çıkabilecek istemsiz yaralanmalar önemli komplikasyonlara yol açabilir. ATS'nin orijin varyasyonlarının iyi bilinmesi boyun lateral kompartmanına yapılacak büyük cerrahi girişimler sırasında iyatrojenik yaralanmaların önlenmesine, postoperatif komplikasyonların engellenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anatomi, Arteria Thyroidea Superior, Glandula Thyroidea, Varyasyon

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP4

INVESTIGATION OF ANATOMICAL VARIATIONS OF SUPERIOR THYROID ARTERY

Ali KELEŞ¹, Mehmet SELÇUK²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy,
alikeles@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

²*Karamanoğlu Mehmetbey University, Vocational School of Health Services,
mehmetselecuk@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

Abstract: Superior thyroid artery (STA) is one of the main arteries responsible for feeding the glandula thyroidea. Many anatomical variations are encountered in the origin of STA. In classical anatomy books, it is reported that ATS mostly originates from external carotid artery (ECA). When the literature was examined, it was seen that the researchers obtained heterogeneous results regarding the origin of STA. There are many studies reporting that ATS originates from common carotid artery (CCA), bifurcatio carotidis, and internal carotid artery (ICA) apart from ACE. In addition, there are researchers who report that STA has never been seen. In 2 separate cadaver studies conducted in Turkey, it was seen that STA mostly originated from bifurcatio carotidis, while in 2 separate studies using angiography, it was seen that it mostly originated from ECA. It is thought that this situation may be due to the regional differences of the Turkish population. In studies on populations of countries such as Japan, India, Mexico, Arabia, the United Kingdom, Italy and the United States, it is seen that STA originates mostly from ECA. Apart from this, it was seen that STA originated from CCA in Greek and Croatian populations and from bifurcatio carotidis in New Zealand population. Gupta et al. 4%, Ghosh et al. reported 1.02%. Fakoya et al. reported one case of STA originating from ICA. Esen et al. 1.4%, Alzahrani et al. 2%, Herrera-Núñez et al. 1.3% and Zulfiqar et al. 2% stated that they did not have STA. In addition, there are case studies reporting the absence of STA in the literature. Poutoglidis et al. 2023 analysed 5488 ATs previously studied in the literature and reported that 55% (n=3015) of STAs originated from ECA, 27.5% (n=1509) from bifurcatio carotidis, 17% (n=937) from CCA, 0.05% (n=3) from ICA and 0.45% (n=24) were absent. Variability in the branching pattern of the STA is important in head and neck surgery. Involuntary injuries that may occur while performing surgical and radiological procedures can lead to significant complications. It is thought that knowing the origin variations of STA well will help prevent iatrogenic injuries and prevent postoperative complications during major surgical interventions to the lateral compartment of the neck.

Keywords: Anatomy, Superior Thyroid Artery, Thyroid Gland, Variation

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP5**

**BEBEKLERDE KAN ALMA SIRASINDA OLUŞACAK AĞRININ
AZALTILMASINDA SİYAH BEYAZ GÖRSELLERİN ETKİSİ***

Nesrin GÖK¹, Nejla CANBULAT ŞAHİNER²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik
Anabilimdalı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşirelik Yüksek Lisans Mezunlu, Karaman,
Türkiye, nsrn-91.grsy@hotmail.com, Orcid:0000-0001-5654-1824*

*²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
Karaman, Türkiye, ncanbulat@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3322-5372*

Öz: Bu çalışma, bebeklerde kan alma sırasında oluşacak ağrının azaltılmasında siyah beyaz görsellerin etkisini değerlendirmek amacıyla randomize kontrollü deneysel tipte planlandı. Veriler Temmuz 2020 ve Şubat 2021 tarihleri arasında bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinin Çocuk Kan Alma Biriminde, kan aldırma işlemi için başvuru yapan ve çalışmaya katılımı kabul eden aile ve bebeklerinden anket formu ve NIPS ağrı skalası ile toplandı. Veriler SPSS 21 programında tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum maksimum değer) Ki kare, Mann Whitney U testi, gözlemciler arası uyumun belirlenmesinde CohenKappa Analizi ile değerlendirildi, $p<0,05$ anlamlı kabul edildi. Araştırma kapsamına alınan bebeklerin gestasyon haftalarının $38,53\pm 1,48$ hafta doğum kilosu ortalamalarının $3088\pm 526,97$ gr, boy ortalamalarının $48,88\pm 2,17$ cm olduğu belirlendi. Bebeklerin %56,9'u (n=29) deney, %43,1'i (n=22) kontrol grubunda idi. Bebeklerin demografik özelliklerine göre deney ve kontrol grubunda anlamlı farklılık görülmedi ($p>0,05$). Kan alma işlemi sırasında deney grubuna uygulanan siyah beyaz görsellerin ağrıyı azalttığı ve kontrol grubu ile aralarında istatistiksel olarak farklılık olduğu belirlendi ($p<0,05$). Bebeklerde kan alma işlemi sırasında gelişen ağrı kontrolünün sağlanmasında, dikkati başka yöne çekmek için uygulanan siyah beyaz görsellerin, ağrının azaltılmasında etkili olduğu belirlendi. Hastanelerde, bebeklerde gelişen prosedürel ağrının kontrol altına alınması için siyah beyaz görsellerin işlem esnasında uygulanması gereklidir. Siyah beyaz görsellerin prosedürel ağrının azaltılmasında uygulanabilir, nonfarmakolojik bir yöntem olduğu görüldü.

Anahtar Sözcükler: Ağrı, Bebek, Dikkati Başka Yöne Çekme, Kan Alma, Siyah Beyaz Görseller.

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP5**

**THE EFFECT OF BLACK AND WHITE IMAGES ON REDUCING PAIN DURING
BLOOD COLLECTION IN BABIES***

Nesrin GÖK¹, Nejla CANBULAT ŞAHİNER²

¹Karamanoglu Mehmetbey University, Institute of Health Science, Child Health Nursing Graduate, Karaman, Türkiye, nsrn-91.grsy@hotmail.com, Orcid:0000-0001-5654-1824

²Karamanoglu Mehmetbey University Health Science Faculty, Nursing Department, Karaman, Türkiye, ncanbulat@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3322-5372

Abstract: This study was planned in a randomized controlled experimental research design to evaluate the effect of black and white images on reducing the pain that will occur during blood collection in infants. Study at Training and Research Hospital Pediatric Blood Collection Unit between July 2020 and February 2021. The data NIPS pain scale, which introduced the demographic characteristics of the baby and the family and the health status of the baby. Data In the SPSS 21 program was evaluated by descriptive statistics (number, percentage, mean, Standard deviation, minimum and maximum value) the square test, the Mann Whitney U test, the Cohen Kappa Analysis to determine the harmony between the observers and $p < 0.05$ was considered significant. It was determined that the average birth weight of the babies included in the study at 38.53 ± 1.48 weeks of gestation was 3088 ± 526.97 g. and their average height was 3088 ± 526.97 g. %56.9 (n =29) of the babies were in the experimental group and % 43.1 were in the control group. There was no significant difference in the experimental and control groups according to the demographic characteristics of the babies ($p > 0,05$). It was determined that the black and white images applied to the experimental group during the blood collection process reduced the pain and there was a statistical difference between them and the control group. ($p < 0.05$). It was determined that the black and white images applied to divert attention and reduce the pain were effective in providing pain control developed during the bleeding procedure in babies. In hospitals, black and white images should be applied during the procedure in order to control the procedural pain that develops in babies. Black and white images are a non-pharmacological method that can be applied to reduce procedural pain.

Keywords: Baby; Black and White Images; Blood Collection; Distraction; Pain.

* This study is based on the first author's master thesis under the supervision of the second author.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP6

AFET YÖNETİMİ VE AFET HEMŞİRELİĞİNİN ÖNEMİ

Sonay BİLGİN¹, Esra BAYRAKÇEKEN², Gökhan BİLGİN³

¹Atatürk Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, sonayverepbilgin@hotmail.com, Erzurum / Türkiye

²Atatürk Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, esra.bayrakceken@atauni.edu.tr, Erzurum / Türkiye

³Şerifefendi Aile Sağlığı Merkezi, drgkhnblgn@msn.com, Erzurum / Türkiye

Öz: Afetlerin sıklığı, büyüklüğü, yaralı ve ölüm sayısı, ekonomik zararlar son otuz yılda önemli ölçüde artmıştır. İklim değişikliği, plansız kentleşme, yoksulluk ve çevresel bozulma devam ettiği sürece bu eğilimin devam etmesi beklenmektedir. Afetlerin her geçen gün artması ve büyük zararlar oluşturması etkili bir afet yönetim sürecini gerektirmektedir. Türkiye’de meydana gelen afetlerde gerçekleşen tüm can kayıplarının %36’sını oluşturan Erzincan Depremi neden olmuştur. İkinci yüksek can kaybı ise 1999 yılında 17.127 can kaybına neden olan Gölcük Depremi’nin etkisi ile gerçekleşmiştir. Son olarak Kahraman Maraş merkezli iki deprem önemli can kaybına sebep olmuştur. Türkiye Alpin Himalaya kuşağı üzerinde bulunduğu için aktif levha hareketlerinin sık yaşandığı bir ülkedir. Türkiye’nin deprem tarihi düşünüldüğünde ve afetzedelere müdahalede sağlık profesyonellerin afetlere hazırlıklı olma konusunda yeterince bilgisinin olma gerekliliği zorunlu bir hal almıştır. Günümüzde afet yönetim sürecinde sağlık personeline önemli görevler düşmektedir. Afet yönetimi hemşirelik sürecinden bağımsız düşünülemez. Son yıllarda hemşirelerin afete hazırlık durumları ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Asya-pasifik bölgesindeki hemşirelerle yapılan çalışmada afete hazırlık eğitimi alanlar afete daha hazır olduklarını bildirmişler. Sonuç olarak sağlık alanındaki en büyük işgücü olan hemşireler, afet yardımında çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle her hemşirenin afet hemşireliği konusunda temel bilgi ve becerilere sahip olması ve afetlere aktif olarak müdahale etmeye hazır olması gerekir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Afet Hemşireliği

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP6

IMPORTANCE OF DISASTER MANAGEMENT AND DISASTER NURSING

Sonay BİLGİN¹, Esra BAYRAKÇEKEN², Gökhan BİLGİN³

¹Atatürk Univerty, Nursing Faculty, sonayverepbilgin@hotmail.com, Erzurum / Türkiye

²Atatürk Univerty, Health Services Vocational College, esra.bayrakceken@atauni.edu.tr, Erzurum/ Türkiye

³Şerifefendi Family Health Center, drgkhnblgn@msn.com / Erzurum/ Türkiye

Abstract: The frequency and magnitude of disasters, the number of casualties and deaths, and economic damage have increased significantly over the past three decades. This trend is expected to continue as long as climate change, unplanned urbanization, poverty and environmental degradation continue. The increase in disasters day by day and causing great damage requires an effective disaster management process. The Erzincan Earthquake, which accounts for 36% of all casualties in disasters in Turkey, has been caused. The second highest loss of life occurred in 1999 with the effect of the Gölcük Earthquake, which caused 17,127 casualties. Finally, two earthquakes centered in Kahramanmaraş caused significant loss of life. Since Turkey is located on the Alpine-Himalayan belt, it is a country where active plate movements are common. Considering Turkey's earthquake history and responding to disaster victims, it has become imperative that health professionals have sufficient knowledge of disaster preparedness. Today, health personnel have important duties in the disaster management process. Disaster management cannot be considered independent from the nursing process. In recent years, studies on the disaster preparedness of nurses have been carried out. In the study conducted with nurses in the Asia-Pacific region, those who received disaster preparedness training reported that they were more prepared for disasters. As a result, nurses, who are the largest workforce in the health field, play a very important role in disaster relief. For this reason, every nurse should have basic knowledge and skills about disaster nursing and be ready to actively respond to disasters.

Keywords: Disaster, Disaster Management, Disaster Nursing

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP7

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE KLİNİK KARAR VERME BECERİLERİNİN BAKIMA ETKİSİ

Özlem ÖZGÜN¹, Sebahat ALTUNDAĞ²

*¹Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, oozgun19@posta.pau.edu.tr,
Denizli/Türkiye*

*² Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, saltundag@pau.edu.tr,
Denizli/Türkiye*

Öz: Sağlık hizmetlerindeki bakımın karmaşıklığı, hasta gereksiniminin karşılanmasında hemşirenin, klinik karar verme sorumluluğunu artırmaktadır. Klinik karar verme hemşirelik uygulamalarının temelidir ve profesyonel bir sorumluluktur. Geleceğin meslek üyesi hemşirelik öğrencilerinin, hemşireliğin en önemli işlevi olan klinik karar verme becerisi ve bakıma yansımaları önemlilik arz etmektedir. Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinde karar verme becerisinin bakım davranışına etkisini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Araştırma, Türkiye'nin batısında bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören 300 hemşirelik bölümünü öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında "Kişisel Bilgi Formu", "Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği (HKKVÖ)" ve "Bakım Değerlendirme Ölçeği (BDÖ)" kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %67,6'sının 19-21 yaş grubunda, %84,7'sinin kız, %42,3'ünün 3. sınıfta okuduğu, %66,7'sinin akademik başarılarını orta düzeyde algıladıkları, %65'inin mesleği isteyerek seçtiği, %97'sinin hastaya bakım verdiği, %93,3'ünün bakımı isteyerek verdiği saptanmıştır. Öğrencilerin Bakım Değerlendirme Ölçeği (5.49 ±0.80) ve Hemşirelikte Klinik Karar Verme Ölçeği toplam puan ortalamasının (149.25 ±13.02) yüksek olduğu bulunmuştur. Yaş değişkeni ile sınıf ($r=0.678$, $p<0.01$) ve Klinik Karar Verme amaçlar alt boyutu ($r=0.127$, $p<0.05$) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki belirlenirken; akademik başarı ($r=-0.170$, $p<0.01$), Bakım Değerlendirme Ölçeği konfor ($r=-0.113$, $p<0.05$), Bakım Değerlendirme Ölçeği güven verici iletişim alt boyutları ($r=0-152$, $p<0.01$) ve Bakım Değerlendirme Ölçeği toplam puan ($r=0.120$, $p<0.05$) arasında negatif yönde bir ilişki belirlenmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin bakım davranışlarını uygulama sıklığı, algılamaları ve klinik karar verme durumlarının iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir. Çalışmanın farklı bölgelerde ve daha geniş örnekleme tekrarlanması, öğrencilerin klinik karar verme düzeyinin farklı değişkenler ile incelenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Hemşirelik Öğrencisi, Klinik Karar Verme, Hemşirelik Bakımı, Bakım

*Bu proje TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenmektedir.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP7

THE IMPACT OF CLINICAL DECISION-MAKING SKILLS ON CARE IN NURSING STUDENTS

Özlem ÖZGÜN¹, Sebahat ALTUNDAĞ²

¹*Pamukkale University, Faculty of Health Sciences, oozgun19@posta.pau.edu.tr,
Denizli/Türkiye*

²*Pamukkale University, Faculty of Health Sciences, saltundag@pau.edu.tr,
Denizli/Türkiye*

Abstract: The complexity of care in healthcare increases the nurse's responsibility for clinical decision-making in meeting patient needs. Clinical decision-making is the foundation of nursing practice and is a professional responsibility. It is important for future professional nursing students to have clinical decision-making skills, which are the most important functions of nursing, and their reflections on care. This study was planned to determine the effect of decision-making skills on care behavior in nursing students. The study was carried out with 300 nursing department students studying at the Faculty of Health Sciences of a university in western Turkey. In the collection of the data, "Personal Information Form", "Clinical Decision Making Scale in Nursing (HKKVÖ)" and "Care Evaluation Scale (BDI)" were used. It was determined that 67.6% of the students who participated in the study were in the 19-21 age group, 84.7% were girls, 42.3% were in the 3rd grade, 66.7% perceived their academic success at a moderate level, 65% chose the profession willingly, 97% gave care to the patient, and 93.3% gave care willingly. It was found that the mean score of the students on the Care Assessment Scale (5.49 ± 0.80) and the total score of the Clinical Decision Making Scale in Nursing (149.25 ± 13.02) was high. While a significant positive relationship was determined between the age variable and class ($r=0.678$, $p<0.01$) and the Clinical Decision Making objectives sub-dimension ($r=0.127$, $p<0.05$); A negative relationship was determined between academic achievement ($r=-0.170$, $p<0.01$), comfort in Care Evaluation Scale ($r=-0.113$, $p<0.05$), reassuring communication sub-dimensions of Care Evaluation Scale ($r=0.152$, $p<0.01$) and total score in Care Evaluation Scale ($r=0.120$, $p<0.05$). It was determined that nursing students had a good level of frequency of application of care behaviors, perceptions and clinical decision-making status. It is recommended to repeat the study in different regions and in a larger sample, to examine the clinical decision-making level of the students with different variables.

Keywords: Nursing, Nursing Student, Clinical Decision Making, Nursing Care, Care

*This project is supported by TÜBİTAK 2209-A University Students Research Projects Support Program.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP8**

PEDİATRİ HEMŞİRELİĞİ GÖZÜYLE SİBER ZORBALIK

Büşranur SARI¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, saribusranur3@gmail.com, Karaman Türkiye

²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, asonaykurt@gmail.com, Karaman / Türkiye

Öz: Günlük hayatta hava kirliliği, temiz suya ulaşamama, madde bağımlılığı, kazalar, travmalar gibi faktörler çocuk sağlığını nasıl olumsuz olarak etkiliyorsa dijital dünyanın taşıdığı riskler de çocuk sağlığını etkilemektedir. Çocuk sağlığı hemşireliğinin hedefleri; çocuğun aile ve toplum içinde, fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden sağlık ve esenliğini koruma, geliştirme, hastalık durumunda ise iyileştirmeye yönelik kapsamlı hemşirelik bakımı sağlamaktır. Dijital dünyanın çocuk ve aile sağlığını etkilemesi, zaman içerisinde oluşan toplumsal değişimler nedeniyle pediatri hemşireleri yeni roller üstlenmektedir. Bu nedenle bu derleme çalışması pediatri hemşireliği gözünden siber zorbalığı literatür doğrultusunda değerlendirmek amacı ile yapılmıştır. Pediatri hemşireleri teknolojiye bağlı gelişmeleri takip edebilmeli, ortaya çıkabilecek sağlıktan sapmalara müdahale edebilmelidir. Çocukların internetin sunduğu avantajları kullanabilmesi, sağlığını olumsuz etkileyen davranışlardan uzak kalmasını sağlamak amacıyla ebeveynlere dijital ebeveynlik becerisinin kazandırılması pediatri hemşiresinin rolüdür. Pediatri hemşireleri, okul, hastane ve sağlık hizmetinin sunulduğu her alanda sağlığı geliştirme faaliyetlerinin bir parçası olarak araştırmacı, eğitici ve savunuculuk rollerini kullanarak dijital ebeveynlik stillerini kullanmada ve bu konuda farkındalık kazanmada ebeveynlere destek olabilirler. Ebeveynin ileri yaşı, teknoloji kullanım süresinin artması ve aile içi iletişimin yetersiz olması gibi nedenlerle ailelerin dijital ebeveynlik farkındalıkları yetersiz olabilir. Dijital ebeveynliği olumsuz etkileyen bu etmenleri bilen pediatri hemşireleri ebeveynlerin farkındalık kazanmasını sağlamak amacıyla, özellikle bu ebeveynlere eğitim ve danışmanlık hizmeti sağlamalıdır. Pediatri hemşiresi ebeveynlere çocuğunda siber zorbalık ya da siber mağdur bulgusu gördüklerinde yapması gerekenler, çocuklarına yaklaşımlarının nasıl olması gerektiği ile ilgili gerekli bilgilendirmeler yapmalıdır. Dijital okuryazarlık, dijital etik, dijital dünyanın farkında olma, dijital dünyada kontrol ve yenilikçiliği kapsayan dijital ebeveynlik becerisinin kazanılmasında eğitim, danışmanlık, savunucu rolleri gereğince pediatri hemşireleri rehber olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Pediatri Hemşiresi, Siber Zorbalık

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP8

CYBERBULLYING FROM A PEDIATRIC NURSING PERSPECTIVE

Büşranur SARI¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey University, Institute of Health Sciences, Master's Student,
saribusranur3@gmail.com, Karaman Türkiye*

²*Karamanoğlu Mehmetbey University, Health Science Faculty, asonaykurt@gmail.com,
Karaman / Türkiye*

Abstract: Just as factors such as air pollution, lack of access to clean water, substance abuse, accidents and traumas affect child health negatively in daily life, the risks carried by the digital world also affect child health. The goals of child health nursing are to provide comprehensive nursing care to protect and improve the child's physical, mental, emotional and social health and well-being in the family and society, and to provide comprehensive nursing care to heal in case of illness. Pediatric nurses assume new roles due to the impact of the digital world on child and family health and social changes over time. Therefore, this review study was conducted to evaluate cyberbullying from the perspective of pediatric nursing in line with the literature. Pediatric nurses should be able to follow technology-related developments and intervene in health deviations that may arise. It is the role of pediatric nurses to provide digital parenting skills to parents in order to ensure that children can use the advantages offered by the internet and stay away from behaviors that negatively affect their health. Pediatric nurses can support parents in using digital parenting styles and gaining awareness on this issue by using their researcher, educator and advocacy roles as part of health promotion activities in schools, hospitals and every area where health services are provided. Digital parenting awareness of families may be inadequate due to reasons such as advanced age of the parent, increased duration of technology use and inadequate communication within the family. Pediatric nurses who are aware of these factors that negatively affect digital parenting should provide education and counseling services especially to these parents in order to raise their awareness. Pediatric nurses should inform parents about what to do when they see signs of cyberbullying or cyber victimization in their children and how they should approach their children. Pediatric nurses should be a guide in the acquisition of digital parenting skills, including digital literacy, digital ethics, and awareness of the digital world, control and innovation in the digital world, in accordance with their education, counseling and advocacy roles.

Keywords; Cyberbullying, Nurse, Pediatric Nurse

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP9**

**SES SINYALİNDEN PARKİNSON HASTALIĞININ TESPİTİ İÇİN DERİN
ÖĞRENMEYE DAYALI BİR YÖNTEM**

Volkan GÖREKE¹

*¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas TBMYO, vgoreke@cumhuriyet.edu.tr, Sivas /
Türkiye*

Öz: Konuşma sesi üretimi, pek çok kasın dahil olduğu karmaşık bir motor etkinliktir. Her ses, akciğerler, ağız boşluğu, burun boşluğu ve soluk borusu gibi birçok sistem ve alt sistemin etkileşimi sonucunda oluşur. Tüm bu süreçler beyin aktivitesi tarafından yönetilir. Bu nedenle konuşma sesinin analizi ile pek çok hastalık teşhis edilebilir. Parkinson hastalığı, vücuttaki kas hareketini etkileyen yaygın bir nörolojik hastalıktır. Titreme, kas sertliği ve bradikineziye yol açan hareketliliği, konuşmayı ve duruşu etkiler. Birçok vokal yetersizlik, nefesli ses, azalmış ses yüksekliği gibi belirtiler Parkinson hastalığının evrelerinde görülür. Genellikle Parkinson hastalığı tanısında, görüntüleme teknikleri ve laboratuvar tabanlı veya klinik tahliller kullanılır. Ancak bu yöntemler uzun ve maliyetlidir. Ses aktivitelerinin incelenmesi ise hekime teşhis ve tedavileri değerlendirmede daha hızlı ve düşük maliyetli bir olanak sağlar. Parkinson hastalığının tespitine yönelik çalışmalarda medikal görüntüler, yürüyüş ve genetik veriler kullanılmıştır. Bu çalışmanın kapsamında ise ses sinyalinden elde edilen öznelikler kullanılarak Parkinson hastalığını tespit etmek için derin öğrenmeye dayalı bir yöntem önerilmiştir. Önerilen yöntem veri seti balanslama/artırma ve derin yapay sinir ağı ile sınıflandırma aşamalarından oluşmaktadır. Bu çalışmada önerilen bir derin yapay sinir ağı mimarisi olan RNN yapıya dayalı yöntem literatürdeki diğer sınıflandırıcı mimarilerine karşı daha performanslı bir sınıflandırma işlemi yerine getirmiştir. Bu çalışmada önerilen yöntem ile hem biyomedikal alanda genel bir sorun olan küçük boyuta sahip veri setinin boyutunun artırılması sağlanmış hem de veri setindeki balans sorunu giderilmiştir. Bu çalışmada önerilen sınıflandırıcı mimarisi ile ses sinyalleri kullanılarak Parkinson hastalığının tespiti %99,32 doğruluk ile gerçekleştirilebilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Parkinson, Ses Sinyali, Derin Yapay Sinir Ağı

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP9

A DEEP LEARNING BASED METHOD FOR DETECTING PARKINSON'S DISEASE FROM SPEECH SIGNAL

Volkan GÖREKE¹

¹Sivas Cumhuriyet University, Sivas VSTS, vgoreke@cumhuriyet.edu.tr, Sivas / Türkiye

Abstract: Speech sound production is a complex motor activity involving many muscles. Each sound is formed as a result of the interaction of many systems and subsystems, such as the lungs, oral cavity, nasal cavity and trachea. All these processes are governed by brain activity. Therefore, many diseases can be diagnosed with the analysis of speech sound. Parkinson's disease is a common neurological disease that affects muscle movement throughout the body. This disease, which causes tremors, muscle stiffness and bradykinesia, affects mobility, speech and posture. Symptoms such as many vocal insufficiency, breathy voice, decreased loudness are seen in the stages of Parkinson's disease. Generally, imaging techniques and laboratory-based or clinical assays are used in the diagnosis of Parkinson's disease. However, these methods are long and costly. The examination of voice activities provides the physician with a faster and less costly opportunity to evaluate the diagnosis and treatments. Medical images, gait and genetic data were used in studies to detect Parkinson's disease. Within the scope of this study, a deep learning-based method has been proposed to detect Parkinson's disease by using the features obtained from the audio signal. The proposed method consists of data set balancing/increasing and classification stages with deep neural network. The RNN structure-based method, which is a deep artificial neural network architecture proposed in this study, has performed a more efficient classification process against other classifier architectures in the literature. With the method proposed in this study, both the size of the small-sized data set, which is a general problem in the biomedical field, was increased, and the balance problem in the data set was eliminated. With the classifier architecture proposed in this study, the detection of Parkinson's disease could be performed with 99.32% accuracy by using audio signals.

Keywords: Parkinson, Sound Signal, Deep Neural Network

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP10**

**KANSERLİ ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN KEMOTERAPİ SÜRECİNDE
SEMPTOM YÖNETİMİ İÇİN KULLANDIKLARI BİTKİSEL TEDAVİ
YÖNTEMLERİNİN İNCELENMESİ***

Nurcan ERBAY¹, Nejla CANBULAT ŞAHİNER², Mehmet Fatih AYDIN³

¹Pamukkale Üniversitesi Hastanesi, Denizli / Türkiye

²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karaman / Türkiye

³Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Karaman / Türkiye

Öz: Bu çalışma, kanserli çocuğa sahip ebeveynlerin kemoterapi sürecinde, semptom yönetimi için kullandıkları bitkisel tedavi yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel tipte yapıldı. Çalışma Nisan - Aralık 2021 tarihleri arasında Pamukkale Üniversitesi Araştırma Uygulama Hastanesi Çocuk Hematoloji Servisi, Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Ayaktan Tedavi Ünitesinde takip edilen, 126 kanser tanısı almış çocuğun ebeveynleriyle gerçekleştirildi. Veriler, literatür doğrultusunda oluşturulan anket formu ve ebeveynlerin kullandıkları bitkisel tedavi yöntemlerini kullanım miktarları ve sıklıkları formu ile toplandı. Veriler SPSS 21 programında tanımlayıcı istatistikler (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, minimum maksimum değer) ve Ki kare testi ile değerlendirildi, $p < 0,05$ anlamlı kabul edildi. Araştırma kapsamına alınan çocukların yaş ortalamalarının $8,08 \pm 3,15$ (min=3, maks=17) yaş, tanı sürelerinin ortalama $14,35 \pm 13,22$ (min=6, maks= 60) ay, annelerin yaş ortalamalarının $28,71 \pm 5,09$ (min=21, maks=39) yaş, babaların yaş ortalamalarının $34,10 \pm 6,05$ (min=24, maks=48) yaş olduğu belirlendi. Annelerin %55,6 (n=70)' sının okuryazar ve %43,7 (n=55)' sinin ev hanımı olduğu, babaların ise %31 (n=39)' inin lise mezunu ve %42,1 (n=53)' inin işçi olduğu görüldü. Araştırma kapsamındaki ebeveynlerin %78,6 (n=99)' sı çocuğunun hastalığının tedavisi için bitkisel tedavi kullandığını ve %59,5 (n=75)' i kullandığı bitkisel tedavi ile ilgili bilgiye akraba, arkadaş, komşularından edindiklerini belirtti. Ebeveynlerin %79,4 (n=100)' ü kullandığı bitkisel tedavinin etkili olduğunu düşündüğünü, bitkisel tedavi kullanma nedeni olarak ilk sırada (%48,4, n=61) "tedavisi için elimizden geleni her şeyi yapmak için" olduğunu ve %74,6 (n=94)' sı kullandığı bitkisel tedaviyi başka hasta/hasta yakınlarına önerdiğini bildirdi. Bitkisel tedavi yöntemlerini kullanma durumlarının anne mesleği, anne-baba eğitim durumu ve yaşanan yer ile ilgili olduğu belirlendi. Özellikle güncel bilgiler ile ebeveynlerin hemşireler tarafından bitkisel tedavi yöntemleri konusunda bilgilendirilmesi, bu konuya yönelik doğru tutumun oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bitkisel Tedavi, Çocuk, Hemşire, Kanser.

*Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP10**

**INVESTIGATION OF HERBAL TREATMENT METHODS USED BY PARENTS OF
CHILDREN WITH CANCER FOR SYMPTOM MANAGEMENT IN THE
CHEMOTHERAPY PROCESS***

Nurcan ERBAY¹, Nejla CANBULAT ŞAHİNER², Mehmet Fatih AYDIN³

¹Pamukkale University Hospital, Denizli / Turkey

²Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Karaman / Turkey

³Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, Karaman / Turkey

Abstract: This descriptive and cross-sectional study was conducted to determine the herbal treatment methods used by parents of children with cancer during the chemotherapy process for symptom management. The study was carried out with the parents of 126 children diagnosed with cancer, who were followed up in Pamukkale University Research and Practice Hospital, Pediatric Hematology Service, Pediatric Hematology and Oncology Outpatient Treatment Unit, between April and December 2021. The data were collected with a questionnaire form created in line with the literature and the amount and frequency of use of herbal treatment methods used by parents. Data were evaluated with descriptive statistics (number, percentage, mean, standard deviation, minimum maximum value) and Chi-square test in SPSS 21 program, $p < 0.05$ was considered significant. The mean age of the children included in the study was $8,08 \pm 3,15$ (min=3, max=17) years, and the mean duration of diagnosis $14,35 \pm 13,22$ (min=6, max= 60) months, the mean age of the mothers was $28,71 \pm$ It was determined that the age of 5,09 (min=21, max=39) and the mean age of the fathers were $34,10 \pm 6,05$ (min=24, max=48) years. 55,6% (n=70) of the mothers were literate and 43,7% (n=55) were housewives, while 31% (n=39) of the fathers were high school graduates and 42,1% (n= 53) were found to be workers. 78,6% (n=99) of the parents within the scope of the study stated that they used herbal treatment for the treatment of their child's disease and 59,5% (n=75) stated that they obtained information about the herbal treatment they used from their relatives, friends and neighbors. 79,4% (n=100) of the parents thought that the herbal treatment they used was effective, the first reason (48,4%, n=61) for using herbal treatment was "to do everything we could for the treatment", and 74,6% (n=94) reported that they recommended the herbal treatment they used to other patients/patient relatives. It was determined that the use of herbal treatment methods was related to the mother's profession, the education level of the parents and the place of residence. In particular, it is necessary to inform parents about herbal treatment methods by nurses with up-to-date information and to create the right attitude towards this issue.

Key Words: Cancer, Child, Herbal Therapy, Nurse.

*This study is based on the first author's master's thesis.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP11

MERKEZİ HEKİM RANDEVU SİSTEMİNİN HASTA MEMNUNİYETİ AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ *

Ezgi POLAT¹, Dr. Öğretim Üyesi Kubilay ÖZER²

^{1,2}Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, ezgipltt@icloud.com, kubilayozer@kmu.edu.tr

Öz: Randevu sistemleri hastaların kolay ve hızlı bir şekilde randevu alabilmeleri ve sağlık kurumlarında beklemeden muayene olabilmeleri için geliştirilmektedir. Hastalar randevu sistemleriyle birlikte sıra beklemeden muayene olabilmektedir. Bununla birlikte istedikleri hekime, tarihe ve hastaneye randevu alabilme, sağlık hizmetlerinde kendi seçeneklerini yaratabilme olanaklarına sahip olabilmektedir. MHRS de bu randevu sistemlerinde bir tanesidir. Bu çalışmada sistem kullanıcılarının memnuniyet düzeyi ile ilgili veriler toplanmış ve memnuniyet düzeyini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada veriler, Gaziantep 25 Aralık devlet hastanesine muayene olmak için gelen Merkezi Hekim Randevu Sistemi kullanıcıları ile anket yapılarak toplanmıştır. Anket verileri için beşli likert ölçek kullanılmış, toplanan veriler SPSS programında işlenmiş, istatistiksel yöntemler ile de analiz edilmiştir. Anket verileri 463 katılımcı ile anket yapılarak toplanmıştır. Katılımcılar yakınları aracılığı ile randevu alanlardan, randevusuz gelenlerden ve randevu alarak gelenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların %74'3ünün sisteme dair memnuniyet düzeyi yüksek, %17, 3'ünün ise memnuniyeti orta düzeydedir. Katılımcıların çoğunluğu randevulu iken, randevusuz gelenlerin sistemi kullanmayı bilmediği, yabancı uyruklu olduğu ya da sistem hakkında bilgi sahibi olmadığı, bu katılımcıların oranlarının ise diğer katılımcılara oranla çok düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma katılımcıların demografik verilerinden medeni durumunun, mesleğinin ve randevu alma şeklinin memnuniyet düzeyini etkilediği, yaş gruplarının, eğitim düzeylerinin, meslek gruplarının ve kullanım sürelerinin de randevu alma şekillerine göre aralarında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hasta Memnuniyeti, MHRS, Randevu Sistemi.

* Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP11**

**EVALUATION OF CENTRAL PHYSICIAN APPOINTMENT SYSTEM IN TERMS
OF PATIENT SATISFACTION ***

Ezgi POLAT¹, Dr. Kubilay ÖZER²

^{1,2}Karamanoglu Mehmetbey University, ezgipltt@icloud.com, kubilayozer@kmu.edu.tr

Abstract: Appointment systems are being developed so that patients can easily and quickly get an appointment and be examined at the health center without waiting. Examination examination without waiting in line with patients appointment systems. In addition, they can have the opportunity to make an appointment with the physician, records and records they want, and to create their own monitoring in health services. The use of this appointment at MHRS is a collection. The values related to the satisfaction level of the users of this system were collected and the values of determining the forms of appreciation. In the research, data were collected by conducting a questionnaire with the users of the Central Physician Appointment System who came to Gaziantep 25 December state hospital to be examined. Five-point Likert scales were used for the survey data, the observations were processed with SPSS orientation and analyzed with their orientation. Survey data A survey was structured with 463 users. It consists of the relatives of the participants and the appointment areas, those who come without an appointment and those who come by appointment. The level of satisfaction with the system status of 74.3% of the participants is high, and the satisfaction level of 17.3% is medium. While the majority of the participants were with an appointment, it was concluded that those who came without an appointment had knowledge of using the system, were foreign nationals or did not have information about the system, and the ratio of this information to other buyers was very low. From the demographic data of the research coordinator, the perception that there is a relationship between the marital weight, the dissatisfaction of the profession and the way of making an appointment, the age groups, the educational environment, the occupational groups and the duration of use are also related to the dimensions of making an appointment.

Keywords: Patient Satisfaction, MHRS, Appointment System.

* This study is based on the first author's master's thesis under the supervision of the second author

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP12**

**PEDİATRİK ONKOLOJİ HASTALARINDA SANAT TERAPİSİ UYGULAMALARI:
SİSTEMATİK DERLEME**

Azime HACIOĞLU GÜVEN¹, Sebahat ALTUNDAĞ²

¹*Uzm. Hem., Pamukkale Üniversitesi Hastaneleri, Çocuk Hematoloji Ünitesi, eposta:
azimehaciogluguven@gmail.com, Denizli, Türkiye*

²*Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği ABD, eposta: saltundag@pau.edu.tr, Denizli, Türkiye*

Öz: Bu araştırma, pediatrik onkoloji hastalarında sanat terapisi uygulamaları ile ilgili olan yayınlanmış araştırmaların gözden geçirilmesi ve bu araştırmalardan elde edilen verilerin sistematik derleme ile incelenmesi amacıyla gerçekleştirildi. Araştırma, sistematik derlemeler için tercih edilen raporlandırma öğelerinin yer aldığı PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Review and MetaAnalysis Protocols) standartlarına uygun olarak yapıldı. Pediatrik onkoloji hastası çocuklarda sanat terapisi uygulamaları ile ilgili 2017-2023 yılları arasında yapılan araştırmaları belirlemek için “Science Direct, Pubmed, Cochrane ve Web of Science” veri tabanları tarandı. Tarama yapılırken, “pediatric, oncology ve art therapy” anahtar sözcükleri kullanıldı. Araştırmaların derlemeye dahil edilme kriterleri PICOS formatına [P(Patient/problem/population), I(Intervention), C(Comparison), O(Outcome), S (Study design)] göre belirlendi. Anahtar kelimelerle yapılan araştırma sonucunda dahil etme kriterlerini karşılayan, İngilizce yayınlanan 8 araştırma incelemeye alındı. Veriler bağımsız iki araştırmacı tarafından değerlendirildi. Sistematik inceleme sonucunda pediatrik onkoloji hastalarında sanat terapisi uygulamaları ile ilgili 366 yayına ulaşıldı. 349 araştırma dahil edilme kriterlerine uymadığı için çıkarıldı. Ortak araştırmaların ve tam metne ulaşılamayan araştırmaların çıkarılmasıyla birlikte 8 araştırma sonuçlar açısından incelendi. Ulaşılan araştırmalarda sanat terapisi uygulamaları anksiyete, mutluluk, yaşam kalitesi, hastaneye uyum, invaziv girişim öncesi kaygı, vücut postürü ve psikolojik durum üzerine etkisinin incelendiği saptandı. İncelenen araştırmalarda çocukların anksiyete ve psikolojik semptomlarında azalma, yaşam kalitelerinde artış, hastaneye uyumda artış ve daha iyi vücut postürü sağladığı gözlemlenmiştir. Sanat terapisi uygulamalarının pediatrik onkoloji hastalarında olumsuz semptomları azaltmada etkili non-farmakolojik girişim olarak kullanılabileceği görülmüştür. Araştırmalar incelendiğinde, sanat terapisi uygulamalarının pediatrik onkoloji hastalarında uygulanabilir olduğu belirlenmiştir. Sanat terapisi uygulamalarının pediatrik onkoloji hastalarında kullanımının yaygınlaştırılması ve sanat terapisi uygulamalarının etkisini inceleyen daha geniş örneklerle kapsamlı araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Onkoloji, Pediatrik, Sanat Terapisi.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP12**

**ART THERAPY APPLICATIONS IN PEDIATRIC ONCOLOGY PATIENTS: A
SYSTEMATIC REVIEW**

Azime HACIOĞLU GÜVEN¹, Sebahat ALTUNDAĞ²

***¹MSc, Pamukkale University Hospital, Department of Pediatric Hematology Unit, eposta:
azimehaciogluguven@gmail.com, Denizli, Türkiye***

***²PhD, RN, Pamukkale University Health Science Faculty, Department of Pediatric
Nursing, Denizli, Turkey eposta: saltundag@pau.edu.tr, Denizli, Türkiye***

Abstract: This study was conducted to review the published studies on art therapy applications in pediatric oncology patients and to examine the data obtained from these studies with a systematic review. The study was conducted in accordance with the PRISMA statement. "Science Direct, Pubmed, Cochrane, and Web of Science" databases were searched to identify studies conducted between 2017 and 2023 on art therapy applications in children with pediatric oncology. The keywords "pediatric, oncology and art therapy" were used during the search. The inclusion criteria of the studies in the review were determined according to the PICOS. As a result of the keyword search, 8 studies published in English that met the inclusion criteria were included in the review. Data were evaluated by two independent researchers. As a result of the systematic review, 366 publications on art therapy applications in pediatric oncology patients were reached. 349 studies were excluded because they did not meet the inclusion criteria. With the exclusion of joint studies and studies for which the full text could not be accessed, 8 studies were analyzed in terms of results. It was found that the effects of art therapy applications on children's anxiety, happiness, quality of life, hospitalization, anxiety before invasive intervention, body posture and psychological status were examined in the studies. In the studies reviewed, it was observed that children's anxiety and psychological symptoms decreased, quality of life increased, hospital adherence increased and better body posture was provided. It was observed that art therapy applications can be used as an effective non-pharmacological intervention to reduce negative symptoms in pediatric oncology patients. When the studies were examined, it was determined that art therapy applications can be applied in pediatric oncology patients. It is recommended to expand the use of art therapy applications in pediatric oncology patients and to conduct comprehensive studies with larger samples examining the effect of art therapy applications.

Keywords: Nursing, Oncology, Pediatric, Art Therapy.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP13**

**ESNEK İŞGÜCÜ PİYASASI GELİŞMİŞ VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE
İSTİHDAMI NASIL ETKİLER?**

Sevgi COŞKUN YILMAZ¹,

*¹İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi,
sevgi.coskun@medeniyet.edu.tr, İstanbul / Türkiye*

Öz: İşgücü piyasası kurumları, bir ekonominin genel makroekonomik performansının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu kurumlar arasında, asgari ücret, işsizlik sigortası, kıdem tazminatı, önceden bildirme ve emek vergisi gibi farklı unsurlar bulunmaktadır. Ek olarak, işgücü piyasasının işleyişinin önemli rollerinden biri de esnek olup olmadığıdır. Esneklik, işgücü piyasasının gerçekleşen ekonomik şartlara, emek arz ve talebindeki değişikliklere ve teknolojik değişimlere uyum sağlayabilme yeteneğini göstermektedir. Esnek işgücü piyasası, katı olan işgücü piyasası ile karşılaştırıldığında, genişleme dönemlerinde işverenlerin ek emek talep etmelerine ve benzer şekilde daralma dönemlerinde ise işgücünü azaltmalarına ve bu şekilde istihdam seviyesinin dengelenmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, emek piyasası esnekliği yeni iş imkanları yaratma konusunda bir katalizör görevi görür ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkıda bulunur. Bu çalışmada, hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkelerde istihdam düzeyini etkileyen işgücü piyasası kurumları analiz edilmektedir. Yaklaşımımız, işgücü piyasası esnekliğinin düzeyini değerlendirmeye başlamakta ve bunun için istihdam koruması, geçici ve yarı zamanlı istihdam, tazminat ve bildirim süreleri ile asgari ücret düzenlemeleri gibi çeşitli göstergeleri incelemektedir. Sonrasında, bu ekonomilerde emek dalgalanmaları Kalman filtreleme tekniği ile analiz edilmektedir. Sonuçlar, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında, hatta ülkeler arasında da, farklı işgücü düzenlemeleri ve farklı işgücü dalgalanmaları olduğunu göstermektedir. İnceleme ve analiz sonuçlarına göre işgücü piyasası kurumları istihdam dinamiklerinin şekillenmesinde önem arz etmektedir. Son olarak, yapılan incelemeler ve analizden elde edilen sonuçlar, daha sonrasında bu konuda yapılacak çalışmalar için makroekonomik modelleri hazırlarken yardımcı olması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma Piyasası Kurumları, Çalışma Piyasası Esnekliği, İstihdam.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP13**

**HOW DOES LABOR MARKET FLEXIBILITY IMPACT EMPLOYMENT IN
DEVELOPED AND DEVELOPING COUNTRIES?**

Sevgi COŞKUN YILMAZ¹,

*¹Istanbul Medeniyet University, Faculty of Political Sciences,
sevgi.coskun@medeniyet.edu.tr, Istanbul / Türkiye*

Abstract: The labor market institutions play a pivotal role in shaping overall the macroeconomic performance of an economy. These institutions include different factors, such as minimum wages, unemployment insurance, severance pay, advance notice and labor taxes. Moreover, an important aspect of labor market functioning is its flexibility which refers to the ability of a labor market to adapt and reacts to variations in economic circumstances, labor supply and demand, and technological changes. In particular, labor market flexibility refers to how effectively a labor market can adjust employment levels to accommodate changing circumstances. Compared to rigid ones, flexible labor markets possess the capability to swiftly adapt during periods of growth by enabling employers to hire additional workers, and likewise, to decrease the workforce during downturns, thereby contributing to the stabilization of overall employment levels. Other than its stabilizing influence, labor market flexibility also serves as a catalyst for employment generation and contributes to sustainable economic development. In this study, we analyze the labor market institutions that can affect the employment level in both developing and developed countries. Our approach begins by assessing the level of labor market flexibility, taking into account various indicators such as employment protection, temporary and part-time employment, severance pay and notice periods, and minimum wage regulations. Subsequently, we delve into an analysis of employment fluctuations in these economies using Kalman filtering technique. Our results show that there exists significant variations in labor regulations and programs as well as in employment fluctuations across countries. Moreover, the results emphasize that the labor market institutions are relevant in shaping the employment dynamics. This work has an importance to understand the relationship between labor market institutions and employment patterns in these economies. Also, it will help us to build macroeconomic models on this issue for future work.

Keywords: Labor Market Institutions, Labor Market Flexibility, Employment.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP14

BAKIM ELEMANLARININ AKRAN ZORBALIĞI TANIMI İLE AKRAN ZORBALIĞINA MARUZ KALMA VE ZORBA OLMA DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ (NİĞDE İLİ ÖRNEĞİ)

Hacer ÖZTÜRK¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi, hacerozturk181220@gmail.com, Karaman Türkiye

²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, asonaykurt@gmail.com, Karaman / Türkiye

Öz: Bu çalışma, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde koruma ve bakım altında olan çocuklar ile çalışan bakım elemanlarının akran zorbalığı tanımı, akran zorbalığına maruz kalma ve zorba olma durumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evren ve örneklemini Niğde il merkezinde bulunan üç farklı Çocuk Bakım merkezinde görevli bakım elemanları oluşturmuştur (N=90). Veriler “Bilgi formu”, “ Akran Zorbalığını Belirleme Ölçeği[1]Yetişkin formu” ve “ Akran Zorbalığı Kurbanlarını belirleme Ölçeği-Yetişkin formu” ile toplanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında tanımlayıcı istatistikler, ki kare, t testi, korelasyon analizi ve Kruskal Wallis, Pearson korelasyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Bakım elemanlarının yaş ortalamaları 35,57±7,76 yıldır. Katılımcıların zorbalık tanımlarına verdikleri yanıtlar değerlendirildiğinde zorbalığı genellikle tepkisel olarak tanımladıkları görülmüştür. Katılımcıların kurban olma durumlarının daha yüksek olduğu (3,88±3,81), zorba olma durumlarının ise çok düşük seviyelerde kaldığı görülmüştür (0,92±2,07). Kurban ve zorba puan ortalamalarının ise bazı değişkenlere göre farklılaştığı bulunmuştur. Katılımcıların Kurban puan ortalamaları ile yaş ve evlilik süreleri arasında negatif yönde, istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre yaş ve evlilik süresi düştükçe kurban puan ortalamalarında artış olduğu görülmüştür. Ayrıca kurban puan ortalaması ile zorba puan ortalaması arasında da pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak; katılımcıların akran zorbalığı konusunda bilgilerinin yetersiz olduğu, zorba/kurban olma durumları ile aralarında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bu nedenle tüm bakım elemanlarının zorbalık, türleri ve önleme yöntemleri konusunda bilgilendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akran Zorbalığı, Bakım Elemanı, Hemşire, Mağdur, Zorba

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP14**

**THE RELATIONSHIP BETWEEN CAREGIVERS' DEFINITION OF PEER
BULLYING AND THEIR EXPOSURE TO PEER BULLYING AND BEING A
BULLY (NİĞDE SAMPLE)**

Hacer ÖZTÜRK¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Institute of Health Sciences, Master's Student,
hacerozturk181220@gmail.com, Karaman Türkiye*

*²Karamanoğlu Mehmetbey University, Health Science Faculty, asonaykurt@gmail.com,
Karaman / Türkiye*

Abstract: This study was conducted to examine the relationship between the definition of peer bullying, exposure to peer bullying and being a bully among care workers working with children under protection and care within the Ministry of Family and Social Services. The population and sample of the study consisted of care staff working in three different Child Care Centres in Niğde provincial center (N=90). The data were collected with "Information form", "Scale for Identifying Peer Bullies-Adult form" and "Scale for Identifying Victims of Peer Bullying-Adult form". The data obtained were evaluated with descriptive statistics, chi-square, t test, correlation analysis and Kruskal Wallis, Pearson correlation analyses in computer environment. The mean age of the caregivers was 35.57±7.76 years. When the participants' responses to the definitions of bullying were evaluated, it was seen that they generally defined bullying as reactive. It was observed that the participants were more likely to be victims (3.88±3.81), whereas their bully status was very low (0.92±2.07). It was found that the mean scores of victim and bully differed according to some variables. It was determined that there was a negative and statistically significant relationship between the mean victim scores of the participants and their age and duration of marriage. Accordingly, as the age and duration of marriage decreased, it was observed that the mean victim score increased. In addition, it was determined that there was a positive and statistically significant relationship between the mean victim score and the mean bully score. As a result, it was observed that the participants' knowledge about peer bullying was insufficient and there was a significant relationship between them and their status of being a bully/victim. Therefore, it is recommended that all caregivers should be informed about bullying, its types and prevention methods..

Keywords: Bully, Caregiver, Nurse, Peer Bullying, Victim

* This study is based on the first author's master's thesis under the supervision of the second author.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP15**

MULTİPL SKLEROZ VE EMZİRME

Tülay SEYFİ¹, Dilek MENEKŞE²

¹*Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı,
tulay.seyfi1@ogr.sakarya.edu.tr, Sakarya/ Türkiye.*

²*Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, dkose@sakarya.edu.tr, Sakarya /Türkiye.*

Öz: Multipl skleroz, merkezi sinir sisteminin iltihaplanması ve demiyelinizasyonu, değişken derecelerde aksonal ve nöronal zarar ile karakterize kronik bir hastalıktır. Dünya çapında yaklaşık 2,3 milyon kişiye multiple skleroz teşhisi konulmuştur. Multipl sklerozun görülme sıklığı birçok ülkede farklılık göstermekle birlikte son yıllarda dünyanın her bölgesinde arttığı bildirilmektedir. Çoğu gelişmiş ülkelerde kadınlarda erkeklerden üç kat daha fazla görüldüğü belirtilmektedir. Multipl skleroz çoğunlukla doğurganlık çağındaki kadınlarda görülmektedir. Hastalığın seyri değişkendir. Hastalar genellikle açıkça tanımlanmış ataklar ve ardından tam veya kısmi iyileşme dönemleri yaşarlar. Nüksetmelerle karakterize olan multipl skleroz hastalığı, merkezi sinir sisteminde yayılmış lezyonlar ve nörolojik sakatlığın ilerlemesi ile çok sayıda nörolojik belirti ve bulgulara yol açmaktadır. Bu durum bireylerin yaşamlarında işlevsel, finansal, gelişim ve yaşam kalitesi açısından çok büyük bir etkiye sahiptir. Hastalığın yönetimi ve bakımı gebelik ve emzirme sürecinde farklılaşır. Gebelik süresince hafif seyreden ataklar doğum sonrası dönemde artabilir. Emzirmenin doğum sonrası atak riskindeki azalma ile ilişkili olup olmadığı ise tartışmalı bir konudur. Ayrıca hastalığa ilişkin ilaç kullanımının anne sütüne geçme durumu ve bununla birlikte emzirmenin devamlılığı konusunda sınırlı sayıda çalışmalar mevcuttur. Multipl sklerozlu kadınlar, güvenli bir şekilde gebe kalma, sağlıklı bir çocuk sahibi olma ve emzirme konusunda endişe yaşamaktadırlar. Gebelik ve emzirme sürecinde hastalığın kontrol altına alınması ve semptom yönetiminde ebeveynlere kanıt temeli bilgiler doğrultusunda bakım, eğitim ve danışmanlık desteğinin sağlanmasında sağlık profesyonellerinin önemli rolleri bulunmaktadır. Bu derlemede multipl skleroz hastalığının emzirme üzerine etkileri ve emzirmenin multipl skleroz hastalığı seyri üzerine etkileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, Multipl Skleroz, Gebelik, Doğum Sonu.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP15

MULTIPLE SCLEROSIS AND BREASTFEEDING

Tülay SEYFİ¹, Dilek MENEKŞE²

*¹Sakarya University, Institute of Health Sciences, Department of Nursing,
tulay.seyfi1@ogr.sakarya.edu.tr, Sakarya/ Türkiye.*

*²Sakarya University, Faculty of Health Sciences, Department of Pediatric Nursing
dkose@sakarya.edu.tr, Sakarya /Türkiye.*

Abstract: Multiple sclerosis is a chronic disease characterized by inflammation and demyelination of the central nervous system, with varying degrees of axonal and neuronal damage. Worldwide, people approximately 2.3 million have been diagnosed with multiple sclerosis. Although the incidence of multiple sclerosis varies in many countries, it has been reported that it has increased in every region of the world in recent years. In most developed countries, it is indicated that it is three times more common in women than men. Multiple sclerosis is mostly seen in women of childbearing age. The course of the disease is variable. Patients often experience clearly defined attacks followed by periods of complete or partial recovery. Multiple sclerosis disease, which is characterized by relapses, causes a multitude of neurological signs and symptoms with disseminated lesions in the central nervous system and progression of neurological disability. This situation has a great impact on the lives of individuals in terms of functional, financial, development and quality of life. The management and care of the disease differs during pregnancy and breastfeeding. Mild attacks during pregnancy may increase in the postpartum period. Whether breastfeeding is associated with a reduced risk of postpartum relapse is a controversial issue. In addition, there are limited studies on the transfer of drug use related to the disease into breast milk and the continuation of breastfeeding. Women with multiple sclerosis worry about getting pregnant safely, having a healthy child, and breastfeeding. Health professionals have important roles in controlling the disease during pregnancy and breastfeeding and in symptom management, providing care, education and counseling support to parents in line with evidence-based information. In this review, the effects of multiple sclerosis on breastfeeding and the effects of breastfeeding on the course of multiple sclerosis will be discussed.

Keywords: Breastfeeding, Multiple Sclerosis, Pregnancy, Postpartum

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP16

DİJİTALLEŞME VE PARASAL KRİZLER

Çağrı Hüsam YAZAREL¹

¹ Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, husamyazarel@gmail.com, Karaman / Türkiye

Öz: 21. yüzyıl ile değişen dünya, her geçen gün küresel çapta teknolojik gelişmeler göstermektedir. Bilişim çağı olarak adlandırılan bu dönem de dijitalleşme ivedilikle yaşanmaktadır. Bilgiye ulaşımı ve yaşamı daha kolay hale getiren dijitalleşme süreci, iktisadi açıdan bakıldığında da önemli bir yere sahiptir. Dijitalleşme sayesinde finansal açıdan piyasalar küresel bir hal almaya başlamıştır. Ancak piyasaların küreselleşmesi sonrası risk oranı artmış ve piyasalarda dalgalanmaların sıklıkla yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Çalışmamızda uluslararası anlamda yaşanan ekonomik durgunlukların bir kolu olarak görünen parasal krizler incelenmiş, kriz öncesi dönem koşulları ile günümüz teknoloji koşulları mukayese edilmiştir. Parasal krizlerde etkili olan faktörlerin ortaya çıkış sebepleri ve kriz yönetimi üzerinden dijitalleşmenin ehemmiyetinin araştırılması amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular araştırma sonrasında sıralanmış ve dijitalleşmenin ekonomiye olumlu katkıları ve olumsuz etkileri bir araya getirilmiştir. Bu doğrultuda dijitalleşmenin kriz yönetimi karşısında etkin bir şekilde kullanım yapılırsa ilerde benzer durumların yaşanmasının önüne geçileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Kriz, Parasal Kriz

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP16

DIGITALIZATION AND MONETARY CRISES

Çağrı Hüsam YAZAREL¹

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Social Sciences Institute, Banking and Finance
Department, Karaman / Turkey*

Abstract: The world, which has changed with the 21st century, shows rapid technological developments on a global scale with each passing day. Thanks to digitalization, markets have started to become global financially. However, after the globalization of the markets, the risk ratio has increased and caused fluctuations to happen in the markets frequently. In our study, monetary crises were examined, have been examined, and the conditions of the pre-crisis period and today's technology conditions have been compared. It is aimed to investigate the reasons for the emergence of the factors that are effective in monetary crises and the importance of digitalization through crisis management. The findings have been listed after the research and the positive contributions and negative effects of digitalization on the economy have been brought together. In this direction, it has been concluded that if digitalization is used effectively in the face of crisis management, happening of similar situations will be prevented in the future.

Keywords: Digitalization, Crisis, Monetary Crisis

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP17

TÜRKİYE'DE BANKA KREDİ KANALININ ETKİNLİĞİNİN İNCELENMESİ: TİCARİ BANKALAR İÇİN VAR ANALİZİ

Ömer Fazıl EMEK¹

*¹ Mardin Artuklu Üniversitesi, Neriman ve Celal Özel Nusaybin MYO, ofemek@gmail.com,
Mardin / Türkiye*

Öz: Ekonominin genel performansı üzerinde etkili olmak amacıyla merkez bankaları tarafından yürütülen para politikaları; sürdürülebilir ekonomik büyüme, tam istihdam seviyesi, fiyat ve döviz kuru istikrarı gibi bir dizi hedefler içermektedir. Merkez bankaları, bu hedeflere ulaşmak için ekonomik faaliyetlerle doğrudan bağlantılı olan parasal büyüklükler ve faiz oranları gibi ara hedefler belirlemektedir. Başka bir deyişle, reel ekonomiyi büyüme ve fiyat istikrarı hedefine ulaştırmakta para arzını yönetmek üzere tasarlanan para politikaları, çoğunlukla para otoritelerinin banka kredilerinin arzını etkilemek için parasal kararlarında faiz oranını bir araç olarak kullanmakta ve bu da sırasıyla tüketim ve yatırım kararlarını etkilemektedir. Ekonomik faaliyetleri etkilemede parasal aktarım kanalı da önemlidir ve para politikalarının etkinliği ile ilişkilidir. Parasal aktarım mekanizması, "nominal faiz oranında politika kaynaklı değişikliklerin toplam çıktı ve istihdam gibi reel değişkenler üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğunu ifade etmektedir". Para politikaları ile reel ekonomi arasındaki bu ilişki, parasal aktarım kanallarının başta ekonomik büyüme, enflasyon ve yatırım olmak üzere pek çok makroekonomik değişkenler üzerindeki etkisiyle açıklanmaktadır. Bu açıklamalar doğrultusunda yapılacak bu çalışmanın amacı, Türkiye'de faaliyet yürüten kamu ve özel sermayeli ticari bankaların kredi kanallarının etkin olup olmadıklarını incelemektir. VAR modeline dayalı etki-tepki fonksiyonları ve varyans ayrıştırması analizleri yapılacak ve elde edilen bulgular analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Para Politikası, Parasal Aktarım Mekanizması, Banka Kredi Kanalı

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP17

EXAMINATION OF THE EFFICIENCY OF BANK LOAN CHANNEL IN TURKEY: EXIST ANALYSIS FOR COMMERCIAL BANKS

Ömer Fazıl EMEK¹

*¹Mardin Artuklu University, Neriman and Celal Özel Nusaybin Vocational School,
ofemek@gmail.com, Mardin / Türkiye*

Abstract: Monetary policies carried out by central banks in order to have an effect on the overall performance of the economy; It includes a series of targets such as sustainable economic growth, full employment level, price and exchange rate stability. Central banks set intermediate targets such as monetary aggregates and interest rates, which are directly related to economic activities, in order to achieve these targets. In other words, monetary policies designed to manage the money supply in achieving the real economy's growth and price stability target mostly use the interest rate as a tool in monetary decisions of monetary authorities to affect the supply of bank loans, which in turn affects consumption and investment decisions. Monetary transmission channel is also important in influencing economic activities and is related to the effectiveness of monetary policies. The monetary transmission mechanism describes how policy-induced changes in the nominal interest rate have an effect on real variables such as aggregate output and employment. This relationship between monetary policies and the real economy is explained by the effect of monetary transmission channels on many macroeconomic variables, especially economic growth, inflation and investment. The aim of this study, which will be conducted in line with these explanations, is to examine whether the credit channels of public and private commercial banks operating in Turkey are effective. Action-response functions and variance decomposition analyzes based on the VAR model will be made and the findings will be analyzed.

Keywords: Monetary Policy, Monetary Transfer Mechanism, Bank Credit Channel

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP18

AR-GE HARCAMALARININ EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ.

Seren BÜR¹, Okan GÜLEÇ²

¹*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, serenbur@hotmail.com,
Eskişehir / Türkiye*

²*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, gulecokan672@gmail.com,
Eskişehir / Türkiye*

Öz: Sanayi devrimi ile birlikte, AR-GE'nin önemi artmış, gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler açısından bir rekabet ortamı yaratacak hâle gelmiştir. AR-GE harcamaları ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin göz ardı edilemeyecek hâle dönüşmesi, ülkeler arası piyasa ve rekâbet ortamında bir nevi liderlik savaşının oluşmasına zemin hazırlamıştır. Dolayısıyla AR-GE harcamalarında meydana gelen artış ve beraberinde yükselen refah seviyesi, ekonomik büyüme üzerinde de katkı sağlayarak önem düzeyini arttırmıştır. Bu çalışmada, Türkiye adına AR-GE harcamalarının, ekonomik büyüme üzerine etkisi incelenmiştir. AR-GE harcamalarının ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin saptanabilmesi adına, World Bank'tan 1996-2020 yıllarını kapsayan veriler çekilmiştir. Model oluşturulurken, AR-GE harcamaları ve GSYİH değişkeni ekonomik büyümenin göstergesi olarak kullanılmıştır. Ek olarak Johansen Eşbütünleşme testi ve Granger Nedensellik Testinden yararlanılmış, varyans ayrıştırılması ile değişkenler arasındaki ilişkinin hangi yönlü olduğu belirlemek için kullanılmıştır. AR-GE harcamalarının kısa dönemde ekonomik büyüme üzerine tepkisi sıçrama şeklinde gerçekleşirken, ilerleyen dönemlerde bu tepki doğrusal bir istikrara dönüşmektedir. Uzun dönemde ise, dinamik olarak devam etmektedir. Ek olarak varyans ayrıştırması sonucuna göre; AR-GE harcamalarının ekonomik büyümeyi etkilediğini, ancak ekonomik büyümedeki artışın, AR-GE harcamalarını daha anlamlı ve güçlü etkilediği sonucuna varılmıştır. Çalışmanın, literatürden ayrılan kısmını şu şekilde açıklayabiliriz; ülkelerin gelişmişlik düzeyine göre AR-GE harcamalarını arttırdığını, AR-GE harcamaları arttıkça ekonomik büyüme, refah ve gelişmişlik düzeyinin arttığını söylemek mümkündür. Aynı şekilde ekonomik büyüme arttıkça, AR-GE harcamalarının da arttırılabileceği varsayımı mevcuttur. Buradan yola çıkarak, ekonomik büyümesini her aşamada arttıran ülkeler, büyüyen ekonomilerinden kaynaklı elde ettikleri gelirlerinin bir kısmını AR-GE harcamaları için ayırırsa, AR-GE ve ekonomik büyüme bir büyüme sarmalı oluşturarak ülkelerin gelişimini hızlandıracaktır. AR-GE harcamaları kısa dönemde ekonomik büyüme üzerinde negatif bir etkiye sebep olsa da, uzun dönemde AR-GE harcamalarıyla beraber teknolojinin gelişmesi ve üretim verimliliğinin artması negatif etkiyi dışlayarak pozitif bir etkiye dönüşmesine neden olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: AR-GE Harcamaları, Ekonomik Büyüme, Johansen Eşbütünleşme Testi

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP18**

**THE EFFECT OF R&D EXPENDITURES ON ECONOMIC GROWTH: EXAMPLE
OF TÜRKİYE**

Seren BÜR¹, Okan GÜLEÇ²

*¹Eskişehir Osmangazi Univerty, Institute Of Social Sciences, serenbur_@hotmail.com,
Eskişehir / Türkiye*

*²Eskişehir Osmangazi Univerty, Institute Of Social Sciences, gulecokan672@gmail.com,
Eskişehir / Türkiye*

Abstract: With the industrial revolution, the importance of R&D has increased and it has become a competitive environment for developed and developing countries. The fact that the relationship between R&D expenditures and economic growth cannot be ignored has paved the way for the emergence of a kind of leadership war in the inter-country market and competition environment. Therefore, the increase in R&D expenditures and the rising level of welfare have increased the level of importance by contributing to economic growth. In this study, the effect of R&D expenditures on economic growth on behalf of Turkey has been examined. In order to determine the effect of R&D expenditures on economic growth, data covering the years 1996-2020 were obtained from the World Bank. While creating the model, R&D expenditures and GDP were used as indicators of economic growth. In addition, the Johansen Co-integration test and Granger Causality Test were used, and the variance decomposition method was used to determine the direction of the relationship between the variables. While the reaction of R&D expenditures on economic growth in the short term is in the form of a leap, this reaction turns into a linear stability in the following periods. In the long run, it continues dynamically. In addition, according to the variance decomposition result; It has been concluded that R&D expenditures affect economic growth, but the increase in economic growth affects R&D expenditures more significantly and strongly. We can explain the part of the study that differs from the literature as follows; It is possible to say that countries increase their R&D expenditures according to their level of development, and as R&D expenditures increase, the level of economic growth, welfare and development increases. Likewise, there is an assumption that as economic growth increases, R&D expenditures can also increase. From this point of view, if countries that increase their economic growth at every stage, allocate some of their income from their growing economies for R&D expenditures, R&D and economic growth will accelerate the development of countries by creating a growth spiral. Although R&D expenditures cause a negative effect on economic growth in the short term, the development of technology and the increase in production efficiency together with R&D expenditures in the long term cause a positive effect by excluding the negative effect.

Keywords: R&D Expenditure, Economic Growth, Johansen Cointegration Test

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP19**

**TÜRK HAVA YOLLARI HİSSE SENEDİ DEĞERİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN
EN KÜÇÜK KARELER YÖNTEMİ İLE ANALİZİ**

Muhammed Fatih YÜRÜK¹

*¹ Dicle Üniversitesi, Sivil Havacılık Yüksekokulu, mfyuruk@gmail.com, Diyarbakır/
Türkiye*

Öz: Bu çalışmada Türkiye’de Borsa İstanbul’da işlem gören Türkiye’nin bayrak taşıyıcı havayolları arasında yer alan ve oldukça önemli bir yer tutan Türk Hava Yolları (THY) çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışmada Borsa İstanbul’da işlem gören THY hisse senetlerinin kapanış fiyatlarının, dolar kuru ve CDS ilişkisi incelenmiştir. THY hisse senedi bağımlı değişken olurken CDS ve dolar kuru ise bağımsız değişkenler olarak çalışmaya dahil edilmiştir. 01/01/2013-31/12/2023 aralığındaki aylık veriler ile analiz yapılmıştır. Çalışmada THY Hisse Senedi fiyatları regresyon modeli ile açıklanmaya çalışılmıştır. Eviews 12 programı ile en küçük kareler metodu kullanılarak regresyon modeli oluşturulmuştur. En küçük kareler yöntemi (EKK) ile serilerin ilişkisi incelenmiştir. Serilerin durağan olması bu tip araştırmalarda önemlidir. Serilerin durağan olmaması durumunda sahte regresyon modeli oluşabilmektedir. Bu nedenle ilk başta serilerin durağanlık durumu test edilmiştir. Çalışmada kullanılan serilerin durağanlığını test etmek için literatürde en çok kullanılan birim kök testlerinden Genişletilmiş Dickey-Fuller (ADF) birim kök testi ve Phillips-Perron (PP) Birim kök testi uygulanmıştır. Durağan olmayan serilerin logaritmik farkları alınarak durağan hale getirilmiş ve regresyon modeli oluşturulmuştur. Regresyon modelinin kabul edilebilmesi için bazı varsayımların sağlanması gerekmektedir. Çalışmanın akışı içine JargueBera Normallik Testi (anlamlılık testi), Breusch-Godfrey LM Testi, Çoklu Doğrusal Bağlantı Analizi (Variance Inflation Factor-VIF) yapılmıştır. Varsayımların sağlandığının görülmesi ile regresyon modelimiz kabul edilmiştir. Modelin değerlendirilmesi yapılırsa, tüm değişkenler %95 güven aralığında anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Katsayılar değerlendirilirse Dolar kuru 1 birim değiştiğinde THY hisse senedi getirisi 0,6 birim artacaktır. Aralarında aynı yönlü doğrusal ve pozitif bir ilişki mevcuttur. CDS değişkeni incelenirse, CDS 1 birim arttığında THY Hisse senedi getirisi -0,46 birim azalacaktır. CDS İLE THY hisse senedi getirileri arasında ters yönlü, negatif bir ilişki vardır. Genel olarak, THY hisse senetlerinin fiyatlarının logaritmik farkları, dolar kurunun ve CDS’in logaritmik farkları açıklanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: EKK, Hisse Senedi, Regresyon, THY, CDS

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP19**

**ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING TURKISH AIRLINES STOCK VALUE BY
LEAST SQUARES METHOD**

Muhammed Fatih YÜRÜK¹

¹ *Dicle University, School of Civil Aviation, mfyuruk@gmail.com, Diyarbakir/ Turkey*

Abstract: In this study, Turkish Airlines (THY), which is one of the flag carrier airlines of Turkey and has a very important place in Turkey and is traded on Borsa Istanbul in Turkey, is included in the scope of the study. The study analyses the relationship between the closing prices of THY stocks traded in Borsa Istanbul, the dollar exchange rate and CDS. While THY stock is the dependent variable, CDS and dollar exchange rate are included in the study as independent variables. The analysis was made with monthly data between 01/01/2013-31/12/2023. In the study, THY stock prices were tried to be explained by the regression model. The regression model was created using the least squares method with Eviews 12 programme. The relationship between the series was analysed with the least squares method (LSM). Stationarity of the series is important in this type of research. If the series is not stationary, a spurious regression model may occur. For this reason, the stationarity of the series was tested at first. In order to test the stationarity of the series used in the study, Augmented Dickey–Fuller (ADF) unit root test and Phillips-Perron (PP) unit root test, which are the most widely used unit root tests in the literature, were applied. Non-stationary series are made stationary by taking logarithmic differences and constructing a regression model. In order for the regression model to be accepted, some assumptions must be met. Jargue-Bera Normality Test (significance test), Breusch-Godfrey LM Test, and Performing a Multiple Linear Correlation Analysis using the Variance Inflation Factor (VIF). were performed within the flow of the study. Our regression model is accepted when it is seen that the assumptions are met. All variables are significant when the model is evaluated at a 95% confidence interval ($p < 0.05$). When the coefficients are evaluated, THY stock return will increase by 0.6 units when the dollar exchange rate changes by 1 unit. There is a linear and positive relationship in the same direction. When CDS variable is analysed, when CDS increases by 1 unit, THY stock return will decrease by -0.46 unit. There is an inverse, negative relationship between CDS and THY stock returns. In general, the logarithmic differences in the prices of THY stocks can be explained by the logarithmic differences between the dollar exchange rate and CDS.

Keywords: EKK, Stock, Regression, THY, CDS

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP20**

**2023 YILINDA YAYINLANAN YÖNETİM VE ORGANİZASYON LİSANSÜSTÜ
TEZLERİNİN İÇERİK ANALİZİ**

Mehmet Ali CANBOLAT

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, SBMYO, mcanbolat@kmu.edu.tr,
Karaman/Türkiye*

Öz: Son yıllarda yönetim ve organizasyon alanına kayan ilgi her geçen gün daha da artar hale gelmiştir. Zira geleneksel yöntemler yerine bilimsel tekniklerin önemi daha çok anlaşılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda yeni yetişen yönetici ya da akademisyen adaylarının alan yazına olan katkılarının güncel bir değerlendirmesi ile karşılaşılmamıştır. Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı (YÖK) tez merkezinde 2023 yılında yayınlanan İşletme anabilim dalı yönetim ve organizasyon bilim dalındaki yüksek lisans ve doktora tezlerinin genel bir değerlendirmesinin yapılmasıdır. Böylelikle Türkiye'deki lisansüstü araştırma konularının eğilimin tespit edilmesi sağlanmıştır. Bu kapsamda YÖK tez veri tabanında kayıtlı 47 adet yayınlanmış lisansüstü teze ulaşılarak içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmada 18 adet doktora tezi ve 29 adet yüksek lisansüstü tezi ele alınmıştır. Bu tezlerin üniversite, bölge, yöntem, değişken ve model yönünden dağılımları tespit edilerek sıklıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre tezlerin çoğunluğunun değişkenler arası basit, düzenleyici ya da aracılık etkisine yönelik modellerden oluştuğu tespit edilmiştir. Bir diğer önemli bulgu ise araştırma yöntemlerinin çoğunluğunun nicel araştırma deseninde olmasıdır. Araştırma sonuçlarına göre 2023 yılındaki eğilimler doğrultusunda yeni araştırmacılara yön vermek amacıyla çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yönetim ve Organizasyon, Lisansüstü, Tez

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP20

CONTENT ANALYSIS OF MANAGEMENT AND ORGANIZATION GRADUATE THESIS PUBLISHED IN 2023

Mehmet Ali CANBOLAT

Karamanoğlu Mehmetbey University, VSSS, mcanbolat@kmu.edu.tr, Karaman/Turkey

Abstract: In recent years, the interest in the field of management and organization has increased day by day. Because the importance of scientific techniques instead of traditional methods has begun to be understood more. In this context, no up-to-date evaluation of the contributions of newly trained administrators or academician candidates to the literature has been encountered. The aim of this study is to make a general evaluation of the master's and doctoral theses in the department of management and organization of the Department of Business Administration, published in 2023 in the thesis center of the Council of Higher Education (CoHE) in Turkey. Thus, the trend of postgraduate research topics in Turkey has been determined. In this context, content analysis was carried out by reaching 47 published postgraduate theses registered in the thesis database of CoHE. In the study, 18 doctoral theses and 29 master's theses were discussed. The distribution of these theses in terms of university, region, method, variable and model was determined and their frequency were tried to be determined. According to the research findings, it was determined that the majority of theses consisted of models for simple, moderator or mediation effects between variables. Another important finding is that most of the research methods are in quantitative research design. According to the results of the research, various suggestions were made in order to guide new researchers in line with the trends in 2023.

Keywords: Management and Organization, Postgraduate, Thesis

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP21**

**TÜRKİYE'DEKİ MÜZİK ALANINDA GÖREV YAPAN AKADEMİSYENLERE
YÖNELİK BİR İNCELEME**

Cihan ÜNVER ÇABUK¹, Hüseyin PARPUCU²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Müzik
Bölümü, cihanunver@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

*² Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Müzik
Bölümü, parsan_011@hotmail.com, Karaman / Türkiye*

Öz: Kökleri Osmanlı devletine kadar uzanan müzik eğitim kurumlarının sayısı cumhuriyetin kurulmasından günümüze kadar her geçen gün artmaktadır. Eğitim kademesi ve yaş faktörlerine göre çeşitlilik gösteren bu kurumlardaki ilkokul/ortaokul seviyesindeki müzik eğitimi sadece konservatuvarlar aracılığıyla verilirken, lise seviyesindeki bu eğitimin hem konservatuvarlar hem de güzel sanatlar liseleri tarafından yürütüldüğü görülmektedir. Lise sonrası mesleki müzik eğitimi ise yükseköğretim kurumlardaki müzik bölümleri tarafından verilmektedir. Bu bölümler, eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi vb. ve konservatuvarlar altında oluşum göstermektedir. Günümüzdeki güzel sanatlar liselerinin mevcudiyetinin ve bunun da etkisiyle üniversite okumak isteyen gençlerin sayısının artmasının beraber getirdiği bir sonuç olarak neredeyse her üniversitede bir müzik bölümü bulunmaktadır. Müzik bölümlerinin artması doğal olarak akademisyenlerin de sayısında ciddi bir artış yaşanmasına neden olmuştur. Akademisyenlerin unvan, bölge, sayı ve çalıştığı fakülte/bölüm yönünden incelenmesi ile ülkemizin bu alandaki benzerlikleri ve farklılıklarına yönelik olarak mevcut durumun ortaya çıkartılması sağlanabilir. Bu sebeple, bu araştırma ile hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde çalışan akademisyenlerin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Betimsel bir nitelik taşıyan bu çalışmadaki veriler üniversitelerin web sayfalarından elde edilmiş ve bu verilere yönelik “Betimsel analiz tekniği” ile inceleme yapılmıştır. Betimsel analiz sonucu elde edilen veriler bölge, sayı, unvan ve bölüm değişkenlerine göre incelenmiş; tablo ve grafiklerle sunulmuştur. Elde edilen genel sonuçlara göre, müzik alanında en fazla öğretim görevlisi en az ise araştırma görevlisi istihdamının olduğu; en fazla akademisyenin nüfus yoğunluğuna bağlı olarak Marmara, en az akademisyenin ise en az nüfus yoğunluğuna sahip olmamasına karşın Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer aldığı; en fazla akademisyenin konservatuvar, en az ise akademisyenin ise eğitim fakültesinde yer aldığı ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, Üniversite, Akademisyen, Müzik

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP21**

**A STUDY ON ACADEMICIANS WORKING IN THE FIELD OF MUSIC IN
TÜRKİYE**

Cihan ÜNVER ÇABUK¹, Hüseyin PARPUCU²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Art, Design and Architecture,
Department of Music, cihanunver@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

*²Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Art, Design and Architecture,
Department of Music, parsan_011@hotmail.com, Karaman / Türkiye*

Abstract: The number of music education institutions, whose roots date back to the Ottoman Empire, has been increasing day by day since the establishment of the republic. In these institutions, which vary according to educational level and age factors, it is seen that music education at primary/middle school level is provided only through conservatories, while this education at high school level is carried out by both conservatories and fine arts high schools. Post-secondary vocational music education is provided by music departments in higher education institutions. These departments are formed under education faculties, fine arts faculties, etc. and conservatories. As a result of the existence of fine arts high schools and the increasing number of young people who want to study at university, there is a music department in almost every university. The increase in the number of music departments has naturally led to a significant increase in the number of academicians. By analysing the academicians in terms of title, region, number and the faculty/department they work in, it can be ensured to reveal the current situation regarding the similarities and differences of our country in this field. For this reason, this study aims to examine academicians working in both state and foundation universities according to various variables. The data in this descriptive study were obtained from the web pages of universities and these data were analysed with the "descriptive analysis technique". The data obtained as a result of descriptive analysis were analysed according to region, number, title and department variables and presented in tables and graphs. According to the general results obtained, it was concluded that there is the highest number of lecturers and the lowest number of research assistants in the field of music; the highest number of academics is in Marmara region due to population density and the lowest number of academics is in Southeastern Anatolia region although it does not have the lowest population density; the highest number of academics is in conservatories and the lowest number of academics is in faculties of education.

Keywords: Higher Education, University, Academician, Music

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP22

OSMANLI DEVLETİ'NİN SON DÖNEMİNDE MODERNLEŞMENİN KADINLARIN YAŞAMINA ETKİLERİ: ALİ SAMİ AKÖZER FOTOĞRAFLARINDA KADINLAR

Mehmet KURTCEBE¹

¹ *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, mehmetkurtcebe@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Öz: Ali Sami Aközer (1866-1936) fotoğraf sanatında ustalaştığı dönemde, Türk modernleşmesinin öncü safhasına tanıklık etmiştir. Osmanlı Devleti'nin son döneminde, toplumsal değişimde ön saflarda yer alan seçkinlere yakınlığı ve kendi döneminde yeni bir teknolojinin icracısı olması yönleriyle dikkat çekmektedir. Modernleşmenin önde gelen boyutlarından birini kadınların yaşamında meydana gelen değişimler oluşturmuştur. Bunun nedeni, Osmanlı toplumunda kamusal alanda kısıtlı sayıda mekânda görünürlüğü olan kadınların daha çok görünürlük kazanmasıdır. Görünürlüğü artıran bir diğer faktör ise sanatta üretici ve içerik olarak kadınların daha çok temsil edilmesidir. Söz konusu temsillerin kayda değer bir bölümü ise yabancı sanatçılar tarafından, Batı'dan Doğu'ya bir bakışla ortaya konmuştur. Kadınların kamusal alanda yaşadığı değişim ön planda yer alırken özel alandaki değişim daha az yer bulmuştur. Özel alan gerçekçi imgelerden çok Batılı, erkek egemen bir bakışla sunulmuştur. Aközer'in fotoğraflarında, kadınların özel alanda yansıtılması ve Müslüman kadınların da yer bulması dikkat çekmektedir. Kadınların yaşamında meydana gelen değişimler, modernleşme ile aynı doğrultuda ilerlemiştir. Değişimin mahiyetini, Türk modernleşmesinin Batı'yı örnek alması nedeniyle Batılılaşma yönündeki pratikler ve değerler belirlemiştir. Bunların Aközer'in fotoğraflarında nasıl temsil edildiğini incelemek, modernleşme ile kadınların yaşamında meydana gelen değişimlerin bulunduğu boyutları gözler önüne sermektedir. Bu çalışmada, Aközer'in fotoğraflarındaki bahsi geçen boyutlar, görsel analiz yöntemiyle ortaya konmaktadır. Aközer'in dört adet eseri analize tabi tutulmaktadır. Dört eser seçilirken kadınların yaşamlarında, özel alanda meydana gelen değişimleri temsil eden imgelere odaklanılmıştır. Sonuçlar, Batılılaşmanın etkisini, eski ve yeni yönleri vurgulayan bir düzlemde yaşanan dönüşüm doğrultusunda açığa çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Modernleşme, Osmanlı Devleti, Toplumsal Değişme

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP22

THE EFFECTS OF MODERNIZATION ON WOMEN'S LIVES IN THE LAST PERIOD OF THE OTTOMAN STATE: WOMEN IN ALİ SAMİ AKÖZER PHOTOGRAPHS

Mehmet KURTCEBE

*Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Letters, mehmetkurtcebe@kmu.edu.tr,
Karaman / TURKEY*

Öz: Ali Sami Aközer (1866-1936) witnessed the pioneering phase of Turkish modernization when he mastered the art of photography. In the last period of the Ottoman Empire, he is noteworthy for his proximity to the elites who were at the forefront of social change and for being a practitioner of new technology in his time. One of the leading dimensions of modernization was the changes in the lives of women. This is because women, who had limited visibility in the public sphere in Ottoman society, gained more visibility. Another factor that increased visibility was the increased representation of women as producers and objects of art. A significant portion of these representations were created by foreign artists, with a perspective from the West to the East. While the change women experienced in the public sphere was at the forefront, the change in the private sphere was less prominent. The private sphere is presented with a Western, male-dominated view rather than realistic images. In Aközer's photographs, it is noteworthy that women are reflected in the private sphere and Muslim women are also included. The changes in women's lives progressed in line with modernization. The nature of the change was determined by the practices and values in the direction of Westernization, as Turkish modernization took the West as an example. Examining how these are represented in Aközer's photographs reveals the dimensions where modernization and the changes in women's lives meet. In this study, the aforementioned dimensions in Aközer's photographs are revealed through visual analysis. Four of Aközer's works are subjected to analysis. The selection of the four works focuses on images that represent the changes in women's lives in the private sphere. The results reveal the impact of Westernization in line with the transformation experienced in a dimension that emphasizes old and new aspects.

Keywords: Modernization, Ottoman Empire, Social Change

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP23

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM ÇALIŞMALARI ÇERÇEVESİNDEN DİJİTAL SANAT

Mehmet KURTCEBE¹

¹ *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, mehmetkurtcebe@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Öz: Bilim, Teknoloji ve Toplum (Science, Technology and Society-STS) çalışmaları, çeşitli bilim dallarından bilimsel katkıların yakın dönemde yoğunlaştığı bir alan olarak ortaya çıkmıştır. Bilim, Teknoloji ve Toplum alanında son yıllarda kayda değer bir alan yazın oluştuğunu görmek mümkündür. Söz konusu alan yazın, bilim ve teknoloji ile alakalı gelişmelerin yoğun kullanımda olduğu çeşitli alanlardaki araştırmalarda yenilikçi bir yaklaşım geliştirmeyi mümkün kılmaktadır. Bilim ve teknolojiye yaklaşımda toplumsal boyutun vurgulanması, teknolojinin egemenliğini hissettirdiği günümüz toplumunda, bilimsel çalışmalarda daha etraflı bakış açılarına ulaşma potansiyeli taşımaktadır. Sanat teknolojideki gelişmelerden payına düşeni almaktadır. Dijital sanat, bilişim teknolojilerini sanatın üretiminde veya sunumunda kullanan bir sanat dalı olarak teknoloji ve sanat ilişkisini ön plana çıkarmaktadır. Bilim, teknoloji ve toplum alanındaki birikimden yararlanılması dijital sanata özgün bir bakış açısı geliştirilmesinin önünü açmaktadır. Bu çalışmada Bilim, Teknoloji ve Toplum alanındaki birikimden faydalanarak dijital sanata dair özgün bir bakış açısı geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bunu yaparken sanat tarihi, sanat sosyolojisi ve sanat felsefesine değinilerek disiplinler arası bir yaklaşım benimsenmektedir. Dijital sanatın teknolojik gelişmelerle olan bağı açıklanmaktadır. Dahası, teknolojinin egemenliğindeki alanlara dair geleneksel sanatsal bakış açılarının eleştirilerine değinilmektedir. Sanatın yeniliklere açık yapısı ve akademik sanat yaklaşımları arasındaki gerilimde dijital sanatın edindiği konum araştırılmaktadır. İnsan üretimine dayalı bir alan olan sanatın dijital teknolojilerle buluştuğunda ortaya çıkan çeşitli sanatsal problemler kadar sanatın ait olduğu kültürel üretim ortamında insan ve dijitalleşme ilişkisine odaklanılmaktadır. Dijital sanat görselleştirme biçimlerimizi, bakışı ve estetik yargılarımızla ilgili çeşitli kabullerimizi sorguya açmakta ve yenilikler getirmektedir. Söz konusu yenilikleri ortaya çıkaran kuramsal yaklaşımı Bilim, Teknoloji ve Toplum literatüründe bulmak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Dijital Sanat, Bilim, Teknoloji ve Toplum, Sanat Sosyolojisi

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP23

DIGITAL ART WITHIN THE FRAMEWORK OF SCIENCE, TECHNOLOGY AND SOCIETY STUDIES

Mehmet KURTCEBE

*Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Letters, mehmetkurtcebe@kmu.edu.tr,
Karaman / TURKEY*

Abstract: Science, Technology and Society (STS) studies have emerged as a field where scientific contributions from various disciplines have recently intensified. It is possible to see that significant literature has emerged in the field of Science, Technology and Society in recent years. This literature makes it possible to develop an innovative approach to research in various fields where science and technology-related developments are in intensive use. Emphasizing the social dimension in the approach to science and technology has the potential to reach more comprehensive perspectives in scientific studies today where technology makes its dominance felt. Art takes its share from the developments in technology. Digital art, as a branch of art that uses information technologies in the production or presentation of art, brings the relationship between technology and art to the forefront. Utilizing the accumulated knowledge in the fields of science, technology and society paves the way for the development of a unique perspective on digital art. This study aims to develop an original perspective on digital art by utilizing knowledge in the field of Science, Technology and Society. In doing so, an interdisciplinary approach is adopted by referring to art history, art sociology and art philosophy. The link between digital art and technological developments is explained. Moreover, criticisms of traditional artistic perspectives on areas dominated by technology are addressed. The position of digital art in the tension between the openness of art to innovation and academic art approaches is explored. It focuses on the relationship between human and digitalization in the cultural production environment to which art belongs, as well as the various artistic problems that arise when art, a field based on human production, meets digital technologies. Digital art questions and innovates our visualization styles, gaze and various assumptions about our aesthetic judgments. The theoretical approach that reveals these innovations can be found in the literature on Science, Technology and Society.

Keywords: Digital Art, Science, Technology and Society, Sociology of Art

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP24

ADÖLESAN DÖNEMDE EKSOJEN OBEZİTE VE FİZİKSEL AKTİVİTE

Dilara ŞAHİN¹, Meral BAYAT², Öznur BAŞDAŞ³

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
sahinndilaraa@gmail.com, Karaman / Türkiye*

²Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, bayatmeral@gmail.com, Kayseri / Türkiye

*³Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ooznurtosun@gmail.com, Kayseri /
Türkiye*

Öz: Obezite, besinler yoluyla alınan enerjinin, harcanan enerjiden fazla olması nedeniyle ortaya çıkan bireyde fiziksel, sosyal, psikolojik ve ekonomik problemlere yol açan kronik bir durumdur. Dengesiz beslenme ve fiziksel aktivite azlığına bağlı olarak gelişen obezite, eksojen obezite şeklinde adlandırılır. Eksojen obezitede altta yatan başka bir hastalık olmaksızın alınan enerji ve harcanan enerji arasında bir dengesizlik söz konusudur. Başka bir ifade ile eksojen obezite kronik biçimde aşırı yeme sonucunda besinlerle alınan enerjinin, metabolizma ve fiziksel aktivite yoluyla tüketilen enerji miktarından daha fazla BKİ artışının olmasıdır. Modern çağımızın en büyük sorunlarından biri olan obezite, yalnızca yanlış beslenmeden değil, aynı zamanda fiziksel aktivite yoksunluğundan da kaynaklanmaktadır. Çocukluk ve adölesan dönemindeki obezitenin büyük çoğunluğu bu gruptadır. Fiziksel aktivite iskelet aracılığı ile enerji tüketimini arttıran vücut hareketleridir. Fiziksel aktivite azlığı ile günümüzde adölesan dönem obezitesi küresel şekilde önemli sağlık sorunu haline gelmiştir. Obezite, bireyin yaşam kalitesini ve yaşam süresini olumsuz yönde etkileyen bir hastalıktır. Her yaş grubunda önemli bir sağlık sorunudur. Fakat özellikle çocukluk ve adölesan döneminde gelişen obezite, daha sonra birey açısından ciddi sağlık sorunlarına neden olabileceğinden kaynaklı günümüzde birey sağlığı üzerinde önemli bir tehdit unsuru haline gelmiştir. Obezite önlendiği zaman obezitenin zemin hazırladığı hastalıkların büyük ölçüde önüne geçilebilmektedir. Bu nedenle obezitenin erken dönemde önlenmesi daha da önem kazanmaktadır. Adölesan sağlığının korunması ve geliştirilmesi hemşireliğin her alanını ilgilendirmektedir. Hemşirelerin hemşirelik kanunu göz önüne alındığında adölesana sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve sağlık sorumluluğu kazandırma, adölesan sağlığını koruma belirlenen görev ve sorumlulukları arasındadır. Hemşire adölesan sağlığını geliştirebilir konumdadır. Adölesan obezitesini önleyici, obezite varlığında ise eğitici, danışmanlık rolünü kullanarak sürecin yönetimini sağlayabilir. Bu çalışmada, adölesan dönemde eksojen obezite ve fiziksel aktivite literatür ışığında ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adölesan Dönem, Obezite, Eksojen Obezite, Fiziksel Aktivite, Hemşire

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP24

EXOGENOUS OBESITY AND PHYSICAL ACTIVITY IN ADOLESCENT PERIOD

Dilara ŞAHİN¹, Meral BAYAT², Öznur BAŞDAŞ³

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences,
sahinndilaraa@gmail.com, Karaman / Turkey*

²Erciyes University, Faculty of Health Sciences, bayatmeral@gmail.com, Kayseri / Turkey

³Erciyes University, Faculty of Health Sciences, ooznurtosun@gmail.com, Kayseri / Turkey

Abstract: Obesity is a chronic condition that causes physical, social, psychological and economic problems in the individual, which occurs due to the fact that the energy taken through food is more than the energy spent. Obesity that develops due to unbalanced nutrition and lack of physical activity is called exogenous obesity. In exogenous obesity, there is an imbalance between energy intake and energy expenditure without any other underlying disease. In other words, exogenous obesity is the increase in BMI more than the amount of energy consumed through metabolism and physical activity as a result of chronic overeating. Obesity, one of the biggest problems of our modern age, is not only caused by malnutrition, but also by lack of physical activity. The majority of childhood and adolescence obesity is in this group. Physical activity is body movements that increase energy consumption through the skeleton. With the lack of physical activity, adolescent obesity has become an important health problem globally. Obesity is a disease that negatively affects an individual's quality of life and life span. It is an important health problem in all age groups. However, obesity, which develops especially in childhood and adolescence, has become an important threat to individual health today, since it can cause serious health problems for the individual later on. When obesity is prevented, diseases that cause obesity can be prevented to a large extent. For this reason, prevention of obesity in the early period becomes even more important. Protection and improvement of adolescent health concerns every field of nursing. Considering the nursing law of nurses, providing adolescents with healthy lifestyle behaviors and health responsibility, protecting adolescent health are among the determined duties and responsibilities. The nurse is in a position to improve adolescent health. It can prevent adolescent obesity, and in the presence of obesity, it can provide the management of the process by using the role of trainer and consultancy. In this study, exogenous obesity and physical activity in adolescence are discussed in the light of the literature.

Keywords: Adolescent Period, Obesity, Exogenous Obesity, Physical Activity, Nurse

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP25**

**ÇOCUKTA ÖLÜM ALGISI, TERMİNAL HASTALIĞI OLAN ÇOCUK VE
HEMŞİRELİK YAKLAŞIMI**

Dilara ŞAHİN¹, Meral BAYAT²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
sahinndilaraa@gmail.com, Karaman / Türkiye*

²Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, bayatmeral@gmail.com, Kayseri / Türkiye

Öz: Ölüm birey için evrensel bir olgu olup, organların işlevini yerine getirememesiyle karakterize biyolojik, psikolojik ve ruhsal açıdan yaşamın son evresidir. Terminal dönem ise ölümü yaklaşan hasta ve ailesinin içinde var olduğu bu süreçtir. Çocukların ölüme ilişkin algıları gelişimsel düzeylerine göre değişim göstermektedir. Yani ölüm kavramının gelişmesi genel anlamda kronolojik yaşlara göre şekillenmektedir. Çünkü çocuklar ölüm kavramını belirli yaşam olayları aracılığı ile öğrenip geliştirmeye başlarlar. Terminal dönem hem çocuk hem de ailesi açısından birçok zorluğu beraberinde getirmektedir. Terminal hastalığı olan çocuk ve ailesi bu dönemde olduğundan daha fazla yardım, yönlendirme ve desteğe ihtiyaç duymaktadır. Hemşire bu süreçte çocuk ve ailesiyle yakın ilişki ve iletişim halindedir. Çocuğun ve ailenin yardım gereksinimlerini ve zorluk yaşadığı durumları saptayabilmek yönlendirebilmek ve gereksinimlerini karşılayabilmek hemşirenin rol ve sorumlulukları arasındadır. Sağlık alanındaki ilerleme ve gelişmelerden kaynaklı terminal dönemdeki hastalıkların birçoğunda süreç daha yönetilebilir hale gelmiştir. Teknoloji ve tedavi seçeneklerindeki gelişmelerin yardımıyla hastane ortamında ölüm anına kadar tedavi ve bakım uygulanmakta, hastane ortamında ölümlerin sıklığı artmaktadır. Bundan kaynaklı terminal hastalığı olan çocuk ve ailesine tedavi ve bakım veren hemşirelerin çocukta ölüm kavramı ve ölüme bakış açısı, çocuğun ölümcül hastalığa verdiği tepkileri ve terminal dönem hastalığı ile baş etme yöntemleri gibi konularda farkındalığı ve bilgisinin olması oldukça önemlidir. Bu çalışmada, çocukta ölüm algısı, terminal hastalığı olan çocuk ve hemşirelik yaklaşımı literatür kapsamında ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Ölüm Algısı, Terminal Dönem, Hemşirelik

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP25**

**PERCEPTION OF DEATH IN THE CHILD, THE CHILD WITH TERMINAL
DISEASE AND THE NURSING APPROACH**

Dilara ŞAHİN¹, Meral BAYAT²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences,
sahinndilaraa@gmail.com, Karaman / Turkey*

²Erciyes University, Faculty of Health Sciences, bayatmeral@gmail.com, Kayseri / Turkey

Abstract: Death is a universal phenomenon for the individual and it is the last stage of life in terms of biological, psychological and spiritual, characterized by the inability of organs to fulfill their function. The terminal period, on the other hand, is this process in which the near-death patient and his family exist. Children's perceptions of death change according to their developmental levels. In other words, the development of the concept of death is generally shaped according to chronological ages. Because children begin to learn and develop the concept of death through certain life events. The terminal period brings many difficulties for both the child and the family. The child with terminal illness and his family need more help, guidance and support than in this period. In this process, the nurse is in close contact and communication with the child and his family. It is among the roles and responsibilities of the nurse to be able to determine the help needs of the child and the family and the situations in which they have difficulties, to direct them and to meet their needs. The process has become more manageable in many of the terminal diseases caused by the progress and developments in the field of health. With the help of developments in technology and treatment options, treatment and care are applied in the hospital environment until the moment of death, and the frequency of deaths in the hospital environment is increasing. Therefore, it is very important that the nurses who provide treatment and care for the child with terminal illness and his family have awareness and knowledge about the concept of death in the child and his perspective on death, the child's reactions to the deadly disease and the methods of coping with the terminal illness. In this study, the perception of death in the child, the child with terminal illness and the nursing approach are discussed within the scope of the literature.

Keywords: Child, Perception of Death, Terminal Period, Nursing

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP26**

**0-6 YAŞ ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN AKILCI İLAÇ KULLANIMINA İLİŞKİN
TUTUMLARI VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DURUMLARININ İNCELENMESİ***

Ali Taner YAPAR¹, Nejla CANBULAT ŞAHİNER²

*¹Karamanoğlu MehmetBey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
alitaneryapar@gmail.com, Karaman / Türkiye*

*²Karamanoğlu MehmetBey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ncanbulat@gmail.com,
Karaman / Türkiye*

Öz: Bu çalışma 0-6 yaş çocuğu olan annelerin akılcı ilaç kullanımı ve sağlık okuryazarlığı durumlarının incelenmesi amacıyla tanımlayıcı araştırma tipinde yapıldı. Veriler Ocak – Nisan 2022 tarihleri arasında çocuk polikliniğine başvuran 0-6 yaş arası çocuğa sahip 600 anneden elde edildi. Veri toplamada Ebeveyn ve Çocuk Tanıtıcı Bilgi Formu, Akılcı İlaç Kullanımına Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği (AİKİYETÖ) ve Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği (TSOY32) kullanıldı. Veriler SPSS 22,0 paket programında sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, min-maks değerler, Chronbach alfa değeri, Mann-Whitney U, ANOVA, Kruskal Wallis ve t testi ve post hoc ileri analizi ile değerlendirildi. İstatistiksel analizlerde p değeri 0,05'in altında ($p<0,05$) anlamlı görüldü. Annelerin AİKİYETÖ puan ortalamalarının $167,77 \pm 21,62$, TSOY-32 puan ortalamalarının $34,35 \pm 11,79$ olduğu belirlendi. Annelerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamaları ile gelir durumu, eğitim durumu, mesleği, aile tipi, medeni durum, kronik hastalık varlığı, akılcı ilaç kullanımıyla ilgili eğitim alma, sağlık okuryazarlığıyla ilgili eğitim alma, sürekli kullanılan ilaç varlığı ve reçetesiz ilaç kullanma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu ($p<0,05$). Annelerin AİKİYETÖ puanlarının yüksek düzeyde olduğu, TSOY-32 puanları ile yeterli sağlık okuryazarlığı düzeyinde oldukları belirlendi. AİKİYETÖ ve TSOY-32 puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki saptandı.

Anahtar Kelimeler: Akılcı İlaç, İlaç, Sağlık, Sağlık Okuryazarlığı

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP26

INVESTIGATION OF ATTITUDES TOWARDS RATIONAL DRUG USE AND HEALTH LITERACY STATUS OF MOTHERS WITH 0-6 YEAR OLD CHILDREN*

Ali Taner YAPAR¹, Nejla CANBULAT SAHINER²

*¹Karamanoglu Mehmet Bey University, Health Science Faculty, alitaneryapar@gmail.com,
Karaman / Türkiye*

*²Karamanoglu Mehmet Bey University, Health Science Faculty, ncanbulat@gmail.com,
Karaman / Türkiye*

Abstract: This study was conducted as a descriptive study in order to examine the rational drug use and health literacy status of mothers with 0-6 year old children. The data were obtained from 600 mothers with children aged 0-6 years who applied to the pediatric outpatient clinic between January and April 2022. Parent and Child Descriptive Information Form, Parental Attitude Scale towards Rational Drug Use (PASRD) and Turkish Health Literacy Scale (TSOY-32) were used for data collection. Data were evaluated with SPSS 22.0 package program with number, percentage, mean, standard deviation, min-max values, Chronbach alpha value, Mann-Whitney U , ANOVA , Kruskal Wallis and t test and post hoc advanced analysis. In statistical analyzes, p value below 0.05 ($p < 0.05$) was found to be significant. It was determined that the mothers' PASRD score averages were 167.77 ± 21.62 , and the TSOY-32 mean scores were 34.35 ± 11.79 . A statistically significant difference was found between the mean scores of the mothers from the scales and their income, education, occupation, family type, marital status, presence of chronic disease, education about rational drug use, education about health literacy, presence of constantly used drugs, and non-prescription drug use ($p < 0.05$). It was determined that the mothers' PASRD scores were at a high level, and they were at a sufficient level of health literacy with TSOY-32 scores. A positive and significant correlation was found between PASRD and TSOY-32 scores.

Keywords: Health, Health Literacy, Medicine, Rational Medicine

* This study is based on the first author's master's thesis under the supervision of the second author.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP27**

**PEDİATRİK ONKOLOJİ HASTALARINA UYGULANAN ÇOCUK YOGASI
PROGRAMININ ÇOCUKLARIN YAŞAM KALİTELERİNE VE KORTİZOL
DÜZEYLERİNE ETKİSİ**

N. Ecem Oksal Güneş¹, Şenay Çetinkaya²

¹ *Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ecemoksalgunes@gmail.com,
Adana\Türkiye*

² *Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, senayg_202@hotmail.com,
Adana\Türkiye*

Öz: Çalışma, Mersin’de bir hastanenin Pediatrik Hematoloji\Onkoloji servisinde, 19.01.2020-19.08.2020 tarihinde tedavi görmüş, 8-18 yaş arası 30 müdahale grubu, 30 kontrol grubu çocuk ve ebeveynleriyle, çocuk yogası programının pediatrik onkoloji hastalarının yaşam kalitelerine ve kortizol düzeylerine etkisini araştırmak amacıyla ön test ve son test şeklinde deneysel olarak yapılmıştır. Etik kurul, kurum ve veli onayı alınmıştır. Veriler, anket formu, Çocukların Yaşam Kalitesi Ölçeği ve kortizol kiti kullanılarak toplanmıştır. Katılımcılar 3 haftalık (6 seans) yoga programı öncesinde ölçeğin çocuk ve ebeveyn formunu doldurmuş ve kortizol kiti kullanılarak çocukların tükürük kortizol örnekleri alınmıştır. Bu prosedür yoga programının sonunda tekrarlanmıştır. Müdahalenin sonunda çocuk deney grubunun toplam puanı 55,58±15,06'dan 70,83±10,22'ye, ebeveyn puanı ise 53,73±14,29'dan 70,47±11,83'e yükselmiştir. Kontrol grubunun çocuk raporu toplam puanı 49,67±13,71'den 44,13±16,77'ye ve ebeveyn puanı 49,17±15,28'den 37,93±13,96'ya (p<0,05) düşmüştür. Çocukların (Cronbach α : 0.904-0.943) ve ebeveynlerin raporlarında (Cronbach α : 0.888-0.939) ölçek sorularına verilen yanıtların yüksek düzeyde güvenilir olduğu görülmüştür. Deney grubunda Kortizol değerlerinin 3,18±2,11'den 2,26±1,92'ye düştüğü, kontrol grubunda 2,45±2,15'ten 2,64±2,08'e yükseldiği görülmüştür (p<0.05). Çalışma, pediatrik onkoloji hastalarının yaşam kalitesini artırmada ve onların stresini azaltmada olumlu sonuçlar bulmuştur. Pediatrik onkoloji hastalarının yaşam kalitelerini artırmak ve streslerini azaltmaya yardımcı olmak için Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları hemşireleri, hastalarına bakım sağlarken yoga uygulamalarını bakım planlarına entegre etmeleri ve hastanelerin Pediatrik Onkoloji servislerinde yoga uygulamalarının yapılabileceği çocuk yogası alanlarının oluşturulması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Yogası, Kortizol, Stres, Yaşam kalitesi

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP27

THE EFFECT OF THE CHILDREN'S YOGA PROGRAM APPLIED TO PEDIATRIC ONCOLOGY PATIENTS ON THE CHILD'S QUALITY OF LIFE AND CORTISOL LEVELS

N. Ecem Oksal Güneş¹, Şenay Çetinkaya²

¹*Çukurova University, Health Sciences Faculty, ecemoksalgunes@gmail.com, Adana /
Turkey*

²*Çukurova University, Health Sciences Faculty, senayg_202@hotmail.com, Adana / Turkey*

Abstract: The study was conducted experimentally in the form of pre-test and post-test with 30 controls, 30 experimental group children who were 8-18 age and treated on 19.01.2020-19.08.2020 in the Pediatric Oncology/Hematology service of a hospital in Mersin and their parents, in order to investigate the effect of children's yoga program on the quality of life and cortisol levels of pediatric oncology patients. Ethics committee, institutional and parental consent was obtained. Data were collected using a questionnaire, the Children's Quality of Life Scale, and the cortisol kit. Participants filled out the "Children's Quality of Life Scale" Child and Parent Form before the 3-week (6 sessions) yoga program and salivary cortisol samples were taken from the children. These procedures were repeated after the yoga program. At the end of the intervention, the child report total score of the experimental group increased from 55.58±15.06 to 70.83±10.22, and the parent score increased from 53.73±14.29 to 70.47±11.83. The child report total score of the control group decreased from 49.67±13.71 to 44.13±16.77, and the parental score decreased from 49.17±15.28 to 37.93±13.96 (p<0.05). In the reports of children (Cronbach α : 0.904-0.943) and parents (Cronbach α : 0.888-0.939), the answers to the scale questions were found to be highly reliable. It was observed that cortisol values decreased from 3.18±2.11 to 2.26±1.92 in the experimental group and increased from 2.45±2.15 to 2.64±2.08 in the control group (p<0.05). The study found positive results in increasing the quality of life of pediatric oncology patients and reducing their stress. In order to help pediatric oncology patients improve their quality of life and reduce their stress, it is recommended that pediatric health and disease nurses integrate yoga practice into care plans while providing care to their patients, and establishing children's yoga areas where yoga practices can be practiced in hospitals' pediatric oncology services.

Keywords: Child Yoga, Cortisol, Stres, Quality of Life

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP28**

**AKUT İSHAL TEDAVİSİNE YÖNELİK ANNELERİN BİLGİLERİ VE
UYGULADIKLARI GELENEKSEL YÖNTEMLER**

Bahar YILDIZ¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans
Öğrencisi, bbahar507@gmail.com, Karaman Türkiye*

*²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
asonaykurt@gmail.com, Karaman / Türkiye*

Öz: Akut ishal, beş yaş altı ölüm nedenlerinde ikinci sırada yer almaktadır. Annelerin bilgi eksikliği veya yanlış bilgiye sahip olması sebebiyle milyonlarca çocuk ölmektedir. Bu çalışma 1-6 yaş arasındaki çocuğu akut ishal sebebiyle hastanede tedavi gören annelerin, akut ishale yönelik bilgilerini ve uyguladıkları geleneksel yöntemleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Rize Recep Tayyip Erdoğan Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Hastalıkları Servisine akut ishal nedeni ile başvuran 202 anne oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak literatür doğrultusunda oluşturulan soru formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann Whitney U, Kruskal Wallis, t testi ve Anova kullanılmıştır. Çalışmaya dahil edilen çocukların yaş ortalamasının 3,22±1,88 yıl olduğu, %51'inin kız olduğu belirlenmiştir. Annelerin yaş ortalaması 32,42±5,85 yıl, ilk gebelik yaş ortalaması 25,09±0,6 yıldır. Annelerin bilgi sorularına verdikleri doğru yanıt sayısı 35,43±7,08 (%64,41), geleneksel uygulamalara verdikleri doğru yanıt sayısı 24,26±4,86 (%65,57) olarak belirlenmiştir. Annelerin hem bilgilerinin hem de geleneksel uygulamalarının orta düzeylerde olduğu ve bazı özelliklerden (çalışan, il merkezinde yaşayan, daha önce çocuk kaybı olmayan, daha önce ishal nedeniyle çocuk kaybı olmayan vb.) etkilendiği belirlenmiştir. Çalışma sonucunda annelerin bilgilerinin orta düzeyde olduğu belirlendiğinden, özellikle tespit edilen risk unsurlarında yer alan anneler olmak üzere tüm annelerin ishal ve uygulanan geleneksel yöntemler konusunda bilgilendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akut İshal, Çocuk Sağlığı, Geleneksel Yöntem, İshal Tedavisi

*Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP28**

**MOTHERS' KNOWLEDGE AND TRADITIONAL METHODS FOR THE
TREATMENT OF ACUTE DIARRHEA**

Bahar YILDIZ¹, Ayşe Sonay TÜRKMEN²

¹*Karamanoğlu Mehmetbey University, Institute of Health Sciences, Master's Student,
bbahar507@gmail.com, Karaman Türkiye*

²*Karamanoğlu Mehmetbey University, Health Science Faculty, asonaykurt@gmail.com,
Karaman / Türkiye*

Abstract: Acute diarrhea is the second leading cause of under-five mortality. Millions of children die due to mothers' lack of knowledge or misinformation. This study was conducted to determine the knowledge and traditional methods applied by mothers whose children between the ages of 1-6 were treated in the hospital due to acute diarrhea. The sample of the study consisted of 202 mothers admitted to the Pediatrics Department of Rize Recep Tayyip Erdoğan Training and Research Hospital due to acute diarrhea. A questionnaire form developed in line with the literature was used as a data collection tool. Descriptive statistics, Mann Whitney U, Kruskal Wallis, t test and Anova were used to analyze the data. The mean age of the children included in the study was 3.22 ± 1.88 years and 51% were girls. The mean age of the mothers was 32.42 ± 5.85 years and the mean age at first pregnancy was 25.09 ± 0.6 years. The number of correct answers given by the mothers to the knowledge questions was 35.43 ± 7.08 (64.41%) and the number of correct answers given to the traditional practices was 24.26 ± 4.86 (65.57%). It was determined that both the knowledge and traditional practices of the mothers were at intermediate levels and were affected by some characteristics (working, living in the city center, no previous child loss, no previous child loss due to diarrhea, etc.). As a result of the study, it is recommended that all mothers, especially mothers in the identified risk factors, should be informed about diarrhea and traditional methods applied.

Keywords: Acute Diarrhea, Child Health, Diarrhea Treatment, Traditional Method

* This study is based on the first author's master's thesis under the supervision of the second author.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP29**

KÖK HÜCRE BAĞIŞI: TOPLUMSAL FARKINDALIK

Nazan Çakırer ÇALBAYRAM¹, Sıdıka ÇELİK²

¹ *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
nazancalbayram@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

² *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, sdkacelik2@gmail.com,
Çanakkale / Türkiye*

Öz: Kemik iliği ve kök hücre transplantasyonu sürecinde en zor kısım uygun donörün bulunmasıdır. Dünyada ve ülkemizde kök hücre bağıışı istendik düzeyde değildir. Toplumun farkındalığı kök hücre bağıışını etkileyen etmenlerdendir. Bu çalışmada toplumun kök hücre bağıışına ilişkin farkındalığını belirlemek amaçlandı. Tanımlayıcı türde yapılan bu çalışmanın evrenini 15.12.2022-15.03.2023 tarihleri arasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi polikliniklerine başvuran 150.069 kişi oluşturdu. Evreni bilinen örneklem yöntemi ile 384 kişi hesaplandı, %10 kayıp göz önünde bulundurularak 423 kişi araştırmaya dahil edildi. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formu kullanıldı. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Katılımcıların, %90,8'inin kök hücre bağıışçısı olmadığı, %68,3'ünün kök hücre bağıışçısı olmak için nereye başvurması gerektiğini bilmediği, %83,7'sinin kök hücre toplama prosedürü hakkında bilgisinin olmadığı belirlendi. Katılımcıların %33,8'inin kök hücre naklini tam olarak bildiği, %78,7'sinin kök hücre naklinin hayat kurtarıcı bir tedavi olduğunu düşündüğü, %32'sinin kök hücre bağıışını tam olarak bildiği saptandı. Kök hücre bağıışçısı olmayan katılımcıların %39,1'inin bağıışçı olmak istediği, %37,2'sinin bağıışların hayat kurtardığına inandığı için bağıışçı olmak istediği, %24,2'sinin ise riskler hakkında bilgisi olmadığı için bağıışçı olmak istemediği saptandı. Katılımcıların %65'inin kök hücre ile ilgili bilgi almak istedikleri görüldü. Katılımcıların %49,4'ünün "Bir kez kök hücre bağıışı yaptıktan sonra tekrar bağıış yapılamaz" düşüncesinde kararsız olduğu, %73,5'inin "Kök hücre bağıışı yaptıktan sonra bağıışçının kök hücreleri bitiyor" düşüncesine katılmadığı görüldü. Katılımcıların %45,4'ünün "Kronik hastalığı (hipertansiyon, diyabet, kronik kalp yetmezliği vb.) olanlar kök hücre bağıışında bulunamaz" ve %69,5'inin "Bulaşıcı hastalığı (HIV, Hepatit ve Sifiliz vb.) olanlar kök hücre bağıışında bulunamaz" düşüncelerini destekledikleri görüldü. Çalışmada toplumun kök hücre ile ilgili farkındalıklarının yetersiz olduğu ve bilgi edinmek istedikleri belirlendi. Toplumun kök hücre bağıışına ilişkin farkındalığını artırmak için bilgilendirme kampanyaları, sağlık merkezlerinde bilgi stantları, medya ve sosyal medyadan geniş kitlelere ulaşabilir.

Anahtar Kelimeler: Kök Hücre, Bağıış, Farkındalık

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP29

STEM CELL DONATION: SOCIAL AWARENESS

Nazan Çakırer ÇALBAYRAM¹, Sıdıka ÇELİK²

¹*Çanakkale Onsekiz Mart University, Health Sciences Faculty, Department of nursing
nazancalbayram@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

²*Çanakkale Onsekiz Mart University, Health Sciences Faculty, Department of Nursing,
sdkacelik2@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

Abstract: The most difficult part of bone marrow and stem cell transplantation is finding a suitable donor. Stem cell donation is not at the desired level in the world and in our country. Public awareness is one of the factors affecting stem cell donation. In this study, it was aimed to determine the awareness of the society regarding stem cell donation. The population of this descriptive study consisted of 150,069 people who applied to Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty of Medicine Hospital outpatient clinics between 15.12.2022-15.03.2023. The population was calculated as 384 people with the known sampling method, and 423 people were included in the study considering 10% loss. A data collection form prepared by the researchers was used as a data collection tool. Data were collected by face-to-face interview method. It was determined that 90.8% of the participants were not stem cell donors, 68.3% did not know where to apply to become a stem cell donor, and 83.7% did not know about the stem cell collection procedure. It was determined that 33.8% of the participants were fully aware of stem cell transplantation, 78.7% thought that stem cell transplantation was a life-saving treatment, and 32% were fully aware of stem cell donation. Among the participants who were not stem cell donors, 39.1% wanted to be donors, 37.2% wanted to be donors because they believed that donations saved lives, and 24.2% did not want to be donors because they did not know the risks. It was observed that 65% of the participants wanted to receive information about stem cells. It was observed that 49.4% of the participants were undecided about the idea that "Once you donate stem cells, you cannot donate again" and 73.5% of the participants disagreed with the idea that "After stem cell donation, the donor's stem cells run out". It was seen that 45.4% of the participants supported the idea that "People with chronic diseases (hypertension, diabetes, chronic heart failure, etc.) cannot donate stem cells" and 69.5% of the participants supported the idea that "People with infectious diseases (HIV, hepatitis and syphilis, etc.) cannot donate stem cells". In the study, it was determined that the awareness of the society about stem cells was insufficient and they wanted to obtain information. Information campaigns, information stands in health centers, media and social media can reach large masses to increase public awareness of stem cell donation.

Keywords: Stem Cell, Donation, Awareness

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP30

NEDEN AKILCI İLAÇ KULLANIMI?

Melda ESGİN¹, Nazan ÇAKIRER ÇALBAYRAM²

*¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
meldaesgin@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

*²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
nazancalbayram@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

Öz: İçinde yaşadığımız yüzyılda ilaç kullanımı, sağlık hizmetleri sunumunun vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Doğru ve etkin ilaç kullanımının sağlanmasını amaçlayan akılcı ilaç kullanımı, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 1985 yılında tanımlanmıştır. Bu tanıma göre, akılcı ilaç kullanımı, hastaların ilaçları klinik ihtiyaçlara uygun şekilde, kişisel gereksinimleri karşılayacak dozlarda, yeterli zaman diliminde, en düşük maliyette alınmasını gerektirir. İlaçların gereğinden fazla veya yanlış kullanılması hem hasta güvenliğini tehdit etmekte hem de kaynakların boşa harcanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle ilacın, koruyucu, teşhis ve tedavi edici etkilerinin yanında oluşturabileceği yan etkilerin varlığı ve sağlık harcamalarının da önemli bir payının olması gibi nedenler ilaç kullanımında akılcı olunması gerekliliğini ortaya koyar. Akılcı olmayan ilaç kullanımı, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir sağlık sorunudur. Türkiye’de üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada; öğrencilerin % 52’sinin son bir ay içerisinde, % 12’sinin sürekli ve % 17’sinin sık ilaç kullandığı, sık ilaç kullanan öğrencilerin % 13’ünün kullandığı ilacın adını bilmediği ve en sık kullanılan ilacın ağrı kesici olduğunu belirlenmiştir. Literatürde bireylerin %23-%41.9’unun reçetesiz ilaç kullandığı; %43-%72.9’unun hastalık belirtileri geçtiğinde ilaç kullanmayı bıraktığı; %9.5-%43’ünün ilaç dozunda değişiklik yaptığı; %12.5-%24.3’ünün ilacı zamanında almadığı; %9,4-%37’sinin ilaç reçetelerini okumadığı belirtilmektedir. Akılcı olmayan ilaç kullanımı; tedavi etkinliğinin azalmasına, yan etki ve tolerans gelişimine, ilaç direnci ve süperenfeksiyonlara, sağlık harcamalarının artmasına, ilaç etkileşimlerine ve sağlık sorunlarının artmasına yol açabilir. Bu nedenle, akılcı ilaç kullanımı konusundaki farkındalığın artırılması, ilaçların gereksiz kullanımının önlenmesi ve etkin fiyat politikalarının oluşturulması önemlidir. Bu sayede sağlık harcamaları optimize edilebilir ve toplumun sağlık durumu iyileştirilebilir. Sağlık politikalarında, ilaç harcamalarının etkin bir şekilde yönetilmesi ve akılcı ilaç kullanımının teşvik edilmesi, sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliği açısından da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Akılcı İlaç Kullanımı, Toplum Sağlığı, Risk

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP30

WHY RATIONAL MEDICATION USE?

Melda ESGİN¹, Nazan ÇAKIRER ÇALBAYRAM²

¹*Çanakkale Onsekiz Mart University, Graduate School, meldaesgin@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

²*Çanakkale Onsekiz Mart University, Health Science Faculty, Department of Nursing, nazancalbayram@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

Abstract: In the century we live in, drug use has become an indispensable part of health care delivery. Rational drug use, which aims to ensure correct and effective drug use, was defined by the World Health Organization (WHO) in 1985. According to this definition, rational drug use requires patients to take drugs in accordance with clinical needs, in doses that meet personal requirements, in adequate time periods and at the lowest cost. Overuse or misuse of medicines both threatens patient safety and wastes resources. Therefore, reasons such as the presence of side effects that drugs may cause in addition to their protective, diagnostic and therapeutic effects and the fact that they have a significant share in health expenditures reveal the necessity of rational drug use. Irrational drug use is an important health problem in Turkey as in the whole world. In a study conducted with university students in Turkey, it was found that 52% of the students used medication within the last month, 12% used medication continuously and 17% used medication frequently, 13% of the students who used medication frequently did not know the name of the medication and the most commonly used medication was painkiller. In the literature, it was reported that 23%-41.9% of the individuals used medication without prescription; 43%-72.9% stopped using medication when the symptoms of the disease disappeared; 9.5%-43% made changes in the dose of medication; 12.5%-24.3% did not take the medication on time; and 9.4%-37% did not read the prescriptions. Irrational drug use may lead to decreased treatment efficacy, development of side effects and tolerance, drug resistance and superinfections, increased health expenditures, drug interactions and increased health problems. Therefore, it is important to raise awareness on rational drug use, prevent unnecessary use of medicines and establish effective pricing policies. In this way, health expenditures can be optimized and the health status of the society can be improved. Effective management of pharmaceutical expenditures and promotion of rational use of medicines in health policies are also important for the sustainability of health systems.

Keywords: Rational Use of Medicines, Community Health, Risk

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP31**

GENÇLERDE AFFETME EĞİLİMİ

Abdullah DAĞCI¹

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü,
adagci@kmu.edu.tr, Karaman/Türkiye*

Öz: Gençlik dönemi psiko-sosyal unsurların ön planda olduğu ve toplumsal yaşama entegrasyon çabasının hat safhada olduğu bir dönemdir. Çevreyle ilişkinin daha çok önemsendiği bu dönemde gençlerin kişilik özellikleri, arkadaşlarıyla arasındaki ilişkinin sınırlarını belirler. Affetme eğilimi, bu kişilik özelliklerinden birisidir. Bu kapsamda yakın çevresindeki insanlara kin tutmama, yapılan hataları affetme, kötülük yapana kötülük ile karşılık vermeme, insanları affetmeye yönelik motivasyona sahip olma, yaşadığı tatsız olayları unutup yeni bir sayfa açabileceğine olan inanç, affettiğinde bu affetmenin tam anlamıyla gerçekleşmesi gibi eğilimler, genç bireyin sosyal ilişkilerinin kalitesini belirler. Gençlik dönemi ile ilişkili olarak gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, gençlerin affetme eğilimlerinin bazı değişkenler (cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte, öznel dindarlık algısı) açısından farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmaktır. Üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmada rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 274 öğrenciden elde edilen veriler, bu değişkenler açısından analiz edilmiştir. Çalışmada on maddeden oluşan, Türkçe'ye uyarlanan, geçerlik-güvenirliliği yapılmış beşli likert tipinde 'Affedicilik Ölçeği' kullanılmıştır. Bu kapsamda cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte, öznel dindarlık algısı açılarından gençlerin affetme eğilimleri incelenmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre öğrenim görülen fakülte değişkeni açısından farklılaşmalara ulaşılırken diğer üç değişkende herhangi bir farklılaşma tespit edilememiştir. Araştırma sonuçlarına göre kızların erkeklerden daha affedici olduğu tespit edilmişken İslami İlimler Fakültesi'ndeki öğrencilerin, diğer fakülte öğrencilerinden daha affedici olduğuna ulaşılmıştır. Bunun yanında kendisini dindar olarak algılayanların, dindar olarak algılamayanlardan daha affedici olduğu ve '22 yaş' grubunun en yüksek düzeyde ve '20 yaş' grubunun ise en düşük düzeyde affedici olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer yandan yaş arttıkça affediciliğin de arttığına ya da azaldığına yönelik herhangi bir sonuç elde edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Gençlik Dönemi, Affetme Eğilimi, Öznel Dindarlık Algısı.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP31

FORGIVENESS TENDENCY IN YOUTHS

Abdullah DAĞCI¹

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Literature Faculty Psychology Department,
adagci@kmu.edu.tr, Karaman/Türkiye*

Abstract: Youth is a period in which psycho-social elements are priority, and the effort to integrate into social life is at the highest level. The relationship with the environment is more important in this period that the young's personality traits border the boundaries of the relationship with their friends. Forgiving tendency is one of those personality traits. Within this sense, the tendencies delimited such as not holding grudges against the relatives, forgiving mistakes, not to answer back to someone did evil, being motivated to forgiving people, having believes related to turn over a new leaf by forgetting disagreeable experiences, coming true entirely forgiving when forgave. The aim of this study, carried out in relation to youth period, is to investigate whether the tendency of young people to forgive differs in terms of some variables (gender, age, faculty, perception of subjective religiosity). In this study, carried out on 274 university students, the data obtained from the students selected by random sampling method were analysed in respect to those variables. Five-point likert-type 'Forgiveness Scale' was used that consisted of ten items, adapted to Turkish, and ensured validity-reliability. In this context, the forgiveness tendencies of youths were examined in terms of variables such as gender, age, faculty, and perception of subjective religiosity. According to the results of the study, while there were differences in terms of the faculty of education, no differentiation was found in the other three variables. It was revealed that girls are more forgiving than boys, while the students in the Faculty of Islamic Sciences are more forgiving than other faculties' students. Besides, those who perceive themselves as 'I am religious' are more forgiving than those who do not, while the '22 year old' group was most forgiving and the '20 year old' group was the least forgiving. On the other hand, no results were obtained regarding the increasing or decreasing in forgiveness as age increases.

Keywords: Psychology of Religion, Youth Period, Forgiving Tendency, Perception of Subjective Religiousness.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP32**

GENÇLERDE ÖLÜM KAYGISI

Abdullah DAĞCI¹

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü,
adagci@kmu.edu.tr, Karaman/Türkiye*

Öz: Ölüme yüklenen anlam ile ilişkili olan ölüm kaygısı, insanların hayata bakış açısını etkileyen unsurlardandır. Ölüm kaygısına ilişkin araştırmaların geçmişinin Batı dünyasında oldukça kısa olduğu söylenebilirken Doğu’da ise ölüm kavramına ilişkin olarak yapılan çalışmaların varlığının oldukça geçmişlere dayanması dikkat çeker. Diğer yandan ölüm ile ilişkili yapılan çalışmalarda, ölüm kavramının yaşlılık dönemine özgü bir olgu olduğuna yönelik bir eğilim vardır. Fakat depresyon, sel gibi doğal afetler yaşayan; iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla ölüm haberlerine daha sık maruz kalan, günümüzde yaygınlaşan ölümcül hastalıklar sonucu yakınları vefat eden gençlerin gündeminde artık ölüm olgusunun oldukça fazla yer aldığı söylenebilir. Bu durum hayatın kısalığı, ölümden sonraki hayat, ölüm anı hakkında endişeler, ölümcül hastalıklara yakalanma riski gibi konular üzerinde, gençleri düşünmeye yöneltmektedir. Gençlik dönemi ile ilişkili olarak gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, gençlerdeki ölüm kaygısının bazı değişkenler (cinsiyet, yaş, öğrenim görülen fakülte, öznel dindarlık algısı) açısından farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmaktır. Üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bu araştırmada rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 252 öğrenciden elde edilen veriler cinsiyet, yaş öğrenim görülen fakülte ve öznel dindarlık algısı değişkenleri açısından analiz edilmiştir. Çalışmada 15 maddeden oluşan, Türkçe’ye uyarlanarak geçerlik-güvenirliliği yapılmış ‘Templer Ölüm Kaygısı Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre dört değişken açısından da anlamlı farklılaşmalar elde edilememiştir. Bununla birlikte erkeklerin ölüm kaygısının, kızlardan daha yüksek olduğu tespit edilmişken İslami İlimler Fakültesi’ndeki öğrencilerin ölüm kaygısının diğer fakültelerin öğrencilerinkinden daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır. Ayrıca ‘dindarım’ diye kendilerini tanımlayanların ölüm kaygısının, ‘dindar değilim’ diyenlerinkinden daha yüksek olduğu ortaya çıkmışken ‘24 yaş ve üzeri’ grubun en yüksek ölüm kaygısına ve ‘20 yaş’ grubunun ise en düşük ölüm kaygısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca genel olarak yaş arttıkça ölüm kaygısının da arttığına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Gençlik Dönemi, Ölüm Kaygısı, Öznel Dindarlık Algısı.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP32

DEATH ANXIETY IN YOUTH

Abdullah DAĞCI¹

¹*Karamanoğlu Mehmetbey University, Literature Faculty Psychology Department,
adagci@kmu.edu.tr, Karaman/Türkiye*

Abstract: Death anxiety, which is associated with the meaning attributed to death, affects people's perspective on life. It can be said that the history of research on death anxiety is quite short in the Western world, while the existence of studies on the concept of death in the East is quite old. On the other hand, there is a tendency in studies related to death that the death concept is a specific phenomenon to old age. However, death is now on the agenda of youths who have experienced natural disasters such as earthquakes and flood, who are more frequently exposed to death news due to the widespread use of communication tools, and whose relatives died because of deadly diseases that have become widespread today. This situation leads youths to think about issues such as the shortness of life, life after death, worries about the moment of death, and the risk of contracting fatal diseases. The aim of this study, carried out in relation to the youth, is to investigate whether death anxiety in youths differs in terms of some variables (gender, age, faculty, perception of subjective religiosity). In this study, carried out on 252 university students, the data obtained from the students selected by random sampling method were analysed in terms of some variables. In the study, the 'Templer Death Anxiety Scale' was used that consisted of 15 items, adapted to Turkish and ensured validity-reliability. In this context, the levels of youths to death anxiety were examined in terms of variables such as gender, age, faculty, and perception of subjective religiosity. According to the results obtained in the study, no significant differences were obtained in terms of four variables. However, it was revealed that the boys' death anxiety is higher than that girls', while the death anxiety of students in the Faculty of Islamic Sciences is higher than that of students from other faculties. Also the death anxiety of those who define themselves as 'I am religious' is higher than that of those who say 'I am not religious', while '24 years and over' group had the highest death anxiety and the '20 years' group had the lowest death anxiety. In addition, it was determined that death anxiety as age increased in general.

Keywords: Psychology of Religion, Youth Period, Death Anxiety, Perception of Subjective Religiousness.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP33**

**OTİZMLİ ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNDE EBEVEYN YETERLİK
ÖLÇEĞİ’NİN TÜRKÇE VERSİYONUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ***

Hamide Nur Çevik Özdemir¹, Gülsün Ayran, Çetin Topuz³

¹*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik
Bölümü, ORCID: 0000-0002-1199-8801, nur.ozdemir@afsu.edu.tr*

²*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
ORCID: 0000-0002-1069-2683, gulsun_ayran@hotmail.com*

³*Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü, ORCID: 0000-0002-8139-2477,
cetintopuz@anadolu.edu.tr*

Öz: Otizmlı bir çocuğa sahip olmak ebeveynlerin yaşamlarını olumsuz etkilemektedir. Fiziksel, psikolojik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya kalan ebeveynlerin zaman içerisinde bakım yeterlikleri azalabilmektedir. Bu çalışma, Ebeveyn Yeterlik Ölçeği'nin Türkiye'deki otizmlı çocukların ebeveynleri için geçerlik ve güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Metodolojik ve tanımlayıcı tipte olan bu çalışma, otizmlı çocuğu olan 433 ebeveyn ile gerçekleştirilmiştir. Veriler, tanıtıcı bilgi formu, otizmlı çocuğu olan ebeveynler için “Ebeveyn Yeterlik Ölçeği” ve “Ebeveyn Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılarak toplandı. Veriler, doğrulayıcı faktör analizi, Cronbach alfa, iki yarı, madde-toplam puan korelasyonu ve tanımlayıcı istatistikler kullanılarak değerlendirildi. Bu çalışmada STROBE kontrol listesi takip edildi. Ölçeğin madde-toplam puan korelasyon değerleri 0.338 ile 0.846 arasında değişmekteydi. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin 2 faktörlü yapısı doğrulandı. Faktör yükleri 0.30'dan ve uyum indeksleri 0.80'den büyüktü. Ölçeğin toplam Cronbach alfa katsayısı 0.85, alt boyutlarının Cronbach alfa değerleri ise 0.71 ve 0.79'du. Otizmlı çocuğu olan ebeveynlerde Ebeveyn Yeterlik Ölçeği Türk popülasyonu için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır. Bu ölçeğin alana ve otizmlı çocuğu olan ebeveynlerin yeterlik algılarının değerlendirilmesine yönelik katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Çocuk, Ebeveyn, Yeterlik, Ölçek.

* Bu çalışma Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi BAP Komisyonu tarafından 22.KARİYER.017 proje numarası ile desteklenmiştir.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP33**

**PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION OF THE
PARENTAL EFFICACY SCALE FOR PARENTS OF CHILDREN WITH AUTISM***

Hamide Nur Çevik Özdemir¹, Gülsün Ayran, Çetin Topuz³

¹*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik
Bölümü, ORCID: 0000-0002-1199-8801, nur.ozdemir@afsu.edu.tr*

²*Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü,
ORCID: 0000-0002-1069-2683, gulsun_ayran@hotmail.com*

³*Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü, ORCID: 0000-0002-8139-2477,
cetintopuz@anadolu.edu.tr*

Abstract: Having a child with autism negatively affects the lives of parents. Parents who are faced with physical, psychological and social problems may lose their care competencies over time. This study was conducted to evaluate the validity and reliability of the Parental Efficacy Scale for parents of children with autism in Turkey. This methodological and descriptive study was conducted with 433 parents of children with autism. Data were collected using an introductory information form, “Parental Efficacy Scale” and “Parental Self-Efficacy Scale” for parents with children with autism. Data were evaluated using confirmatory factor analysis, Cronbach's alpha, two halves, item-total score correlation, and descriptive statistics. The STROBE checklist was followed in this study. The item-total score correlation values of the scale ranged from 0.338 to 0.846. As a result of confirmatory factor analysis, the 2-factor structure of the scale was confirmed. Factor loads were greater than 0.30 and fit indices were greater than 0.80. The total Cronbach's alpha coefficient of the scale was 0.85, and the Cronbach's alpha values of its sub-dimensions were 0.71 and 0.79. The Parental Efficacy Scale for parents with a child with autism is a valid and reliable measurement tool for the Turkish population. It is thought that this scale will contribute to the field and to the evaluation of the efficacy perceptions of parents with autistic children.

Keywords: Autism, Child, Parent, Competence, Scale.

* This study was supported by Afyonkarahisar Health Sciences University BAP Commission with project number 22.KARİYER.017.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP34

TARİH NE ZAMAN BAŞLAR?

Hüseyin GÖKALP¹

*¹Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi,
huseyin.gokalp@selcuk.edu.tr, Konya / Türkiye*

Öz: Tarihçiler, tarihin kesin başlangıcının belirlenmesi konusunu çeşitli yaklaşımlarla ele almışlardır. Bazı tarihçiler yazılı kayıtların ortaya çıkışını, tarihin başlangıcı olarak görmüşlerdir. Zira yazılı kaynaklar geçmişin daha kapsamlı bir şekilde analiz edilmesine olanak tanıyan somut kanıtlar sunmuştur. Bu yöntem sıklıkla eski uygarlıkların tarihsel gelişimlerine ve yazı sistemlerinin tarihsel bilginin korunmasındaki rolüne odaklanır. Diğer taraftan bazı tarihçiler ise sözlü gelenekleri de kapsayan daha geniş bir tarih görüşünü savunmuşlardır. Arkeolojik kanıtları, dilbilimsel analizleri ve sözlü gelenekleri önemli kanıtlar olarak göyerek yazı öncesi insan deneyimlerini, kültürel süreçleri anlamaya çalışır ve yazılı belgelerin dışındaki kaynakların önemini kabul eder. Tarihin ne zaman başladığına ilişkin yaklaşımlarda karşımıza çıkan en sorunlu kavram ise prehistorya/tarih öncesi kavramıdır. Çıkış noktasının belirsizliğine rağmen 'tarih öncesi' terimi yazılı kayıtlardan önceki dönemi ifade eder. 15. ve 19. yüzyıllar arasında tarih öncesi kavramı yavaş yavaş ortaya çıktığı düşünülmektedir. 19. yüzyılın ortalarında ise evrim tartışmalarının bir sonucu olarak popülerleşmiştir. Etnik ve sınıfsal yaklaşım sorunlarının yanı sıra özellikle ilkel insan/ilkel toplum terimleriyle olan bağlantıları nedeniyle eleştirilmiştir. Bu kavramsal yönelimin ardındaki fikir, insanlık tarihinin insanlarla başlamadığı anlayışıdır. Hegel'in daha sonra tarihi Yunan, Roma ve Cermen toplumlarının tarihiyle sınırlaması da benzer bir sosyal evrim anlayışını yansıtmaktadır. Tam da bu noktada Müslüman tarihçilerin bu tartışmaya bakış açısı ya da katkısı nedir? Tarihin bir başlangıcı var mıdır? Bunu kesin olarak bilebilir miyiz? Tarihin başlangıcı, tarihin dönemlendirilmesi açısından ne kadar önemlidir? Bu soruların cevaplarını genel bir şekilde el almaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Tarih Yazımı, İslam Tarih Yazımı, Prehistorya, İlerlemecilik, Tekerrür.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP34

WHEN DOES HISTORY BEGIN?

Hüseyin GÖKALP¹

*¹Assistant Professor, Selçuk University, Faculty of Islamic Studies,
huseyin.gokalp@selcuk.edu.tr, Konya / Türkiye*

Abstract: Historians have handled the subject of determining the exact beginning of history from a variety of approaches. Some historians believe that the emergence of written records marks the beginning of history, because written sources give concrete evidence that allows for a more comprehensive analysis of the past. This method frequently focuses on ancient civilizations' historical developments and the role of writing systems on the preservation of historical knowledge. Other historians, on the other hand, argue for a larger view of history that encompasses preliterate societies and oral traditions. They highlight the importance of archaeological evidence, linguistic analysis, and learning from oral histories. This approach seeks to comprehend pre-written human experiences and cultural processes. It recognizes the significance of sources other than written materials. The most problematic concept we encounter in the approaches about when history began is the concept of "prehistory". Despite its uncertain status as a concept, the term 'prehistory' is the period before written records. Between the fifteenth and nineteenth centuries, the concept of prehistory arose gradually. It sprang to prominence in the middle of the nineteenth century as a result of evolution arguments. The concept has been criticized for questions of ethnicity, and class, as well as links with the term primitive man/primitive society. The idea behind this conceptual orientation is the understanding that the history of humanity did not begin with human beings. Hegel's later restriction of history to the history of Greek, Roman and Germanic societies reflects a similar understanding of social evolution. At this very point, what is the perspective or contribution of Muslim historians to this debate? Does history have a beginning? Can we know this with certainty? How important is the beginning of history for the periodisation of history? We will try to find the answers to these questions in a general way.

Keywords: Historiography, Islamic Historiography, Prehistory, Progressivism, Historic Recurrence.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP35**

**EVLIYA ÇELEBİ SEYAHATNAMESİNE GÖRE BİTLİS KALESİ VE MEVCUT
DURUMU**

Yunus Emre KARASU¹

*¹ Bitlis Eren Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü,
yekarasu@beu.edu.tr, Bitlis / Türkiye*

Öz: Evliya Çelebi 17.yüzyılın en önemli seyyahlarından birisidir. Seyahatnamesinde Anadolu başta olmak üzere çok sayıda bölge hakkında bilgi verir. Gezdiği bölgelerin tarihi, coğrafyası, kültürü, sosyal ve ekonomik hayatı başta olmak üzere çeşitli özelliklerine değinir. Osmanlı Devleti döneminde jeopolitik konumu sebebiyle önemli bir konumda olan Bitlis’le ilgili de önemli veriler sunmaktadır. Bitlis ahalisinin yaşamı başta olmak üzere bölge hakkında günümüze ulaşan en somut veriler Evliya Çelebi seyahatnamesinde yer almaktadır. Bölge yerleşim yapısı ve mimarisi alanında ise Bitlis Kalesi ayrı bir yere sahiptir. Kale içkale ve dışkale olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Günümüze ulaşan ve seyahatnamede hakkında önemli bilgiler verilen içkalede günümüzde kazı çalışmaları sürdürülmektedir. Yapılan kazı çalışmalarında tespit edilen mimari yapıların buluntular da dikkate alındığında Evliya Çelebi Seyahatnamesiyle açıkça bir benzerliği görülmektedir. Seyahatnamede Bitlis Kalesi’nin konumlanışı, surlarının genişliği ve yüksekliği, burç ve mazgal pencere açıklıkları ile giriş kapısının konumu ve mimari özelliklerine dair bilgiler sunmaktadır. İçkale yerleşimiyle ilgili ise alanın yaklaşık yarısını yönetici sınıfının yaşadığı han sarayının kapladığını, 300 hanenin yaşadığını ayrıca kalede cami, medrese ve tahıl ambarı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca kalede yer alan Sinan Bey Hamamının Revan Fatih Sultan Murat tarafından oldukça beğenilerek övüldüğünü ifade eder. Nitekim günümüze kadar yapılan mevcut kazı çalışmalarında han sarayının bir kısmı ile Sinan Bey Hamamının tamamı gün yüzüne çıkarılmış olmakla birlikte zindan, mahzen, sarnıç ve bazı sivil mimari yapıları da tespit edilmiştir. Bitlis Kalesinin özellikle 17.yüzyıl sonrasında önemini kaybetmeye başlaması imar faaliyetlerinin de sınırlı olarak sürdürülmesine sebep olmuştur. Bu durum da kalede yürütülen mevcut çalışmalarda tespit edilen mimari yapıların büyük kısmının 17.yüzyılda Evliya Çelebi seyahatnamesindeki şekliyle kaldığını göstermektedir. Sonuç olarak Evliya Çelebi seyahatnamesinde anlatılan mimari yapıların büyük kısmına kazı çalışmalarında tespit edilmesi içkale yerleşimi ve kazılacak alanlarda bulunacak mimari yapılar hakkında da önemli ip uçları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Evliya Çelebi, Bitlis Kalesi, İçkale

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP35**

**BITLIS CASTLE AND ITS CURRENT STATUS ACCORDING TO EVLIYA CELEBI
TRAVELNAME**

Yunus Emre KARASU¹

¹ *Bitlis Eren University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Art History,
yekarasu@beu.edu.tr, Bitlis / Turkey*

Abstract: Evliya Çelebi is one of the most important travelers of the 17th century. In his travel book, he gives information about many regions, especially Anatolia. He mentions various features of the regions he visited, especially the history, geography, culture, social and economic life. It also provides important data about Bitlis, which was in an important position due to its geopolitical position during the Ottoman Empire. The most concrete data about the region, especially the life of the people of Bitlis, can be found in Evliya Çelebi's travel book. Bitlis Castle has a special place in the area of settlement structure and architecture. The castle consists of two main parts, the inner castle and the outer castle. Excavations continue today in the citadel, which has survived and important information is given in the travel book. Considering the finds of the architectural structures found in the excavations, it is clearly seen that there is a similarity with the Travel Book of Evliya Çelebi. The travel book provides information about the location of the Bitlis Castle, the width and height of its walls, the bastion and crenell window openings, the location of the entrance gate and its architectural features. Regarding the İçkale settlement, he states that approximately half of the area is occupied by the inn palace where the ruling class lived, 300 households lived, and there was a mosque, madrasah and granary in the castle. He also states that the Sinan Bey Bath located in the castle was highly appreciated and praised by Revan Conqueror Sultan Murat. As a matter of fact, a part of the inn palace and the whole of the Sinan Bey Bath have been unearthed during the current excavations carried out to date, but also a dungeon, cellar, cistern and some civil architectural structures have been identified. The fact that the Bitlis Castle started to lose its importance especially after the 17th century has led to a limited continuation of the zoning activities. This shows that most of the architectural structures identified in the current studies carried out in the castle remained as they were in Evliya Çelebi's travel book in the 17th century. As a result, the fact that most of the architectural structures described in Evliya Çelebi's travel book were identified during the excavations provide important clues about the settlement of the inner castle and the architectural structures to be found in the areas to be excavated.

Keywords: Ottoman, Evliya Celebi, Bitlis Castle, İçkale

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP36**

**TAHAYYÜLÂTÜN Şİ'RİYYETÜN (MUHAYYİLE ŞİİRLER) İDDİASI
BAĞLAMINDA TASAVVUFUN KELAM VE FELSEFE İLE EPİSTEMOLOJİK
KARŞILAŞTIRMASI**

Recep BOZ¹

¹ *Milli Eğitim Bakanlığı, recep1299@yandex.com, İstanbul-Türkiye*

Öz: Bugünkü haliyle İslami ilimler bir anda ortaya çıkmamış temelleri bir anda tahsis edilmemiştir. İslam Dininin kendi öz kaynaklarından çıkmış olan her ilim dalının sistemli hale gelebilmesi için ilk çabaların en erken hicri ikinci asırlı yıllarda olduğu kabul edilmektedir. İlimler ilk ortaya çıktıklarından itibaren zamanla gelişme göstermiştir. Tedrici yolla tekamül etmiş İslami ilimler, yine aynı yolla gelişmesine devam etmektedir. Bu devinim içinde var olan her ilim bazen kollara ayrılacak, bazen zenginleşecek, karışacak ve kendisine yeni hareket alanları çizecektir. Bu çalışmada, meşruiyeti başlangıcından bu yana tartışılabilen Tasavvufun zaman ekseninde geçirdiği bilgi elde etme mekanizmasını, epistemolojik kıstaslarını inceleyip, kendisine yöneltilen iddialara ne gibi cevaplarla karşılık verdiği irdelenmiştir. Ayrıca Fıkıh, Hadis gibi şeri ilimlerle olan münasebetine, Kelam ve Felsefe gibi aklın ön planda olduğu ilimlerle olan ilişkisinin neliği ve nasıllığı üzerinde durulmuştur. Tasavvufun filizlenmeye başladığı ilk dönem yüzeysel olarak Serrac ekseninde, birinci dönemden büyük farklarla ayrılan ikinci dönem İbn-ül Arabi ile, yine İbn-ül Arabi düşüncesini açıklayıp farklı boyutlar getiren öğrencisi Konavi ekseninde incelenmiş olacaktır. Ayrıca Fususul Hikem şerhiyle öntümüzde duran Osmanlı Devleti'nin ilk müderrisi Davud-u Kayseri'ye zaman zaman değinilecektir. Tasavvufun ilk zamanlarındaki bilgi elde etme tariklerinden olan keşf ve müşahadenin, İbnül Arabiyle nasıl metafiziksel ve ileri bir boyut kazandığı incelenmeye çalışılacaktır. Felsefe ve Kelamın bilgi istinbatını hangi yollarla yaptığı ve Tasavvuftan hangi kıstaslarla ayrıldığı ise asıl konumuz olması açısından araştırmanın ana ereği olacaktır. Eski Yunanda başlayıp çeviriler yoluyla İslam dünyasına ulaşan Felsefenin ve İslam Dininin itikad alanında doyurucu cevaplar verme amacıyla ortaya çıkan Kelam İlminin, dinin ahlaki ve gnostik yönünü temsil eden Tasavvuf ile olan bilgi elde etme yönündeki farklılıklarına temas edilecektir

Anahtar Kelimeler: Tasavvuf, Felsefe, Epistemoloji, Kelam

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP36

EPISTEMOLOGICAL COMPARISON OF SUFISM WITH KALAM AND PHILOSOPHY IN THE CONTEXT OF THE CLAIM OF “IMAGINARY POEMS”

Recep BOZ¹

¹*Ministry of National Education, recep1299@yandex.com, Istanbul-Türkiye*

Abstract: Neither the Islamic sciences in their current form were appeared instantly, nor their foundations were allocated on a sudden. It is accepted that the first efforts to make every branch of science that came out of the Islamic Religion's resources systematic were in the second century of the earliest Hijri. Sciences have developed over time since they first appeared. The Islamic sciences, which have evolved gradually, will continue to flourish in the same way and continue to be recent in a development that has no end. Every science existing in this movement will sometimes be divided into branches, as it will become richer, get mixed up, and draw new areas of movement for itself. In this study, it was examined the mechanism of obtaining information that Sufism, whose legitimacy has been debated since its beginning, has undergone over time, its epistemological criteria, and what kind of responses it responds to the allegations against it with. In addition, the relationship with religious sciences such as Fiqh and Hadith, and the nature and how of its relationship with sciences where reason is at the forefront, such as Kalam and Philosophy, have been emphasized. The first period when Sufism began to sprout was studied superficially on the Serrac axis. The second period, which was separated by great differences from the first period, was studied by Ibn-ul-Arabi and his student and commentator Konevi. In addition, Dawud-u Kayseri, the first teacher of the Ottoman State, who stands before us with the commentary of Fususul Hikem, will be mentioned from time to time. It will be tried to examine how discovery (keşf) and observation (müşahade), one of the ways of obtaining information in the early days of Sufism, gained a metaphysical and advanced dimension with Ibn al-Arabi. How Philosophy and Kalam acquire knowledge and by what criteria it differs from Sufism will be the main aim of the research in terms of being our main subject. Philosophy, which started in ancient Greece and reached the Islamic world through translations, and the Science of Kalam, which emerged to provide satisfactory answers in the field of belief of the Islamic Religion, the differences between Sufism, which represents the moral and gnostic aspect of Islam, and Sufism in the direction of obtaining knowledge will be touched on.

Keywords: Sufism, Philosophy, Epistemological, Kalam

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP37

MODERN DÖNEM ARAP VE TÜRK EDEBİYATI ŞİİRLERİNDE “İSTANBUL” YAHYA KEMAL BEYATLI, AHMET ŞEVKİ ÖRNEĞİ

Meryem BOZ¹

*¹Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doğu Dilleri ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
Arap Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı , meryemozk05_@gmail.com, Konya / Türkiye*

Öz: Arap edebiyatı, Cahiliye dönemi ile başlayıp Sadru'l-İslam, Emevi, Abbasi, Osmanlı ve Ahmet Şevki'nin de içinde bulunduğu Modern Arap Edebiyatı dönemlerinden oluşmaktadır. Modern Arap edebiyatı, Napolyon'un Mısır'ı işgal ettiği dönemde sosyal, siyasal meselelerin meydana gelmesi, matbaanın kurulması ve yaygınlaşmasıyla başlamıştır. Türk edebiyatı ise Tanzimat, Serveti Fünun, İkinci Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemi, modern Türk edebiyatı adında ara dönemlerden oluşmaktadır. Modern Türk edebiyatı Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle başlamıştır ve döneminde Modern Türk edebiyatında yer alan Yahya Kemal BEYATLI divan şiir tarzında yazdığı manzumelerinin toplandığı “Eski Şiirin Rüzgarıyla” adlı kitabında ve İstanbul üzerine araştırma, makale, konferans ve sohbet türünde kaleme aldığı yazıların bir araya getirildiği “Aziz İstanbul” adlı eserinde İstanbul'u konu edinmiştir. Modern Arap Edebiyatında “emiru's şuara” unvanıyla tanınan Ahmet ŞEVKİ ise kaleme aldığı tüm şiirlerinin toplanıp tasnif edildiği eş-Şevkiyyat adlı divanında yer alan bir kısım şiirlerinde İstanbul'u işlemiştir. İstanbul'u ele aldığı şiirlerde Şevki sosyal, milli, dini, kültürel, tarihsel olayları ve çeşitli mekanları, Beyatlı ise aynı başlıklar olan sosyal, milli, dini, kültürel, tarihsel meseleleri kaleme aldığı eserlerinde işlemiştir. Her iki şairin de şiirlerinde başkent olan İstanbul'u ve onun kadim tarihi yerlerini, doğal güzelliklerini ve estetik yapılarını dile getirmiştir. Ayrıca aynı dönemin edebiyatında yer alan Beyatlı ve Şevki edebiyatlarına sundukları eserlerinde dini ve manevi kelimeler kullanmış, tarihi konular ve milli değerlere değinmişlerdir. İstanbul birçok farklı kültürün edebiyatında işlenen bir şehir olmuştur. Şiirler, öyküler ve denemelerde İstanbul, tarihi, mimari ve estetik yönleriyle ele alınmıştır. Ortak tarihin paydaşları olması açısından Arap ve Türk edebiyatında da İstanbul şehriyle ilgili edebi ürünler verilmiştir. Ahmet ŞEVKİ ve Yahya Kemal BEYATLI bu iki kültürün İstanbul ile ilgili eser veren ve verdikleri eserlerle öne çıkan temsilcileri konumundadır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Yahya Kemal BEYATLI Ahmet ŞEVKİ

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP37

"ISTANBUL" IN MODERN PERIOD ARABIC AND TURKISH LITERATURE YAHYA KEMAL BEYATLI, THE EXAMPLE OF AHMET ŞEVKI

Meryem BOZ¹

¹ Selcuk University, Institute of Social Sciences, Department of Oriental Languages and Literature, Department of Arabic Language and Literature, meryemozkbk05_@gmail.com, Konya / Türkiye

Abstract: Arabic literature consists of Modern Arabic Literature periods which started with the period of pre-Islamic Age of Ignorance and include Sadru'l-Islam, Umayyad, Abbasi, Ottoman and Ahmet Sevki as man of letters. Modern Arabic literature began with the emergence of social and political issues, the establishment of a printing press and the spread of modern Arabic literature during the period when Napoleon invaded Egypt. As to Turkish literature, it consists of sub-periods called Tanzimat Reform Era, Wealth of Sciences, Second Constitutional Period, Republic Period and Modern Turkish Literature. Modern Turkish Literature began with the announcement of The Hatt-ı Sharif of Gulhane and in this period, Yahya Kemal BEYATLI discussed Istanbul in his book "With the Wind of Old Poetry" where his poems written in divan poetry style, and in his work "Aziz Istanbul", which brings together his articles, conferences and conversations on Istanbul. In addition, known as "Emirü's Şuara" in Modern Arabic Literature, Ahmet ŞEVKI dealt with Istanbul in some of poems in his divan named Eş-Şevkiyyat, where all his poems were collected and classified. In this respect, Şevki dealt with social, national, religious, cultural, historical events and various places in his poems about Istanbul and in the same way Beyatlı handled social, national, religious, cultural and historical issues. Both poets expressed Istanbul, which is the capital city, and its ancient historical places, natural beauties and aesthetic structures in their poems. In addition, Beyatlı and Şevki, who are in the same period of literature, used religious and spiritual words in the works they presented to literature, and they touched on historical subjects and national values. Istanbul has been a city covered in the literature of many different cultures. Moreover, it has become a city that has been discussed in the literature of many different cultures and it has been handled with its historical, architectural and aesthetic aspects in poems, stories and essays. In terms of having common historical feelings, literary works related to the city of Istanbul are given in Arabic and Turkish literature. Ahmet ŞEVKİ and Yahya Kemal BEYATLI, who produce works about Istanbul and stand out with their works. are the representatives of these two cultures.

Keywords: Istanbul, Yahya Kemal BEYATLI, Ahmet ŞEVKI

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP38**

**YAPAY ZEKA İLE YÜKSEKÖĞRETİMDE ÖĞRENME, ÖĞRETME VE ÖLÇME
DEĞERLENDİRMEDE KRİTİK TESPİT VE ÖNLEMLER**

Mehmet Akın BULUT¹, Atilla ARKAN²

¹İbn Haldun Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, akin.bulut@ihu.edu.tr,

²İbn Haldun Üniversitesi, Rektörlük, atilla.arkan@ihu.edu.tr,

İstanbul / Türkiye

Öz: Yapay Zeka'nin (YZ) geleneksel sınıfları ve okul dışı ortamları kişiselleştirilmiş, etkileşimli ve dinamik öğrenme ortamlarına dönüştürme kapasitesine sahip olduğu son dönemin önemli bir gündemi olarak görülmektedir. Bu nedenle, YZ araçlarını bilimsel çalışmaların üretimine, öğretmeye ve öğrenmeye entegre etmek, eğitimi dönüştürmek için umut verici bir yol olarak görülmeye başlanmıştır. Ancak görüldüğünden daha zorlu ve riskli hale gelen yapay zeka, araştırmacılar ve uygulayıcılar tarafından kritik, özel ve uzman düzeyinde kullanım gerektirmektedir. Yüksek öğretim seviyesindeki öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere planlama, tasarım, hız, içerik ve değerlendirmeyi etkin kılan yapay zeka güdümlü algoritmalar sıklıkla kullanılır olmaktadır. Bunu sonucu olarak, öğrenme çıktılarının yakalanması ve öğrenci katılımının sağlanması önemli ölçüde iyileşmeye tabidir. Yapay zeka destekli öğretimin bilgi boşluklarını vurgulama, zamanında ve kişiselleştirilmiş geri bildirim sağlama, araştırma süresini kısaltma kapasitesi, araştırmacılar arasında çok fazla ilgi görmektedir. Son zamanlardaki tartışmalı konuları göz önünde bulundurarak, bu çalışma öğretim üyelerinin ve üniversite yönetiminin deneyimlerini yapay zekanın eğitimde, özellikle de öğretim ve değerlendirme süreçlerinde kritik kullanımı açısından tartışmaktadır. Bir vakıf üniversitesindeki 20 deneyimli öğretim üyesi ve Yenilikçi Öğrenme ve Öğretim Koordinatörlüğü yapay zeka konusunu masaya yatırarak, 3 güne süren ve her biri etkileşimli 3 saatlik oturumlar süresince, ölçme ve değerlendirmede yapay zekadan nasıl yararlanılabileceği konusunda önemli tespitler ortaya koydu. Veriler, ödevlerinde YZ kullanan öğretim üyelerinin katkıları, beyin fırtınası, yorumları ve fikirleri aracılığıyla etkileşimli bir dijital sunum aracı (Nearpod) üzerinden toplandı. Ortaya çıkan temalar arasında; daha uzun ve daha ayrıntılı kompozisyon ve araştırma ödevleri, bağlama ve gerekçelendirmeye vurgu, yerinde yazılı sınavlar, sözlü sunumlar, kaynakların gösterilmesi, yansıtımlar, öğrencilerin yapay zekayı nasıl kullandıklarının açıklaması ve son olarak öğretim üyelerinin gelecekteki işgücü süreçlerinde insan becerilerinin önemini vurgulamadaki rolü yer aldı. Yapay zekanın yönetim, öğretim, öğrenme, ölçme-değerlendirme ve dijitalleştirme uygulamalarındaki kritik kullanımları araştırmacılar, uygulayıcılar ve sektör tarafından derinlemesine ortaya konulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Eğitim, Öğrenme, Öğretme, Ölçme Değerlendirme, Yüksek Öğretim, Eğitim Teknolojisi

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP38

CRITICAL INSIGHTS AND MEASURES IN LEARNING, TEACHING AND ASSESSMENT THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN HIGHER EDUCATION

Mehmet Akin BULUT¹, Atilla ARKAN²

¹Ibn Haldun University, Faculty of Education Sciences, akin.bulut@ihu.edu.tr,

¹Ibn Haldun University, Rectorship, atilla.arkan@ihu.edu.tr,

İstanbul / Türkiye

Abstract: AI has recently been asserted to be capacious to convert conventional classrooms and out-of-school settings into personalized, interactive and dynamic learning environments. Thus, integrating Artificial Intelligence (AI) tools into the production of scholarly works, teaching and learning is a promising avenue to transform education. However, emerging to be more challenging and risky than it seemed, AI requires the critical, tailored and expert level utilization by researchers and practitioners. AI-driven algorithms can be resorted to adjust the planning, design, speed, content, and assessment to meet the needs of tertiary level students. As a result, accomplishing learning outcomes and creating student engagement have remarkably improved. The capacity of AI-assisted teaching to emphasize knowledge gaps, deliver timely and personalized feedback, gear up research time has attracted plethora of interest among researchers. Taking into consideration the recent controversial debates, this paper will discuss the experiences of faculty members and university management in terms of the critical use of AI in education, in particular, teaching and assessment processes. 20 senior faculty members and the director of Innovative Learning and Teaching at a foundation university have laid the issue of AI on the table. Interactive 3-hour sessions dispersed over 3 days have revealed considerable cognizances about how AI could be benefited in assessments. Data were collected over an interactive digital presentation tool (Nearpod) through the contributions, brainstorming, comments and ideas of faculty members who used AI in their course assignments. Emerging themes included longer and more detailed essays, emphasis on context and justification, on-site written exams, oral presentations, displaying sources, reflections, explaining how students use AI and finally faculty's role in stressing the significance of human skills in future workforce processes. Further attention need to be paid by researchers, practitioners and sectoral parties to the critical uses of AI in teaching, learning, assessment and digitization operations.

Keywords: Artificial Intelligence, Education, Learning, Teaching, Assessment and Evaluation, Higher Education, Educational Technology

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP39**

**2023 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM SONUÇLARININ GAZETE MANŞETLERİNE
YANSIMASINA İLİŞKİN KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ**

Zekeriya SARIHAN¹

*¹Gümüşhane Üniversitesi, Torul Meslek Yüksekokulu,
zekeriyasarihan@gumushane.edu.tr, Gümüşhane / Türkiye*

Öz: 2023 genel seçimleri Türk siyasi hayatında tüm politik aktörlerin seçim sürecine dahil olduğu, siyasi partilerin ittifak blokları içerisinde konumlandığı ve sonuçları itibarıyla kamuoyu araştırma şirketlerinin sorgulandığı ya da toplum nezdinde itibarlarını kaybettiği, mevcut siyasi anlayışın devamının onaylandığı bir seçim olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu seçimleri diğer seçimlerden ayıran en önemli özellik ise ittifak yelpazelerinin genişleyerek seçime katılan hemen hemen tüm siyasi partilerin cumhur ve millet ittifakı bileşenleri içerisinde yer almalarıdır. Bu ittifaklar yalnızca milletvekilliği seçimleriyle sınırlı tutulmayarak cumhurbaşkanlığı seçimlerine de yansıtılmıştır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci tura kalmasıyla birlikte iki ittifakın cumhurbaşkanı adayları hem ilk turdaki diğer cumhurbaşkanı adaylarıyla hem de bu ittifaklar içerisinde yer almayan diğer siyasi partilerle veya liderleriyle temaslar kurarak seçmen tabanlarına ulaşmaya çalışmışlardır. Seçim sonuçlarına ilişkin görüş-düşünce ve tartışmaların seçim gecesinden başlayarak hem geleneksel medyada hem de sosyal medyada yoğun bir şekilde yapıldığı görülmektedir. Çalışmada, 2023 Cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarının farklı dünya görüşü ve yayın politikalarına sahip ulusal düzeydeki gazetelerin manşetlerine yansımalarına ilişkin karşılaştırmalı bir analiz gerçekleştirmek amaçlanmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı bağlamında araştırmanın evrenini Türkiye’de ulusal düzeyde basılan gazeteler oluştururken, araştırmanın örneklemini ise tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme tekniğiyle belirlenen 20 ulusal gazete oluşturmaktadır. Bu ulusal gazetelerin cumhurbaşkanlığı seçimlerinin sonuçlandığı 29 Mayıs 2023 tarihindeki manşetleri doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiş olup, veriler içerik çözümlemesi tekniğiyle karşılaştırmalı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu analizle birlikte gazetelerin cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarını temelde; sonuçların “zafer” olarak yorumlandığı ve sonuçların “mağlubiyet” olarak yorumlandığı iki kategoride değerlendirdikleri görülmektedir. Yine seçim sonuçlarıyla kazananın “Erdoğan, 85 milyon ve Cumhur İttifakının” olduğu vurgulanmaktadır. Bu bulgular ışığında gazetelerin dünya görüşü ve yayın politikalarına göre seçim sonuçlarını farklı şekillerde değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 2023 Genel Seçimleri, Gazete Manşetleri, Karşılaştırmalı Analiz.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP39

A COMPARATIVE ANALYSIS ON REFLECTION OF 2023 PRESIDENTIAL ELECTION RESULTS ON NEWSPAPER HEADLINES

Zekeriya SARIHAN¹

*¹Gümüşhane University, Vocational School, zekeriyasarihan@gumushane.edu.tr,
Gümüşhane / Türkiye*

Abstract: 2023 general elections comes forward as an election where all political actors in Turkish political life were involved in the election process, political parties were positioned in alliance blocks and as of its results survey companies were questioned or lost reputation before the public, continuation of the existing political understanding was approved. The most important characteristic that distinguished this election from other elections was broadening of alliance spectrums to include almost all political parties that participated in elections in components of the people's alliance or nation alliance. These alliances were not limited to parliamentary elections and were reflected on the presidential elections. With presidential election extending to the second ballot, presidential candidates of both alliances contacted other presidential candidates in the first round in addition to other political parties that were not in these alliances and their leaders trying to reach their electoral bases. It was observed that opinions and discussions regarding election results were broadly covered in both traditional media and social media starting from the election night. In the study it was aimed to make a comparative analysis on reflection of 2023 Presidential election results on headlines of national newspapers with different perspectives and editorial policies. In this scope, in the context of the purpose of the study population was composed of newspapers printed at the national level in Türkiye, while sample of the study was 20 national newspapers that was determined using convenience sampling method among non-random sampling methods. Headlines of these national newspapers on May 29, 2023 when the Presidential election results were finalized were obtained using document review method and data were comparatively analyzed using content analysis method. With this analysis it was observed that newspapers commented on Presidential election results as "victory" while the results were assessed in two categories where they were commented as "loss". Again, it was emphasized that winner of the elections results were "Erdoğan, 85 million, and people's alliance". In light of these findings, it was concluded that newspapers assessed election results differently according to their worldview and editorial policies.

Keywords: 2023 General Elections, Newspaper Headlines, Comparative Analysis.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP40

CUMHURBAŞKANLIĞI OFİSLERİ DİJİTAL DÖNÜŞÜM OFİSİ YAPISI VE FAALİYETLERİ

Mehmet YILDIZ¹,

*¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Siyaset Bilimi ve
Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi, yldzml@gmail.com, Çanakkale / Türkiye*

Öz: Türkiye, 24 Haziran 2018'de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini kabul etmiş yeni sistemle birlikte devletin yapısı ve rolü de değişmiş, yeni politika aktörleri ortaya çıkmıştır. Yeni siyasi aktörlerin bir parçası olan ofisler, başkana bağlı olarak faaliyet gösteren, ilgili alanlarda kamu politikaları geliştirmek için gerekli veri ve bilgileri toplayan ve bunlara uygun siyasi teklifler hazırlayan veya planlayan yapılar" olarak tanımlanmaktadır. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile Dijital Dönüşüm Ofisi, Finans Ofisi, İnsan Kaynakları Ofisi ve Yatırım Ofisi kurulmuş bu daireler Cumhurbaşkanlığına bağlı olup, ayrı bir bütçeye, kamu tüzel kişiliğine, idari ve mali özerkliğe sahip kuruluşlardır. Yeni devlet sistemindeki ofislerden biri olan DDO dijital dönüşüm, siber güvenlik, milli teknolojiler, büyük veri ve yapay zekâ konularına odaklanmakta gelişen teknolojiler, toplumsal talepler ve kamu sektöründeki reform eğilimleri doğrultusunda çeşitli kurumlar bünyesinde bağımsız olarak yürütülmekte olan bu çalışmaları tek çatı altında birleştirmek için kurulmuştur. Kurulmasındaki amaç Kamu kurumlarının faaliyet ve hizmetlerinin etkinliğini ve kalitesini politika ve stratejiler doğrultusunda iyileştirerek dijital dönüşümün gerçekleşmesine öncülük etmektir. Ofisin bu görevi yerine getirmek için gerçekleştirdiği faaliyetler çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Araştırmada yöntem olarak gözlem ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama teknikleri uygulanmıştır. DDO'nun tüm bakanlıkları etkileyen konularda çalışması ve bu konuları doğrudan Cumhurbaşkanı'na bildirimde bulunmakla yükümlüdür. Sorumlulukları düşünüldüğünde, kamunun dijital dönüşümünde önemli bir konuma sahip olan DDO, dijital dönüşümde genel koordinasyonu üstlenerek kamu ve özel sektörü birleştiren bir rol üstlenmektedir. Kamu kurumlarını dijital ortamda tanımlayarak dijitalleşme yoluyla kitleleri ön plana çıkarmak; uygun maliyetle doğru tedarik sağlayarak teknoloji kullanımını kolaylaştırmak, Türk kamu yönetiminin sorunları olarak kabul edilen kırtasiye ve bürokrasi gibi sorunları çözmeyi, denetim, teftiş ve işleyiş kontrol mekanizmalarının uyumlu çalışmasını sağlamayı kendine görev edinmiştir. DDO, farklı kurumlardaki farklı birimlerin dijital uygulamalarını tek bir platformda konsolide ederek, Türk kamu yönetiminin dijital dönüşümü alanında yeni bir adım atmıştır. Hem devletten devlete hem de devletten vatandaşa dijital uygulamaları koordine edecek kilit bir kuruluş olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cumhurbaşkanlığı, Dijital Dönüşüm Ofisi, Kamu yönetimi

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP40

PRESIDENTIAL OFFICES DIGITAL TRANSFORMATION OFFICES STRUCTURE AND ACTIVITIES

Mehmet YILDIZ¹

¹*Çanakkale Onsekiz Mart University, Graduate School of Political Science and Public
Administration Graduate Student, yldzml@gmail.com, Çanakkale / Turkey*

Abstract: Turkey adopted the Presidential Government System on June 24, 2018, and with the new system, the structure and role of the state has changed, and new policy actors have emerged. Offices, which are part of new political actors, are defined as structures that operate under the president, collect the necessary data and information to develop public policies in related fields, and prepare or plan political proposals in accordance with them. By presidential decree, Digital Transformation Office, Finance Office, Human Resources Office and Investment Office established, these offices are affiliated to the Presidency and have a separate budget, public legal entity, administrative and financial autonomy. DDO, one of the offices in the new state system, focuses on digital transformation, cyber security, national technologies, big data and artificial intelligence. It was established to combine these works, which are carried out independently within various institutions in line with technologies, social demands and reform trends in the public sector, under one roof. The purpose of its establishment is to lead the realization of digital transformation by improving the efficiency and quality of the activities and services of public institutions in line with policies and strategies. The activities carried out by the office to fulfill this task are the subject of the study. Qualitative data collection techniques such as observation and document analysis were used as a method in the research. The DDO is obliged to work on issues affecting all ministries and to report these issues directly to the President. Considering its responsibilities, DDO, which has an important position in the digital transformation of the public, undertakes a role that unites the public and private sectors by undertaking the general coordination in the digital transformation. Identifying public institutions in the digital environment and bringing the masses to the forefront through digitalization; It has taken it upon itself to facilitate the use of technology by providing the right supply at affordable costs, to solve problems such as stationery and bureaucracy, which are considered to be the problems of the Turkish public administration, and to ensure the harmonious operation of audit, inspection and functioning control mechanisms. DDO has taken a new step in the digital transformation of Turkish public administration by consolidating the digital applications of different units in different institutions on a single platform. It has emerged as a key organization to coordinate digital applications both from state to state and from state to citizen.

Keywords: Presidency, Digital Transformation Office, Public administration

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP41**

DEĞİŞEN KAMU YÖNETİMİNİN SON HALKASI: YENİ KAMU HİZMETİ

Ali TOSUN¹

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, atosun@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Öz: Kamu yönetiminin ihtiyaçları karşılamaadaki misyonu yeni kamu yönetimi modellerinin ortaya çıkmasına katkı sağlamaktadır. Bu noktada yeni kamu hizmeti yaklaşımının son dönemlerde ön plana çıktığı görülmektedir. Özellikle yönetim anlayışına uygun olan yeni kamu hizmeti anlayışının yeni kamu yönetiminin bir üst versiyonu olarak değerlendirilmesi mümkündür. Benimsediği değerler ile sivil toplum olgusunu içinde barındıran yeni kamu hizmeti anlayışının hem sosyal anlamda hem de demokratik anlamda kriterler içerdiği görülmektedir. Özellikle vatandaşların devletten beklentilerinin hızla değiştiği günümüzde eski kamusal uygulamaların kamusal fayda sağlama noktasındaki eksiklikleri ön plana çıkmıştır. Geleneksel kamu yönetimi ile ardıllarının hatalı sonuçları, kaliteli hizmet anlayışının gerçekleştirilmesine ket vurmaktadır. Bu durumun kamu yönetiminde paradigma değişimlerinin ortaya çıkmasına katkılar sunmaktadır. Hizmet sağlama noktasında dümen tutma anlayışı yerine sürecin doğrudan içerisinde bulunma, kamusal çıkar ve faydanın temel prensip haline getirilmesi, hedeflere ulaşmak için planlı ve programlı bir yol izleme, kamusal politika ve hedeflerin gerçekleştirilmesi için yol haritası oluşturma ve uygulama, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin kamusal fayda gözetilerek uygulanması ile performansın ölçülmesi gibi faktörler yeni kamu hizmetinin temel esasları olarak değerlendirilebilir. Yeni kamu hizmetinin var olan kamu yönetimi uygulamalarının yerine kullanılması, kamusal alanda ihtiyaçların sağlanması ile demokratik vatandaşlık ilkelerinin gerçekleşmesi adına da önemli sonuçlar doğuracaktır. Çalışmamızda kamu yönetimi modelleri ele alınacak ve yeni kamu hizmetinin diğer modeller ile olan farkları ortaya konulacaktır. Özellikle sürekli değişen ve gelişen insan ihtiyaçlarının karşılanması noktasında yeni kamu hizmetinin öne çıkan faydaları değerlendirilecektir. Yeni kamu hizmeti anlayışının belirli ülkelerde uygulanmaya başlaması ve temel bir ideoloji kitabının bulunmaması, kavramın yeni olmasına bağlanabilir. Bu yeni modelin yaygınlaşması ülkelerin kamusal politikaları ile doğrudan ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Kamusal Hizmet, Yeni Kamu Hizmeti, Şeffaflık.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP41

THE LAST LINK OF CHANGING PUBLIC ADMINISTRATION: NEW PUBLIC SERVICE

Ali TOSUN¹

*¹Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, atosun@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

Abstract: The mission of public administration in meeting the needs contributes to the emergence of new public administration models. At this point, it is seen that the new public service approach has come to the fore in recent years. It is possible to evaluate the new public service approach, which is especially suitable for the governance approach, as an upper version of the new public administration. It is seen that the new understanding of public service, which includes the values it adopts and the phenomenon of civil society, includes both social and democratic criteria. Especially today, when citizens' expectations from the state change rapidly, the deficiencies of old public practices in terms of providing public benefit have come to the fore. The erroneous results of traditional public administration and its successors hinder the realization of the understanding of quality service. This situation contributes to the emergence of paradigm shifts in public administration. Instead of taking the helm at the point of service provision, being directly involved in the process, making the public interest and benefit the main principle, following a planned and programmed path to achieve the goals, creating and implementing a roadmap for the realization of public policies and goals, transparency and accountability principles, taking into account the public interest. Factors such as implementation and measurement of performance can be considered as the basic principles of the new public service. The use of the new public service instead of the existing public administration practices will have important results in terms of meeting the needs in the public sphere and realizing the principles of democratic citizenship. In our study, public administration models will be discussed and the differences of the new public service with other models will be revealed. The prominent benefits of the new public service will be evaluated, especially at the point of meeting the constantly changing and developing human needs. The fact that the new public service understanding has started to be implemented in certain countries and that there is no basic ideology book can be attributed to the newness of the concept. The spread of this new model is directly related to the public policies of the countries.

Keywords: Public Administration, Public Service, New Public Service, Transparency.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP42

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE SAĞLIK
OKURYAZARLIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Pınar BEKAR¹, Emine EFE²

*¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu,
pınar_24xx@hotmail.com, Bucak/Burdur, Türkiye*

²Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, eefe@akdeniz.edu.tr, Antalya, Türkiye

Öz: Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ile sağlık okuryazarlığı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte olan bu araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılı, bahar döneminde Türkiye’de bulunan bir ilçenin merkezinde yer alan devlet ortaokullarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini, Türkiye’de bir ilçenin merkezinde bulunan sosyo-ekonomik düzeye göre düşük, orta ve yüksek olarak 3 gruba ayrılan devlet ortaokulları arasından basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen üç ortaokul’da öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler oluşturmuştur (n= 302). Araştırmanın verileri, yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Ergenler için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (ESMBÖ)” ve “Okul Çağındaki Çocuklar için Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği” kullanılmıştır. Veriler, SPSS 22.00 paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce etik kurul ve kurum izni alınmıştır. Uygulama öncesi öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilmiş ve onların sözlü ve yazılı onamları alınmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %53’ünün cinsiyeti erkektir. Öğrencilerin %52.6’sının, sosyal medyayı 1-3 yıldır kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ölçeği puan ortalaması ile sağlık okuryazarlığı ölçeği puan ortalaması arasında negatif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0.001). Öğrencilerin sosyal medyada günlük geçirilen süre ile sosyal medya bağımlılığı ölçeği puan ortalaması arasında pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0.001). Ayrıca öğrencilerin sosyal medyada günlük geçirilen süre ile sağlık okuryazarlığı ölçeği puan ortalaması arasında negatif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (p<0.05). Bu çalışmada, öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanları arttıkça sağlık okuryazarlığı puanlarının azaldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğrencilerin sosyal medyada günlük geçirdikleri süre arttıkça sosyal medya bağımlılığı puanının da arttığı, sağlık okuryazarlığı puanının ise azaldığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Okuryazarlığı, Sosyal Medya Bağımlılığı, Ortaokul Öğrencisi

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP42

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA ADDICTION AND HEALTH LITERACY IN SECONDARY SCHOOL STUDENTS

Pınar BEKAR¹, Emine EFE²

*¹Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health,
pinar_24xx@hotmail.com, Bucak/Burdur, Türkiye*

²Akdeniz University, Nursing Faculty, eefe@akdeniz.edu.tr, Antalya, Türkiye

Abstract: The aim of this study is to examine the relationship between social media addiction and health literacy in secondary school students. The population of this descriptive and cross-sectional study consisted of the students studying in public secondary schools located in the center of a town in Turkey in the 2022-2023 academic year, spring semester. The sample of the study consisted of students studying in three secondary schools selected by simple random sampling method among the state secondary schools, which are divided into 3 groups as low, medium and high according to the socio-economic level in the center of a district in Turkey and accepted to participate in the research (n= 302). The data of the study were collected using face-to-face interview technique. “Personal Information Form”, the “Social Media Addiction Scale for Adolescents (SMASA)” and “the Health Literacy for School-Aged Children Scale” were used as data collection tools. The data were analyzed using the SPSS 22.00 package program. Ethics committee and institutional permission were obtained before starting the study. Before the application, students were informed about the research and their verbal and written consents were obtained. The gender of 53% of the students participating in the study is male. It was determined that 52.6% of the students used social media for 1-3 years. A negative, statistically significant relationship was found between the students' the social media addiction scale mean score and the health literacy scale mean score ($p<0.001$). A positive, statistically significant relationship was found between the students' the daily time spent on social media and the mean score of the social media addiction scale ($p<0.001$). In addition, a negative, statistically significant relationship was found between the students' the daily time spent on social media and the mean score of the health literacy scale ($p<0.05$). In this study, it was concluded that as the students' social media addiction scores increased, their health literacy scores decreased. In addition, it was found that as the daily time spent by the students on social media increased, the social media addiction score increased and the health literacy score decreased.

Keywords: Health Literacy, Secondary School Student, Social Media Addiction

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP43

BİRİNCİ SINIF VELİLERİNİN ÖDEVLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Dilek KIRNIK¹, Hacı Orhan AYSÖNDÜ²

¹*Harran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, dilekkirnik@harran.edu.tr, Şanlıurfa / Türkiye*

²*Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü, haoray4402@gmail.com, Malatya / Türkiye*

Öz: Eğitim sisteminde ev ödevleri çoğunlukla öğrencilerin okulda öğrendiklerini unutmaması, eksik kalan yönlerini tamamlaması ve öğrenci gelişiminin sürekli olarak sağlanması amaçlarıyla verilmektedir. Öğrenme etkinliği olarak değerlendirilen ev ödevleri, öğrencileri bir konuya hazırlamak, öğrenmeyi pekiştirmek, bilgileri tekrar etmek, öğrencilerin okul dışındaki öğrenme sürecini desteklemek, öğrencilerin sorumluluk bilincini geliştirmek vb. birçok yararı olduğu bilinmektedir. Son yıllarda eğitimciler arasında “Öğrencilere ne tür ödevler verilmeli?, Ödevler ne sıklıkta ve ne derinlikte verilmeli? Hangi öğrenciye ne kadar ödev verilmeli?” soruları tartışılmaktadır. Özellikle öğrencilerin yaş ve seviyelerine göre ev ödevlerinin düzenlenmesi gerektiği sıklıkla ifade edilmektedir. İlkokul birinci sınıfta verilen ev ödevleri hem öğrencilerin hem de öğrenci velilerinin tepkilerine neden olabilmektedir. Bu durum, öğrenci ve velileri eğitim sürecinden soğutmakta, öğrencilerin öğrenme sürecini zorlaştırmaktadır. Bu çalışmanın amacı birinci sınıf öğrencilerine verilen ev ödevlerine ilişkin velilerinin görüşlerini incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği araştırmada durum çalışması yöntemi tercih edilmiştir. 2022-2023 eğitim öğretim yılında Malatya ilinde üç farklı ilkokulda yapılan bu araştırmaya 17 birinci sınıf öğrenci velisi katılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenen araştırma grubunda “birinci sınıf velisi olma, ev ödevleri ile ilgili deneyimi olma, araştırmaya katılmaya gönüllü olma” kriterleri esas alınmıştır. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda beş soru sorulmuştur (Öğrencinize ne tür ev ödevleri verilmektedir?, Öğrencinize ne sıklıkla ev ödevleri verilmektedir?, Öğrencinizin hoşuna giden ev ödevleri hangileridir?, Öğrencinizin hoşuna gitmeyen ev ödevleri hangileridir?, Ev ödevlerinin yapılması açısından öğrencinize nasıl yardım edersiniz?). Araştırma verileri betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla haftanın her günü ödev verdikleri, öğrencilere metin yazma, hikaye okuma, sayıları tanıma etkinlikleri türlerinde ödev verdikleri görülmüştür. Okuma, matematik işlemleri konusundaki ödevlerin öğrencilerin hoşuna gittiği, dikte ve okuduğunu anlama etkinlikleri konusundaki ödevlerin öğrencilerin hoşuna gitmediği belirtilmiştir. Veliler öğrencilerin ödevlerine çoğunlukla ödev kontrolü yaparak yardım ettiklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Ev Ödevi, Birinci Sınıf, İlkokul

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP43

OPINIONS OF FIRST CLASS PARENTS ON HOMEWORKS

Dilek KIRNIK¹, Hacı Orhan AYSÖNDÜ²

¹Harran Univerty, Education Faculty, dikkirnik@harran.edu.tr, Şanlıurfa / Türkiye

²Malatya Directorate of National Education, haoray4402@gmail.com, Malatya / Türkiye

Abstract: In the education system, homework is mostly given in order to ensure that students do not forget what they have learned at school, complete their deficiencies and ensure continuous student development. Homework, which is considered as a learning activity, is used to prepare students for a subject, to reinforce learning, to repeat information, to support students' learning process outside of school, to develop students' sense of responsibility, etc. It is known to have many benefits. In recent years, among educators, "What kind of homework should be given to students?, How often and to what depth should homework be given? How much homework should be given to each student?" questions are discussed. It is frequently stated that homework should be arranged according to the age and level of the students. Homework given in the first grade of primary school can cause reactions from both students and parents. This situation cools students and parents in the education process and complicates the learning process of students. The aim of this study is to examine the views of parents about homework given to first-year students. The case study method was preferred in the research in which the qualitative research approach was adopted. In the 2022-2023 academic year, 17 parents of first grade students participated in this study, which was conducted in three different primary schools in Malatya. The research group determined according to the criterion sampling method was based on the criteria of "being a first-year parent, having experience with homework, being willing to participate in the research". In the study, a semi-structured interview form prepared by the researchers was used. Five questions were asked in the interview form (What kind of homework is given to your student?, How often is your student given homework?, What homework does your student like?, What homework does your student dislike?, How do you help your student with their homework?). Research data were evaluated with descriptive analysis. As a result of the research, it was seen that the classroom teachers mostly gave homework every day of the week and gave homework to the students in the types of writing text, story reading, number recognition activities. It was stated that the students liked the homework on reading and mathematical operations, and the homework on dictation and reading comprehension activities was not liked by the students. The parents stated that they help the students with their homework mostly by checking the homework.

Keywords: Homework, First Grade, Elementary School

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP44

BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİN OKULA UYUMLARINA İLİŞKİN VELİ GÖRÜŞLERİ

Dilek KIRNIK¹, Orhan AYSÖNDÜ²

¹Harran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, dilekkirnik@harran.edu.tr, Şanlıurfa / Türkiye

²Malatya Milli Eğitim Müdürlüğü, haoray4402@gmail.com, Malatya / Türkiye

Öz: Okul, birçok öğrencinin eğitimle tanıştığı, sosyalleştikleri, çok sayıda gelişime ortam ve imkân buldukları önemli mekânlardır. İlkokul, öğrencilerin hem ilk eğitim sürecini deneyimlemeleri hem de gelecek eğitim yaşantılarını şekillendirmeleri açısından önemli bir dönemdir. İlkokulun birinci sınıfı ise öğrencilerin okula bağlanmaları, uyumlu bir şekilde eğitim sürecini yaşamaları ve kendilerini güvende hissetmeleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Okula uyum kavramı, öğrencilerin okula karşı olumlu duygu beslemeleri, arkadaş edinmeleri, akademik gelişimlerine devam etmeleri, öğrenme ortamlarında aktif olmalarını kapsamaktadır. Temel eğitim kurumlarında okula uyum sağlayan öğrencilerin eğitim yaşantılarında da başarılı olacağı öngörülmektedir. Bu çalışmanın amacı ilkokul birinci sınıf öğrencilerin okula uyumlarına ilişkin veli görüşlerini incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada durum çalışması yöntemi tercih edilmiştir. 2022-2023 eğitim öğretim yılında Malatya ilinde iki farklı ilkokulda yapılan bu çalışmaya 13 birinci sınıf öğrenci velisi katılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemine göre belirlenen araştırma grubunda “birinci sınıf velisi olma, çalışmaya katılmaya gönüllü olma” kriterleri esas alınmıştır. Çalışmada araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yedi soru sorulmuştur (Öğrencinizin cinsiyeti nedir?, Öğrenciniz okulda olmayı sevdi mi?, Okulöncesi eğitim aldı mı?, Öğrencinizin okula bağlılığını artıran unsurlar nelerdir?, Öğrencinizin okula bağlılığını azaltan unsurlar nelerdir?, Birinci sınıf sürecini düşündüğünüzde öğrencinizde olumlu ya da olumsuz gördüğünüz değişimlere ilişkin neler söylersiniz?). Araştırma verileri betimsel analiz ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunlukla okulda olmayı sevdikleri; öğretmenini sevmek, arkadaşları ile oyun oynamak, okul dışı öğrenme ortamlarında eğitim görmek, tasarım beceri atölyelerinde eğitim almak vb. durumların öğrenciyi okula bağladığı; kardeşleri ile oyun oynamayı özlemesi, özel eğitim ihtiyacının karşılanmaması, akran zorbalığını yaşanması, ödevlerin yoğun olması, farklı hastalıklar geçirmesi vb. durumların öğrenciyi okuldan uzaklaştırdığı ifade edilmiştir. Veliler öğrencilerinde, kendi yaşamında bağımsız davranışlarda bulunması, okuma yazma öğrenmesi, sosyal iletişim becerisinin gelişmesi, basit matematik işlemleri yapması, özgüvenli olması, sorumluluk bilincinin gelişmesi açılarından olumlu gelişme gördüklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Okula Uyum, Birinci Sınıf

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP44

PARENT OPINIONS REGARDING THE SCHOOL ADAPTATION OF FIRST YEAR STUDENTS

Dilek KIRNIK¹, Orhan AYSÖNDÜ²

¹Harran Univerty, Education Faculty, dikkirnik@harran.edu.tr, Şanlıurfa / Türkiye

²Malatya Directorate of National Education, haoray4402@gmail.com, Malatya / Türkiye

Abstract: Schools are important places where many students meet with education, socialize, and find opportunities and opportunities for development. Primary school is an important period for students both to experience the first education process and to shape their future education life. The first grade of primary school, on the other hand, has a critical importance in terms of connecting students to the school, experiencing the education process in a harmonious way and feeling safe. The concept of adaptation to school includes students' positive feelings towards school, making friends, continuing their academic development, and being active in learning environments. It is predicted that students who adapt to school in basic education institutions will also be successful in their educational life. The aim of this study is to examine parents' views on school adjustment of first-year primary school students. The case study method was preferred in the research in which the qualitative research approach was adopted. In the 2022-2023 academic year, 13 parents of first grade students participated in this study, which was conducted in two different primary schools in Malatya. In the research group, which was determined according to the criterion sampling method, the criteria of "being a first-year parent, volunteering to participate in the research" were taken as basis. In the study, a semi-structured interview form prepared by the researchers was used. Seven questions were asked in the interview form (What is the gender of your student?, Did your student like being at school?, Did he receive pre-school education?, What are the factors that increase your student's commitment to school?, What are the factors that decrease your student's commitment to school?, When you think about the first grade process, what do you see in your student as positive or negative? What would you say about the changes?). Research data were evaluated with descriptive analysis. As a result of the research, students mostly like to be at school; loving your teacher, playing games with friends, studying in out-of-school learning environments, training in design skill workshops, etc. situations bind the student to the school; longing to play games with his siblings, not meeting his special education needs, experiencing peer bullying, busy homework, having different diseases etc. It was stated that these situations drove the student away from school. The parents stated that they saw positive developments in their students in terms of independent behavior in their own life, learning to read and writing, developing social communication skills, performing simple mathematical operations, being self-confident, and developing a sense of responsibility.

Keywords: Primary School, School Adjustment, First Grade

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP45**

**OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE GÖRÜLEN AKRAN ZORBALIĞI TÜRLERİ VE
ZORBALIĞA VERİLEN TEPKİLER: BİR META-SENTEZ ÇALIŞMASI**

Zeynep KİSHALI¹, Aslı BALCI²

¹*Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, zeynepkishali@gmail.com,
Erzurum / Türkiye*

²*Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, asli.balci@atauni.edu.tr,
Erzurum / Türkiye*

Öz: Bu çalışmada okul öncesi dönemde görülen akran zorbalığı türlerinin ve akran zorbalığı karşısında mağdur, akran ve öğretmen tepkilerinin meta-sentez yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sürecine dahil edilen çalışmaları belirlemek için “EBSCO, Taylor and Francis, Web of Science, Yöktez, TRDİZİN” veri tabanlarındaki ilgili çalışmalardan faydalanılmıştır. Araştırmada 2010-2023 yılları arasında yayınlanan ve amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen 12 makale ve 3 tez olmak üzere toplam 15 çalışma analiz edilmiştir. Araştırmada Noblit ve Hare’in (1988) geliştirdiği analiz aşamaları takip edilmiş ve tematik sentez yöntemine göre analiz edilmiştir. Analiz sürecinde her bir çalışma detaylı olarak incelenmiş, ortak olan temel veriler üzerinden temalar oluşturulmuş ve oluşturulan temalara ilişkin alt temalar belirlenmiştir. Daha sonra bu tema ve alt temalara ilişkin yorumlayıcı sentezler yapılmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi dönemdeki çocuklar arasında akran zorbalığının daha çok sözlü (alay etme, azarlama, aşağılama, lakap takma, küfretme vb.), psikolojik-ilişkisel (dışlama, tehdit etme, dedikodu yayma, hâkimiyet kurma vb.) ve fiziksel (vurma, gasp etme, tükürme, nesne fırlatma, itekleme vb.) olarak görüldüğü ve çalışmalarda da bu şekilde sınıflandırıldığı belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi dönemde görülen akran zorbalığı türlerinin çocuğun cinsiyetine göre değişebileceği sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen çalışmalar değerlendirildiğinde zorbalığa verilen mağdur tepkilerinin; intikam alma, başkalarından destek arama, okula gelmeme, olmamış gibi yapma (yok sayma), dikkati başka yöne yöneltme, zorbalığa alışma, gizleme ve ağlama olduğu; akran tepkilerinin, tepkisiz kalma, saldırganı cesaretlendirme, mağduru savunma, görmezden gelme olduğu; öğretmen tepkilerinin ise sözlü uyarıda bulunma, ceza verme, çocuklara eğitim verme, rehberlik servisinden destek alma, müdahale stratejileri uygulama, kural koyma, aile ile iletişime geçme, görmezden gelme vb. olduğu belirlenmiştir. Elde edilen veriler ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Akran Zorbalığı, Meta-Sentez

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP45**

**TYPES OF PEER BULLYING AND REACTIONS TO BULLYING IN PRESCHOOL
PERIOD: A META-SYNTHESIS STUDY**

Zeynep KİSHALI¹, Aslı BALCI²

¹*Atatürk University, Kazım Karabekir Eğitim Faculty, zeynepkishali@gmail.com, Erzurum / Türkiye*

²*Atatürk University, Kazım Karabekir Eğitim Faculty, asli.balci@atauni.edu.tr, Erzurum / Türkiye*

Abstract: This study aimed to evaluate the types of peer bullying and the reactions of victims, peers and teachers against peer bullying seen in the preschool period by using the meta-synthesis method. To determine the studies to be included in the research process, EBSCO, Taylor and Francis, Web of Science, Yöktez, and TRDİZİN databases were searched. For this study, a total of 15 studies, 12 articles and 3 theses, published between 2010-2023 and selected by purposive sampling method, were analyzed. In the research, the analysis stages developed by Noblit and Hare (1988) were followed and analyzed according to the thematic synthesis method. During the analysis of the data, each study was examined in detail, themes were created based on the common basic data, and sub-themes related to the themes were determined. Then, interpretive syntheses were made regarding this theme and sub-themes. As a result of the research, peer bullying among preschool children is classified as, verbal (teasing, scolding, humiliating, nicknames etc.), psychological-relational (exclusion, threatening, spreading gossip, dominating, etc.) and physical (hitting, cursing, spitting, throwing objects etc.). After evaluating the studies, it was found that victims of bullying often react in various ways. These reactions can include seeking revenge, seeking support from others, avoiding school, pretending to ignore the bullying, becoming accustomed to the bullying or hiding. When faced with bullying, peers may either remain unresponsive, enable the aggressor, stand up for the victim, or simply look the other way. Various reactions by teachers have been identified, including verbal warnings, punishment, educating children, implementing intervention strategies, establishing rules, communicating with families, and ignoring certain behaviours. The data obtained were discussed in the light of the relevant literature.

Keywords: Preschool Period, Peer Bullying, Meta-Synthesis

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP46**

HASTANE ÖNCESİ DÖNEMDE CRUSH SENDROMU VE YÖNETİMİ

Ahmet DAĞCI¹, Şevket EMEKLİ²,

¹Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afet Tıbbı, Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri ve Afet Yönetimi, dagci_112@hotmail.com, İzmir/ Türkiye

²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi, sevetemekli@hotmail.com, Karaman/Türkiye

Öz: Crush sendromu insan kaynaklı afetler ve doğal afetlerde meydana gelen ciddi yaralanmalarla birlikte toplu kaza olaylarında sıkça meydana gelen klinik bir durumdur. Yaralılarda meydana gelen ezilme yaralanmaları sonucu ortaya çıkan komplikasyonlar crush sendromuna neden olur. Crush sendromu erken tanınıp tedavi edilmezse mortalite oranı çok yüksek çıkacaktır. Bu nedenle hastane öncesi acil sağlık hizmetleri personeli yaralı bakımını optimize etmek için crush sendromu tanıma ve tedavi konusunda yeterli bilgiye sahip olmalıdır. Crush sendromuna eşlik eden önemli durumlardan birisi de hiperpotasemidir. Bu hastalarda hastaya ulaşınca enkazda IV sıvı replasmanı tedavisine başlanmalı ve durdurulmadan hastaneye sevki sağlanmalıdır. Crush sendromu tedavisinde IV sıvı olarak %0.9'luk NaCl gibi potasyum içermeyen sıvılar tercih edilmelidir. Hastane öncesi acil sağlık hizmetleri personeli, crush sendromu ile karşılaştığında vakayı hızlıca değerlendirebilmeli ve gerekli IV sıvı replasman tedavisine olay yerinde başlayıp gelişebilecek akut böbrek yetmezliğini ve prognozunu kötüye gitmesini önleyebilir. Depremlerde travmaların doğrudan etkisinden sonra en sık ikinci ölüm nedenini crush sendromu oluşturmaktadır. Bu nedenle hastane öncesi acil sağlık hizmetleri personelinin crush sendromu hakkında yeterli bilgi ve donanıma sahip olması mortalite oranını oldukça düşürecektir. Bu çalışma, crush sendromu gelişen hasta veya yaralıda, hastane öncesi acil sağlık personelinin vakaya ulaşip hastaneye sevkine kadar geçen sürede tedavi yöntemlerini bir araya getirmek amacıyla crush sendromuna genel bir bakış sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri, Crush Sendromu, Paramedik, Afet Tıbbı,

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP46

CRUSH SYNDROME AND MANAGEMENT IN THE PRE-HOSPITAL PERIOD

Ahmet DAĞCI¹, Şevket EMEKLİ²

¹Ege University Institute of Health Sciences, Disaster Medicine, Pre-Hospital Emergency Health Services and Disaster Management, dagci_112@hotmail.com, İzmir/ Turkey¹

²Karamanoğlu Mehmetbey University, Institute of Health Sciences, Health Management, sevetemekli@hotmail.com, Karaman/Turkey²

Abstract: Crush syndrome is a clinical condition that occurs frequently in mass accident events, together with serious injuries from man-made disasters and natural disasters.. Complications that occur as a result of crush injuries in the injured cause crush syndrome. If Crush syndrome is not recognized and treated early, the mortality rate will be very high. Therefore, prehospital emergency health care personnel should have sufficient knowledge of crush syndrome diagnosis and treatment to optimize the care of the injured. One of the important conditions accompanying Crush syndrome is hyperkalemia. In these patients, upon reaching the patient, IV fluid replacement therapy should be started in the debris and referral to the hospital should be provided without stopping. In the treatment of Crush syndrome, potassium-free fluids such as 0.9% NaCl should be preferred as IV fluids. Pre-hospital emergency health care personnel should be able to evaluate the case quickly when faced with crush syndrome and start the necessary IV fluid replacement therapy at the scene and prevent acute renal failure and worsening of the prognosis. Crush syndrome is the second most common cause of death after the direct effects of traumas in earthquakes. For this reason, the pre-hospital emergency health care personnel having sufficient knowledge and equipment about crush syndrome will greatly reduce the mortality rate. In this study, an overview of crush syndrome is presented in order to bring together the treatment methods in the patient or injured who develop crush syndrome, in the period between prehospital emergency health personnel reaching the case and transferring them to the hospital.

Keywords: Pre-Hospital Emergency Health Services, Crush Syndrome, Paramedic, Disaster Medicine,

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP47

112 ACİL YARDIM AMBULANS HİZMETLERİNİN SOSYAL FONKSİYONEL DURUMU

Şevket EMEKLİ¹, Ahmet DAĞCI²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi,
sevketemekli@hotmail.com, Karaman/Türkiye*

*²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afet Tıbbi, Hastane Öncesi Acil Sağlık
Hizmetleri ve Afet Yönetimi, dagci_112@hotmail.com, İzmir/Türkiye*

Öz: Temel insani haklardan olan sağlıklı yaşama hakkı herkes tarafından kabul görmüş evrensel haktır. Ülkemizde sağlık hizmetlerinin sunumundan ve sağlık sisteminin yürütülmesinden sorumlu olan Sağlık Bakanlığı ilk olarak 1920 yılında Sağlık ve Sosyal Bakanlığı adıyla kurulmuştur. Bu bakanlığın kurulmasından sonra ülkemizin sosyal ve ekonomik gelişmişlik evrelerine göre sağlık hizmetleri kendini geliştirmiş ve günümüzde sağlık bakanlığı olarak işlevlerini yerine getirmeye devam etmektedir. Türkiye’ de sağlık hizmetinin geliştirilmesi için yeni programlar ve çalışmalar süreklilik arz ederek Bakanlıkça uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu anlamda 2003 yılında yürürlüğe giren Sağlıkta Dönüşüm Programı (SDP) ile sağlık sistemi baştan sona güncellenmeye çalışılmış ve böylece Türkiye’de yeni bir sağlık dönemi başlamıştır. Acil yardım ambulans hizmeti; hayati tehdit oluşturan vakalarda hasta veya yaralıya en kısa sürede ulaşarak gerekli tıbbi acil yardım müdahalesini yapıp ve aynı şekilde müdahaleye devam ederek hastane acil servisine naklini kapsamaktadır. Hayata geçirilen sağlıkta dönüşüm programının halka yönelik olan en önemli birimi acil sağlık hizmetleridir. Bireylerin hastalık durumları aciliyeti yönüyle ölümlerle sonuçlanabildiği için acil sağlık hizmetleri toplumun ve sağlık kurumlarının genel sağlığında önem arz etmektedir. Hastane öncesi acil sağlık hizmetleri alanında sunulan ambulans hizmetlerinde reformla birlikte ambulans sayısında, ambulans çalışan acil tıp teknisyeni acil tıp teknikeri ve hekim sayısında, ambulans hizmeti sunulan istasyon sayılarında da ciddi artışlar olmuştur. 2003 yılında 618 olan acil yardım ambulans sayısı 2021 yılında 5801’e yükselmiştir. Sonuç olarak ülkemizde Acil yardım ambulans hizmetinin fonksiyonelliği artmış ve sunulan hizmet kalitesi de yükselmiştir.

Anahtar Kelimeler: Acil Yardım Ambulansı, Acil Sağlık Hizmetleri, Paramedik

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP47

112 SOCIAL FUNCTIONAL STATUS OF EMERGENCY AID AMBULANCE SERVICES

Şevket EMEKLİ¹, Ahmet DAĞCI²

*¹Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık Yönetimi,
sevketemekli@hotmail.com, Karaman/Türkiye*

*²Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afet Tıbbi, Hastane Öncesi Acil Sağlık
Hizmetleri ve Afet Yönetimi, dagci_112@hotmail.com, İzmir/Türkiye*

Abstract: The right to a healthy life, which is one of the basic human rights, is a universal right accepted by everyone. The Ministry of Health, which is responsible for the delivery of health services and the execution of the health system in our country, was first established in 1920 under the name of the Ministry of Health and Social. After the establishment of this ministry, health services developed according to the social and economic development stages of our country and today it continues to fulfill its functions as the ministry of health. The Ministry is trying to implement new programs and studies for the improvement of health services in Turkey by providing continuity. In this sense, with the Health Transformation Program (SDP), which came into effect in 2003, the health system was tried to be updated from beginning to end and thus a new health period began in Turkey. Emergency ambulance service; In life-threatening cases, it covers the transportation of the sick or injured person to the hospital emergency service by reaching the patient or injured as soon as possible, performing the necessary medical emergency aid and continuing the intervention in the same way. The most important unit of the health transformation program that has been implemented for the public is emergency health services. Emergency health services are important in the general health of the society and health institutions, since the disease states of individuals can result in death in terms of urgency. With the reform in the ambulance services provided in the field of pre-hospital emergency health services, there have been serious increases in the number of ambulances, the number of emergency medical technicians, emergency medicine technicians and physicians working in the ambulance, and the number of stations providing ambulance service. The number of emergency aid ambulances, which was 618 in 2003, increased to 5801 in 2021. As a result, the functionality of the Emergency aid ambulance service has increased in our country and the service quality has also increased.

Keywords: Emergency Ambulance, Emergency Health Services, Paramedic

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP48**

**SAĞLIK PROFESYONELLERİ ARASINDA YAŞANAN İLETİŞİM SORUNLARI VE
HASTALARA YANSIMASI**

Mine KARANUH

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
mine_altintas88@hotmail.com, Karaman/ Türkiye*

Öz: İletişim kişiler arasında, duygu, düşünce, bilgi ve haberlerin, akla gelebilecek her türlü biçim ve yolla kişiden kişiye karşılıklı olarak aktarılması olarak tanımlanmaktadır. Toplumsal yaşamın temel gereksinimlerinden birisi olan iletişim, her örgütte olduğu gibi sağlık hizmeti sunumunda da büyük önem taşımaktadır. Özellikle insan ile bire bir etkileşim içerisinde bulunan sağlık sektörü için stratejik bir öneme sahiptir. Duygu ve düşünceleri doğru ve anlaşılır şekilde ifade etmede, kişiler arası ilişkilerin gelişmesi ve güçlenmesinde, çatışmaların önlenmesi ve problemlerin çözüme kavuşturulmasında etkili iletişim kurmak büyük önem taşır. Sağlık sisteminin pek çok çıktısı sağlık profesyonelleri arasındaki iletişiminin niteliğinden yakından etkilenmektedir. Sağlık çalışanlarının iş tatmini, hasta memnuniyeti, kalite ve sağlık sektörünün gelişmesi açısından önemlidir. Sağlık profesyonelinin yapacağı küçük bir hata telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilir. Hastalığın yanlış anlaşılması, hasta şikâyetlerinin eksik anlatılması, hasta ile ilgili edinilen gözlemleri etkin dinlememe hastaya uygulanacak tedavinin başarısını olumsuz yönde etkileyecektir. Bu çalışmada, sağlık profesyonelleri arasındaki iletişim ele alınmaktadır. Ayrıca bu çalışmanın amacı, sağlık çalışanları arasında yaşanan iletişim kaynaklı sorunların hastalarda oluşan kaygı, anksiyete, tedaviye karşı olumsuz yaklaşım, güvensizlik duygusu, iyileşme sürecinde hastanın inançsız ve isteksiz olması durumlarına çözüm önerilerinde bulunmaktır. Hizmet kalitesinin artması uygulanan tedavilerin başarılı olması, hastaların sağlık hizmetine olan güveninin sağlanması açısından iletişimin önemini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hizmeti, İletişim, Çatışma, Hasta, Sağlık Profesyonelleri.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP48**

**COMMUNICATION PROBLEMS BETWEEN HEALTH PROFESSIONALS AND ITS
REFLECTION TO PATIENTS**

Mine KARANUH

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
mine_altintas88@hotmail.com, Karaman/ Türkiye*

Abstract: Communication; It is defined as the mutual transfer of feelings, thoughts, information and news from person to person in every conceivable form and way. Communication, which is one of the basic needs of social life, is of great importance in the provision of health services, as it is in every organization. It has a strategic importance especially for the health sector, which is in one-to-one interaction with people. Effective communication is of great importance in expressing feelings and thoughts in a correct and understandable way, in the development and strengthening of interpersonal relations, in preventing conflicts and solving problems. Many outputs of the health system are closely affected by the quality of communication between health professionals. Job satisfaction of healthcare workers is important in terms of patient satisfaction, quality and the development of the health sector. A small mistake made by the healthcare professional may result in irreparable results. Misunderstanding of the disease, incomplete explanation of the patient's complaints, and failure to actively listen to the patient's observations will adversely affect the success of the treatment to be applied to the patient. In this study, communication between health professionals is discussed. In addition, the aim of this study is to suggest solutions to the problems experienced among healthcare professionals due to anxiety, anxiety, negative approach to treatment, feeling of insecurity, and the patient's disbelief and reluctance during the healing process. It is to emphasize the importance of communication in terms of increasing the quality of service, the success of the treatments applied, and ensuring the trust of the patients in the health service.

Keywords: Health Care, Communication, Conflict, Patient, Healthcare Professionals

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP49

HASTANE ÖNCESİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİNDEKİ TAŞERON SİSTEMİNİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Ferda Büşra BÜYÜKKARAKURT¹

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
fbabuyukkarakurt@gmail.com, Karaman/ Türkiye*

Öz: Toplumun en temel haklarından biri yaşama hakkıdır. Bu yaşama hakkını sağlıklı bir şekilde sürdürmek bireyin ihtiyacıdır. Bu amaçla oluşturulan hastane öncesi acil sağlık hizmetleri; hastalara kaza, afet, yaralanma ya da hastalık sonucu ilk müdahalelerinin yapılması için oluşturulmuştur. Bu hizmetin sağlanmasında olay yerinde ve sağlık kuruluşlarına nakil sırasında eğitilmiş sağlık profesyonellerinin bulunması gereklidir. Hizmet sektörlerinde birçok alanda faydalanılan taşeron sisteminin gün geçtikçe acil sağlık hizmetlerinde de faydalanılıyor olmasının getirdiği bazı zorluklar mevcuttur. Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde taşeron sürücülerin olmasının avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Kurumlarda esnek yönetim sistemi, maliyet artışlarını öngörebilme, sağlık hizmet kalitesi ve hasta memnuniyeti gibi taşeronlaşmanın avantajları bulunmaktadır. Yararlanılan taşeron sürücülerin nitelikli sağlık profesyonelleri olmamaları sebebiyle sağlık hizmet sunumlarında birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Taşeronlaşma, donanımlı sağlık personellerinin iş yükündeki artışlara, iş güvencesinde azalmaya ve sendikal faaliyetlerde zayıflamayı beraberinde getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hizmeti, Taşeron Sistemi, Acil Sağlık Hizmetleri, 112

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP49

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF SUBCONTRACTOR SYSTEM IN PRE- HOSPITAL EMERGENCY HEALTH SERVICES

Ferda Büşra BÜYÜKKARAKURT¹

¹*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
fbabuyukkarakurt@gmail.com, Karaman/ Türkiye*

Abstract: One of the most fundamental rights of society is the right to life. It is an individual's need to maintain this right to life in a healthy way. Pre-hospital emergency health services created for this purpose; It has been created to provide first aid to patients as a result of an accident, disaster, injury or illness. In the provision of this service, it is necessary to have trained health professionals at the scene and during transport to health institutions. There are difficulties caused by the fact that the subcontractor system, which is used in many areas in the service sectors, is also being used in emergency health services day by day. There are advantages and disadvantages to subcontracted drivers in pre-hospital emergency health services. There are advantages of subcontracting in institutions such as flexible management system, predicting cost increases, health service quality and patient satisfaction. Due to the fact that the subcontracted drivers are not qualified health professionals, it has brought along some problems in the provision of health services. Subcontracting has brought about an increase in the workload of well-equipped health personnel, a decrease in job security and a weakening in union activities.

Keywords: Healthcare, Subcontracting System, Emergency Health Services, 112

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP50**

**İSİMSİZ KAHRAMANLAR: DOĞAL AFETLERİN ARDINDAN ÖĞRETMENLERİN
ROLLERİNE İLİŞKİN BİR İNCELEME**

İbrahim YÜCEL¹, Ahmet Burhan ÇAKICI², Tuğba TÜRKKAN³

*¹Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, yucelibrahim61@gmail.com,
Gümüşhane / Türkiye*

*²Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
ahmetburhan@kmu.edu.tr, Karaman / Türkiye*

*³Gümüşhane Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, turkkan83@hoymail.com,
Gümüşhane / Türkiye*

Öz: Doğal afetler, aynı anda önemli sayıda insanı etkileyen ve bireysel kontrolün dışında gerçekleşen büyük ölçekli olaylardır. Doğal afetler arasında depremler çok yaygın ve en yıkıcı olanlardan biridir. Diğer katastrofik olaylardan farklı olarak, depremlerin tahmini veya hazırlığı mümkün değildir ve olumsuz etkileri yaygın ve uzun sürelidir. Türkiye'de de sık sık depremler yaşanmaktadır. Richter ölçeğine göre en yıkıcı depremlerden birisi de 6 Şubat 2023 tarihinde 7.7 ve 7.6 büyüklüğünde Kahramanmaraş ve çevre illerde meydana gelmiştir. Bu depremler Türkiye'nin en yıkıcı doğal afetlerinden olup, ülkenin yoğun nüfuslu ilçelerini kısa süreli aralıklarla vurmuştur. Bu depremler sırasında ve sonrasında doğrudan etkilenen insanlar ve çocuklar büyük kayıplar vermiş ve acı deneyimlere tanık olmuştur. Afet mağdurları üzerine yapılan çeşitli araştırmalar, travma sonrası stres bozukluğu ve majör depresyonun depremden kaynaklanan en yaygın psikolojik sorunlardan olduğunu göstermektedir. Ek olarak depremlerin uzun vadeli etkileri arasında, madde kullanımı, intihar düşünceleri, çeşitli psikiyatrik bozukluklar ve fiziksel sağlık sorunları yer almaktadır. Bununla birlikte literatürde, özellikle çocuklar acil durumlarda “savunmasız grup” olarak değerlendirilmektedir. Tüm çocuklar, küçük yaşları ve gelişen yetenekleri nedeniyle travmatik olaylara karşı daha açık ve savunmasızdırlar. Çocukların yetişkin desteği olmadan, travmatik olaylarla başa çıkmaları zordur, üstelik deprem gibi yıkıcı olaylarda sevdiklerini kaybetmek gibi olumsuz etkilere de maruz kalabilirler. Çeşitli araştırmalar, bir felaket veya travmatik olayın ardından öğrencilerin psikososyal sağlıklarını destekleme de, öğretmenlerin etkili bir hizmet sunduğunu doğrulamaktadır. Bu kapsamda bu çalışmada literatürden derlenen bilgiler ışığında, öğretmenlerin, travma yaşantıları sonrasında öğrencilerin psikolojik sorunlarla başa çıkmalarına ve dayanıklılıklarını artırmalarına nasıl yardımcı olabileceklerine dair pratik uygulamalara yönelik önerilerin paylaşılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Öğretmenler, Öğrenciler, Psikososyal Destek.

**SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR-
(INTERNATIONAL)
OP50**

**ANONYMOUS HEROES: A REVIEW OF THE ROLES OF TEACHERS AFTER
NATURAL DISASTERS**

İbrahim YÜCEL¹, Ahmet Burhan ÇAKICI², Tuğba TÜRKKAN³

¹*Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, yucelibrahim61@gmail.com, Gümüşhane /
Türkiye*

²*Karamanoğlu Mehmetbey University, Faculty of Health Sciences, ahmetburhan@kmu.edu.tr,
Karaman / Türkiye*

³*Gümüşhane University, Faculty of Health Sciences, turkkan83@hotmail.com, Gümüşhane /
Türkiye*

Abstract: Natural disasters are large-scale events that affect a significant number of people at the same time and occur outside of individual control. Among natural disasters, earthquakes are very common and one of the most destructive. In addition, it is not possible to predict or prepare for earthquakes, and their negative effects are widespread and long-lasting. Earthquakes are also frequently experienced in Turkey. According to the Richter scale, one of the most destructive earthquakes occurred on February 6, 2023 in Kahramanmaraş and surrounding provinces with a magnitude of 7.7 and 7.6. These earthquakes are one of the most destructive natural disasters in Turkey and have hit the densely populated districts of the country at short intervals. During and after these earthquakes, the people and children directly affected have suffered great losses and witnessed painful experiences. Various studies conducted on disaster survivors indicate that post-traumatic stress disorder and major depression are the most common psychological problems caused by an earthquake. In addition, the long-term effects of earthquakes include substance use, suicidal thoughts, various psychiatric disorders and physical health problems. However, in the literature, especially children are considered as a "vulnerable group" in emergency situations. All children are more open and vulnerable to traumatic events due to their young age and developing abilities. It is difficult for children to cope with traumatic events without adult support, and they may also be exposed to negative effects such as losing their loved ones in devastating events such as earthquakes. Various studies confirm that teachers provide an effective service in supporting students' psychosocial health after a disaster or traumatic event. In this context, in this study, in the light of the information compiled from the literature, it is aimed to share suggestions for practical intervention on how teachers can help students cope with psychological problems and increase their resilience after trauma experiences.

Keywords: Earthquake, Teachers, Students, Psychosocial Support.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP51

A RESEARCH ON THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE AND HIERARCHY OF HOTEL BUSINESSES

Elvira ABDRAZAKOVA¹, Ümit SORMAZ², Dinara İSAKOVA³

*¹ Кыргызско-Турецкий Университет Манас, Факультет туризма,
1807.01038@manas.edu.kg, Бишкек / Кыргызстан*

*² Университет Некметтина Эрбакана, Факультет туризма, usormaz@erbakan.edu.tr,
Конья / Турция*

*Кыргызско-Турецкий Университет Манас, Факультет туризма,
umit.sormaz@manas.edu.kg, Бишкек / Кыргызстан*

*³ Кыргызско-Турецкий Университет Манас, Факультет туризма,
dinara.isakova@manas.edu.kg, Бишкек / Кыргызстан*

Abstract: This study was conducted to explore the organizational structure and hierarchy of hotel businesses and to gain a comprehensive understanding of how these businesses are structured and operated. A good organizational structure and well-chosen personnel make a great contribution to the success of the business, and this is also true for the tourism sector. After all, the structure of the hotel greatly influences many of the indicators of the business. The purpose of this research is to investigate and analyze the organizational structure and hierarchy of hotel businesses, including the roles and responsibilities of employees at various levels. The research was carried out using qualitative and quantitative data collection methods. Within the scope of the study, a questionnaire was applied among the HR-managers of 3, 4 and 5 star hotels in Bishkek. The demographic information of the survey, the information of the businesses they represent, the information about the organization of the businesses, the information about the hierarchical structure were questioned. The findings show that the most common organizational structure in hotel businesses in Bishkek is the classical (hierarchy) organizational structure. One of the main problems in the organizational structure of hotel businesses is the lack of interaction between departments. Also important problems relate to insufficient staffing in key positions and insufficient clarity in the distribution of responsibilities among employees. As a result of this work, before choosing a particular organizational structure model, one should analyze the needs and characteristics of a particular enterprise, pay attention to the development of all departments and positions, and try to maximize the efficiency of the team, in which each employee performs his duties and functions at a high level, and personnel qualifications and improve service quality.

Keywords: Tourism, Hotel Management, Organizational Structure, Hierarchy, Bishkek.

SCIENTIFIC AND ACADEMIC RESEARCH-SCAR- (INTERNATIONAL)

OP52

THE STATUS OF INCLUDING LOCAL DISHES IN THE MENUS OF TOURISM ENTERPRISES: BISHKEK EXAMPLE

Aysan MELISOVA¹, Ümit SORMAZ², Sapargül TURDUBEKOVA³

*¹Кыргызско-Турецкий Университет Манас, Факультет туризма,
1807.01008@manas.edu.kg, Бишкек / Кыргызстан*

*² Университет Некметтина Эрбакана, Факультет туризма, usormaz@erbakan.edu.tr,
Конья / Турция*

*Кыргызско-Турецкий Университет Манас, Факультет туризма,
umit.sormaz@manas.edu.kg, Бишкек / Кыргызстан*

*³ Кыргызско-Турецкий Университет Манас, Факультет туризма,
sapargul.turdubekova@manas.edu.kg, Бишкек / Кыргызстан*

Abstract: It is seen that tourists visiting a destination want to taste the local dishes in the region they visit, as well as activities such as traveling and having fun. Especially in recent years, with the increasing interest in gastronomy and gastronomic tourism, it is observed that foreign tourists visiting Kyrgyzstan as well as domestic tourists want to try traditional and local cuisine rather than international cuisine. Accommodation businesses and food and beverage businesses have tended to meet this increasing demand in order to raise customer satisfaction to higher levels. For this reason, it is seen that businesses tend to give more place to local tastes in their menus recently. The main purpose of this study; the aim of this study is to determine to what extent the local dishes of the Kyrgyz cuisine are included in the menus of the food and beverage businesses operating in Bishkek and to determine the reasons why they are not included in the menus of the businesses. For this purpose, it is aimed to promote traditional Kyrgyz dishes to local and foreign tourists by developing suggestions that will enable them to be included in the menus of tourism establishments. While the population of the research was composed of tourism enterprises located in Bishkek, the research sample consisted of fifteen tourism enterprises located in the city center of Bishkek and volunteered to participate in the research. Interview technique, one of the qualitative research methods, was used in the research. The semi-structured interview form, which was prepared by using the interview questions used in previous similar studies, was carried out by the researchers face-to-face with business representatives. The data obtained from the interviews were analyzed by content analysis and evaluated by giving “frequency” and “percentage” values. As a result of the research, it has been determined that 59.0% of the restaurant businesses and 94.0% of the hotel businesses do not include traditional Kyrgyz dishes in the menus they offer to their guests, 81.2% of the restaurant businesses and 100.0% of the hotel businesses do not include traditional Kyrgyz drinks. It has been found that the reasons why businesses do not include traditional Kyrgyz food and beverages in their menus are that they are not preferred by guests (100.0%), businesses are uneasy about receiving complaints from their guests (73.3%), and businesses do not want to go beyond their standards (66.7%).

Keywords: Tourism, Gastronomy, Local Cuisine, Menu, Bishkek.